

ROYAL LEPAGE
Exceptional Real Estate Services
BROKERAGE
INDEPENDENTLY OWNED AND OPERATED

ARARAD PILAVDJIAN (RAD)
Sales Representative

**Լաւազոյնը՝
Ձեզի Համար**

Direct: 647-641-8932
Office: 416-497-9794
araradp@gmail.com
www.royallepage.ca
100-200 Consumers Rd., Toronto, ON M2J 4R4

Արսինէ Խանճեան Երեւանի Դէպքերուն մասին Զննարկումներ Պիտի Կազմակերպէ Սփիւռքի Մէջ

Խանճեան Երեւանի մէջ մամուլի ասուլիսի ընթացքին:

Գանատահայ դերասանուհի Արսինէ Խանճեան մտադիր է Սփիւռքի մէջ, սփիւռքահայերու մասնակցութեամբ քննարկումներ կազմակերպելու՝ 19-31 Յուլիսին Երեւանի մէջ տեղի ունեցած դէպքերուն մասին:

4 Օգոստոսին լրագրողներու հետ ունեցած հանդիպումին ընթացքին դերասանուհին նշած է, որ ականատես եղած է Հայաստանի մէջ մարդու իրաւունքներու խախտումներու եւ Սփիւռքի մէջ կազմակերպուած քննարկումներուն ընդմէջէն պիտի փորձէ տեղեկացնել այդ խախտումներուն մասին: Ան դիտել տուած է, որ այդ ձեռով պիտի փորձէ պայքարիլ այն քաղաքացիներուն համար, որոնք վերջերս եւ անկէ առաջ ու ետք բռնութեան ենթարկուած են ոստիկաններուն կամ իշխանութիւններուն կողմէ:

Անդրադառնալով 27 Յուլիսին Երեւանի Խանճեան փողոցէն զինք բերման ենթարկելուն՝ ան յայտնած է, որ բերման ենթարկելու պահուն ոչ ոք բացատրութիւն տուած է իրեն, թէ ինչ պատճառով կ'առնուի այդ քայլը, ինչ որ մարդու իրաւունքներու կոպիտ խախտում է:

«Ես անէի շատ զարմացած էի, որ հոն դիմակաւոր, զինուած ոստիկաններ կային, կարծես տարազ հագած էին: Երբ զիս ծանցեցան, ներողութիւն խնդրեցին, բայց ես ըսի, թէ կարիք չկայ ինձմէ ներողութիւն խնդրելու, քանի որ հոն կային ինծի պէս հարիւր քաղաքացիներ, որոնց հետ իրենք այնքան ալ յարգաւիշ չէին խօսեր», ըսած է Խանճեան:

Ան դիտել տուած է, որ զինք բերման ենթարկելու երետոյթին անդրադարձած են արտասահմանեան լրատուամիջոցները, որոնց միջոցով կարելի եղած է որոշ չափով անոնց ուշադրութիւնը հրաւիրել Հայաստանի մէջ տեղի ունեցող իրադարձութիւններուն վրայ. «Երբ ինծի հետ հարցազրոյց կը կատարէին, կը հարցնէին՝ ժողովրդավարական երկիր չէ՞, ես չէի գիտեր այդ պահուն ինչ պատասխանեմ»:

Երեւանի մէջ Ոստիկանական Զօրամասին Գրաւումը Հրահրեց Ժողովրդային Լայնաձաւալ Ցոյցեր Ոստիկանութիւնը Դիմեց Բռնարարներու՝ Ցոյցերուն դէմ

«Մեր Նպատակը Ազգային
Համաձայնութեան Իշխանութիւն Ձեւաւորելն Է»,
Յայտարարեց Նախագահ Սարգսեան

Երեւանի մէջ Յուլիս 17-31ին տեղի ունեցած իրադարձութիւնները խորապէս ցնցեցին երկիրը: «Սասնա ծռեր» խմբակի կողմէ Պարեկապահակային զօրանոցին գրաւման յաջորդող ժողովրդային բողոքն ու ցոյցերը ընկճուեցան ոստիկանութեան բիրտ ուժով: Դէպքին հանգուցալուծումէն ետք, Նախագահ Սերժ Սարգսեանի ելոյթը, թէ զենքով կարելի չէ հարցերու լուծման հասնիլ եւ վստահեցումը, թէ շուտով պիտի կազմուի ազգային համաձայնական կառավարութիւն չթուլացուցին ժողովրդային լայն ընդվզումը:

Հայաստանեան իրադարձութեանց մասին կարողաւ վերլուծականներ մեր ներքին բաժիններուն մէջ: Վերեւ՝ իշխանափոխութիւն պահանջող ժողովրդային ցոյցերէն պատկեր մը: Վարը ձախին՝ ոստիկանութիւնը բիրտ ուժով կը փորձէ ցրուել ցուցարարներ՝ Սարի Թաղի մէջ: Աջին՝ «Սասնա ծռեր» խմբակի անդամներ զենքերը վար դնելով կը յանձնուին՝ Ոստիկանութեան կեդրոնը շուրջ երկու շաբաթ գրաւուած պահելէն ետք:

SHEF KEBAB
www.shefkebab.ca
647 874 1314
3245 Finch Ave. East, Unit 10
Scarborough, ON M1W4C1

READY FOR PICNIC

	COOKED
BEEF SHISH KEBAB	\$31. ⁵⁰ /kg
CHICKEN SHISH KEBAB SHISH TAOUK	\$25. ⁵⁰ /kg
BEEF LULA	\$20. ⁵⁰ /kg
LEBANESE STYLE WHITING FISH	\$11. ⁵⁰ /kg
AND MORE & MORE & MORE...	

Your Home will advertise worldwide 24/7 until it's Sold

Hratch & Alex Melconian

Broker & Sales Representative

Call us today for builders pre construction Condo and home packages

office: 416.494.7653
Direct: 416.417.5626

TorontoRealEstateGTA.com
Remax, Hallmark Realty Ltd, Brokerage

Serving our Community over 25 years

Հ.Օ.Մ.-ի Տարեկան Կադանդի Տօնավաճառ

A.R.S. Annual Christmas Bazaar 2016

Come to shop, eat, and get ready for Christmas!

Նոր Տարւան եւ Ս. Ծնունդի Նուէրներու գնումները կատարեցէր Հ.Օ.Մ.-ի պազարէն

05 Նոյեմբեր - Կ.ա.11 - Կ.ե.9
06 Նոյեմբեր - Կ.ա.11 - Կ.ե.5

NOVEMBER 5-11am to 9pm
NOVEMBER 6-11am to 5pm

ARMENIAN COMMUNITY CENTRE
45 Hallcrown Place, Toronto

WOULD YOU LIKE TO PROMOTE YOUR SMALL BUSINESS, ATTRACT NEW CUSTOMERS AND SELL YOUR PRODUCTS?

Would you like to be a vendor at the highly anticipated ARS "Roubina" Chapter Christmas Bazaar in November 2016?

Don't miss your opportunity to showcase your products.

Hurry, space is limited!

For more information, please contact us at ARS2016bazaar@gmail.com by August 31

ԹՈՐՈՆՏՈՅԻ ՄԱՐԱՏԻ ՀԱՅՐԵՆԱՅԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ
UNION OF MARASH ARMENIANS TORONTO CHAPTER PRESENTS

Armenian food fest

YALLA KEBAB!

Sunday, August 28th, 2016
Milne Dam Conservation Park
Lakeview B, Shelter Area
McCowan Road, South of Hwy #7

Featuring team, partner and individual competition games. Bring your family and friends to a day of fun, and enjoy our delicious, homemade Armenian food.

ՄԵԽԻՏԻԱՆԻԱՆ ՍԱՆՈՒԳ ՄԵԽԻՏԻԱՆ - ԹՈՐՈՆՏՈ
Mekhitarian Alumni Association - Toronto

7-րդ ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱԻԱՔ ԽՐԱԽՃԱՆՔ
ԵՒ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ ՄՈՒՐԱՏ ՌԱՓԱՅԷԼԵԱՆ ՄԻՒԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

Սամուէլ Մուրատ
Եղուարդ Ռաֆայէլ

180-ԱՄԵԱՅ ՅՈՐԲԵԼԵԱՆ

Կազմակերպութեամբ
Թորոնթոյի Միսիթարեան
Սանուց Միութեան

Հովանաւորութեամբ
Սր. Գրիգոր Լուսաւորիչ
Հայ Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ

Եւթնամ 17 Վերադարձեալ 2016 Երեկոյեան Ժամը 7:00-ին
Հայ Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ Ներքինատարածքին մէջ

Տոմարի համար ձայնել՝ Ժողովրդի Ազատութեան (416) 721-7763
Ազգային Պաշտօնական (416) 984-3130
Եւթնամ Սարգիսեանի (416) 822-4873
Յարութ Սարգիսեանի (416) 605-1122

Մուտք՝ \$ 65.00

100 Northdale Road, Toronto, Ontario, M2L 2M1 Tel : (416) 560-6189
Email : maa@mekhitarian-toronto.org : (416) 444-9924

Մարքամի Քաղաքապետ Սքարփիթի. Մեծ Եղեռնի զոհերուն նուիրում աւուրակը շուտով իրականութիւն պիտի դառնայ

Յուլիս 9ին, Թորոնթոյի Հայ Կեդրոնի կազմակերպած փառատօնի ընթացքին, Մարքամի քաղաքապետ Ֆրանք Սքարփիթի յայտարարեց, որ Հայոց Ցեղասպանութեան զոհերը յիշատակող «Յոյսի պուրակ»ի ծառատնկումը պիտի սկսի յառաջիկայ Սեպտեմբերին:

Քաղաքապետը փառատօնին հրաւիրում էր Օնթարիոյի Հայ Դատի յանձնախումբին կողմէ:

Նշենք, որ 19 Դեկտեմբեր 2015ին, Մեծ Թորոնթոյի շրջանի Մարքըմ քաղաքին մէջ կայացաւ Հայկական ցեղասպանութեան յիշատակման պուրակի հողօրինէքը:

Հայկական Ցեղասպանութեան Հարիւրամեակի Գանատայի Մարմնի Օնթարիոյի կազմի ջանքերուն շնորհիւ Մարքամի քաղաքապետութիւնը տըրամադրած էր հողաշերտ յառաջացնելու յատուկ ձեւաւորումով պուրակ մը, որուն ընդմէջէն փոխանցուի վերապրումի եւ վերընծիւման խորհուրդը:

Անցեալ Դեկտեմբերին, հայ համայնքի եւ քաղաքապետարանի ներկայացուցիչներու ներկայութեան, քաղաքապետ Ֆրանք Սքարփիթի պուրակը կոչեց «Յոյսի Պուրակ»:

«Յոյսի Պուրակ»ի հիմնարկէի արարողութեան ընթացքին քաղաքապետ Ֆրանք Սքարփիթի իր ուղերձին ընդմէջէն փոխանցած էր, որ նախաձեռնութիւնը կը պատկանի Մարքամ քաղաքի հայ բնակիչներուն, որոնք 100 ծառ նուիրած են «Յոյսի պուրակ»ին, իբրեւ խորհրդանշի Հայոց Ցեղասպանութեան հարիւրամեակին:

Թորոնթոյի քաղաքապետ Ճան Թորի այցելեց Հայ Կեդրոնի Փառատօն

Յուլիս 8ին, Թորոնթոյի Հայ Կեդրոնի կազմակերպած փառատօնին ներկայ գտնուեցաւ Թորոնթոյի քաղաքապետ Ճան Թորի:

Քաղաքապետը, որ ընդհանրապէս այցելած է Հայ Կեդրոնի նախորդ Փառատօնները բարեկամ է Թորոնթոյի հայ համայնքին:

Թորի ելոյթ ունենալով բարձր գնահատեց Թորոնթոյի հայ համայնքի տասնամեակներու վրայ երկարող ներդրումը քաղաքին զարգացման եւ բարգաւաճման մէջ:

Քաղաքապետը փառատօնին հրաւիրում էր Օնթարիոյի Հայ Դատի յանձնախումբին կողմէ:

Այլեւ 4րդը՝ Թորոնթոյի քաղաքապետ Ճան Թորի Հայ Կեդրոնի պատասխանատուներու հետ:

Ձախէն 2րդը՝ Մարքամի քաղաքապետ Ֆրանք Սքարփիթի եւ Հայ Կեդրոնի պատասխանատուներ «Յոյսի Պուրակ»ի հիմնարկէի ատեն:

BAVARO BEACH, PUNTA CANA

- Luxury Living* On Bavaro Beach, Punta Cana
- Guaranteed 8% Annual Return On Investment
- Private Elevators in Each Suite
- 100m To Beach, Dining, Entertainment Free* Sheltered Parking
- Full Private Ownership*Optional Rental Program
- 5 Year Builder Comprehensive Warranty
- Deposit & Builder 100% Insured & Bonded

RAFFI D. BOGHOSSIAN

B.A., MVA, Broker
Market Value Appraiser - Residential
Direct: **416-419-8441**
raffi.db@gmail.com
www.raffirealestate.com

CONDO AT 55 HUNTINGDALE BLVD.

VICTORIA PARK & SHEPPARD

Raffi and Karina are a strong real estate team who work together in a partnership to serve our community in a unique and proactive manner. With a combined experience of 37 years, we offer a professional and inclusive service with your best interests in mind.

Call us today for a consultation about your real estate needs anywhere in the GTA.

ROYAL LEPAGE

Exceptional Real Estate Services

BROKERAGE INDEPENDENTLY OWNED AND OPERATED

100-200 Consumers Road, Toronto, ON M2J 4R4 Office: 416-497-9794 Fax: 416-497-5949

KARINA HANEYAN

SALES REPRESENTATIVE
Residential & Commercial Sales, Buyer and Seller
Direct: **416-419-8441**
karinehaneyan@gmail.com
www.northyorkproperties.ca

Ս. Սահակ եւ Ս. Մեսրոպ վարժարանի ամառնային դպրոցի հանդէս

Պէթթի Փանոսեան Միլասեան

*«Մենք Մանուկներ հայոց ազգի
Ծագող լոյսի հետ առտուան
Միշտ կենսութիւն եւ ժպտագին
Կերթանք դպրոց շարան շարան»*

Իսկապէս ալ, կենսութիւն եւ ժպտագին խումբ մը երեխաներ ամէն առաւօտ Գանատայի ու Հայաստանի զոյգ քայլերգներէն ետք, անբացատրելի ոգեւորութեամբ կը սկսէին Ս. Սահակ եւ Ս. Մեսրոպ ազգային շաբաթօրեայ վարժարանի ամառնային դպրոցի առօրեան: Դասապահը կը սկսէր Մ. Իշխանի վերոյիշեալ «դպրոցական քայլերգ»ով: Ամիս մը ամբողջ, շուրջ 70 երեխաներ (առաւելաբար սուրիահայ), երգ ու խաղով, խինդ ու ծիծաղով արժեւորեցին ամառնայ իրենց արձակուրդը: Հաճելիին հետ օգտակարը միախառնելով, դպրոցի տնօրէնութիւնն ու ուսուցիչները ո՛չ մէկ ջանք խնայեցին, որ 3-13 տարեկան երեխաները իրենք զիրենք զգան ապահով ու երջանիկ: Տարիքային երկու հիմնական բաժանումներով, ամոնք սորվեցան կարգապահական անհրաժեշտ օրէնքներ, դպրոցէն ներս անձամբ մասնակցեցան կարգ մը ապահովական գործնական վարժութիւններու: Պատմութիւններու, խաղերու եւ թատրոնի ընդմէջէն անոնց փոխանցուեցան ոչ թէ միայն հայերէն լեզուն, այլ նաեւ՝ ընկերային ու դաստիարակչական գիտելիքներ: Իրաքանչիւր օր յատկանշուեցաւ թեմայով մը, ինչպէս՝ ընկերասիրութիւն, ծննդատախտակութիւն, քաղաքավարական օրէնքներ, հաասարութիւն, մաքրասիրութիւն եւն.: Բազմառատեան եւ իրապատու ձեռնարկն աշխատանքներով երեխաներուն առիթ տրուեցաւ զարգացնելու իրենց ե-

րեակայութիւնն ու ստեղծագործական կարողութիւնները: Անոնք սորվեցան նաեւ՝ խմբային աշխատանքի կարեւորութեան մասին: Այս բոլորին կողքին, յատուկ բժախնորութեամբ անոնք մասնակցեցան յատկապէս՝ հայերէն լեզուով խօսեցողութեան բաժնին՝ պատմութիւններու աւարտին պատասխանելով նիւթին հետ առնչուած հարցումներուն:

Անկասկած, այս բոլորին առնչութեամբ կար նաեւ այլ բաժին մը, որ անխտիր, բոլոր երեխաներուն ամենաշատ սիրած մարմնամարզութեան բաժինն էր՝ դպրոցի մարզասրահէն ներս:

Եւ այսպէս, հասած էր բաժանումի պահը: Յուլիս 29-ի յետ միջօրէին, սրահէն ներս հաւաքուած ծնողները անհամբեր կը սպասէին իրենց զաւակներուն կողմէ ներկայացուելիք հանդէսին:

Առաջին խմբակի երեխաներու մուտքով աշխուժացաւ սրահը, յատկապէս երբ ծնողներ նկատեցին խմբակը առաջնորդող 3 տարեկան համարձակ մանչուկը ու անոր հետեւող ընկերները: Ամսուայ մը ընթացքին իրենց սորված երգերն ու արտասանութիւնները մեծ ոգեւորութեամբ ներայացնելէ ետք, խանդավառ երգով մը անոնց միացաւ նաեւ՝ երկրորդ խմբակը:

Սրահին մէջ նախօրօք տեղադրուած էին երեխաներուն կողմէ պատրաստուած բազմաթիւ ու բազմառատեան ձեռնարկն աշխատանքներն ու ծնողներուն կողմէ պատրաստուած քացրաւեհները: Ծնողները կը հաստատէին ամառնային դպրոցէն ներս իրենց զաւակներուն այնքան ուրախ ժամանակ անցընելու իրողութիւնը:

Իրաքանչիւր երեխայ աշխարհ մըն է ինքնատիպ, ուրկէ ներս մտնելու համար ծնողներ ու դաստիարակներ հարկ է ցուցաբերեն համբերութիւն, նաեւ՝ ան-

հատնում սէր ու գորգորանք:

Նշեալ երեխաներէն շատեր ծնած են Սուրիոյ պատերազմի օրերուն: Համտեսած են զրկանքը ջուրին ու չգոյութիւնը՝ ելեկտրականութեան: Տարիներով հեռու մնացած են անհոգ ու ապահով մանկութիւն մը ապրելու հնարա-

ւորութենէն: Ու այսօր, եկած են ու հաստատուած՝ բոլորովին օտար միջավայրի մէջ: Սակայն.....անոնք երեխաներ են: Անոնց դէմքին վրայ կարելի է նշմարել միայն այսօրուայ ուրախ ու ապահով օրերու անդրադարձն ու վաղուան խոստմանալից ապագայի ուրուագիծը:

ՀՕՄԻ Գանատայի Շրջանը 80 հազար տոլար հանգանակած ի նպաստ Արցախի

Ապրիլին, Արցախեան չորսօրեայ պատերազմի օրերուն, Գանատայի Հայ Օգնութեան Միութեան (ՀՕՄ) կառոյցը անմիջապէս զօրաշարժի ենթակեց իր շարքերը եւ Գանատայի տարածքին նախաձեռնեց նուիրահաւաքներ:

Այս առնչութեամբ յանձնառու տեղեկութիւններ ստանալու համար Մոնթրէալի «Հորիզոն» թերթը կապ հաստատած է ՀՕՄի Գանատայի Շրջանային վարչութեան ատենապետ Արմինէ Կարապետեանի հետ:

Հրոյցի ընթացքին Կարապետեան յայտնած է. «Սկիզբը նախատեսած էինք 50,000-ի գումարով օժանդակել:

Ուրախութեամբ կը յայտնենք, որ մեր շրջանը Արցախի ի նպաստ նուիրահաւաքի գումարը հասցուց 80,000 ամերիկեան տոլարի: Այս իրադարձութիւնը

քաջալերական է, որովհետեւ ցոյց կու տայ, թէ մեր ազգայինները ինչպէս կ'անսան ՀՕՄի կոչերուն՝ յատկապէս նման հրատապ ազգային հարցի պարագային»:

ՀՕՄի Գանատայի շրջանային Վարչութեան ատենապետուհին յատկապէս շնորհակալութիւն յայտնեց Թորոնթոյի, Մոնթրէալի, Լաւալի, Վանգուվըրի, Օթթաւայի, Համիլթընի, Գէմպրիի, Սէնթ Ֆարիթի ՀՕՄի մասնաճիւղերուն, ինչպէս նաեւ շրջանին մէջ գործող քոյր կազմակերպութիւններուն, տարեցներու միութեանց, եկեղեցիներուն, Թորոնթոյի ՀՕՄի ամէնօրեայ վարժարանին եւ բոլոր անհատ ազգայիններուն, որոնք իրենց զօրակցութիւնը բերին ՀՕՄի Արցախեան նախաձեռնութեան:

Համազգայինի «Հայ Աստղեր» Մանկապատանեկան Երգչախումբի Տարեկան Ելոյթը

Արմեն Հրեշտակեան

Համազգայինի «Գլաճոր» Մասնաճիւղի «Հայ Աստղեր» մանկապատանեկան երգչախումբը իր տարեկան ելոյթը ունեցաւ Յունիս 3-ին, Հայ երիտասարդական կեդրոնի «Համազգային» թատերասրահին մէջ:

Մասնաճիւղի վարչութեան անունով Լեւոն Տանայեան կատարեց բացման խօսքը. ան անդրադարձաւ Համազգայինի առաքելութեան, մնալ մեր ժողովուրդի կողքին հայ մշակոյթով լիքացնելով անոր կեանքը:

Ինչպէս նախորդ տարիներուն, այս տարի նաեւ խումբը կը ղեկավարէր մայրթիւ Հայկաճիւղի Թովմասեանը: Դաշնամուրի վրայ կ'ընկերակցէր Վահիկ Յովհաննէսեանը:

Նշենք, թէ Թովմասեան սոյն երգչախումբին ղեկավարութիւնը ստանձ-

նած է 2009-էն ին վեր:

Երգչախումբը բեմ բարձրացաւ 60-է ատի մանուկներով ու պատանիներով, խմբավարուիին բժախնդիր ու անխոնջ աշխատանքին շնորհիւ հոգեզմայլ պահեր պարգեւելով հանդիսատեսին, հըմտօրէն կատարելով ժողովրդային եւ հայրենասիրական երգացանկը:

Երգչախումբը բաժնուած էր 3 տարիքային խումբերու, որոնք հրամցուցին բացառիկ արհեստավարժութեամբ յայտագրի ընտրանի երգերը, ինչպէս՝ Առուակ, Արտուտիկ, Զօն գրքի, Ազգ իմ փառապանծ, Մանկութեան մոլորակ, Հայրենիքիս կանչը, մեր հայ երաժիշտներու ստեղծագործութիւններէն:

Ներկաները բաժնուեցան դաիլի-ձէն բարձր գնահատելով ելոյթին առնչութեամբ կատարուած բժախնդիր աշխատանքը:

Սրտաբաց Զրոյց Գանատա Հաստատուած Սուրիահայ Երկու Ընտանիքներու Հետ

Պէթթի Փանոսեան Միւսատեան

Պատերազմները միշտ ալ իրենց բացասական երեւոյթներով խոր ազդեցութիւն ձգած են մարդոց կեանքին, մտածողութեան, բայց մանաւանդ ներաշխարհին վրայ: Աղէտներ են անոնք՝ մղձաւանջային պահեր ապրեցնող մանրամասնութիւններով: Եւ դժբախտաբար, պատմութեան ընթացքին միշտ ալ սեղմ օղակներով կամրջուած՝ մարդկային կեանքին հետ:

Սակայն, երբեմն որպէս արտասովոր երեւոյթ, պատերազմներու անբիշ ծալքերուն տակ թաքնուած կրնան ըլլալ նաեւ դրական ելքեր:

Երկու ընտանիքներ են անոնք, Կարապետեան եւ Տանայեան գերդաստանէն: Սերած՝ երբեմնի կենսունակ հայկական խարբերդէն ու Այնթապէն: Կեանքը, կամ նախախնամութիւնը, վերջին հարիւր տարուայ ընթացքին երկու անգամ անոնց ծակատագիրները միացուցած է: Առաջինը՝ 100 տարի առաջ պատահած Հայոց տեղահանութեան օրերուն էր, երբ երկու ընտանիքներուն մեծ հայրերը յաղթահարելով տարատեսակ դժուարութիւններն ու դժբախտութիւնները հանգրուանած են Սուրիոյ Հալէպ քաղաքը, կազմած են հայկական ամենախոնարհ ընտանիքներ, ուր ծնած ու հասակ առած են Վանիկ Կարապետեանն ու Լեւոն Տանայեանը: Երկրորդ անգամ, Սուրիոյ պատերազմին իբրեւ հետեւանք, երկու ընտանիքներուն ծակատագիրները զուգահեռ ընթացքով զիրենք հասցուցած են Գանատա:

Մասնագիտութեամբ բժիշկ (gynecologist) Վանիկին կարծիքով, դար մը առաջ իր նախնիները երբ պարտադրուած դուրս եկան իրենց հողերէն, հարկ էր, որ իրենց ծամբան շարունակէին դէպի անելի ապահով եւ բարգաւաճ երկիրներ, մինչ անոնք նախընտրած էին Երկրին մօտիկ մնալ, միշտ փայփայելով տուն դարձի երազը: «Այսօր, այդ մէկը մեզի վիճակուեցաւ ընել, եւ մենք՝ հեռանալով մեր պապենական հողերէն, հասանք Գանատա: Մեր նախնիներուն նման նոյն տեղահանութիւնը ապրեցանք, սակայն արդիական ձեւով եւ բարեբախտաբար՝ առանց ջարդի», անելուց Վանիկը:

Վանիկ Կարապետեանի հինգ անդամներէ բաղկացած ընտանիքը հարիւր տարի ալ սուրիահայերու հետ, Դեկտեմբեր 2015ին հասած է Գանատա: Համեմատելով իրենց վիճակը այլոց հետ, ան ինքզինք բախտաւոր կը զգայ: Ան ու իր բժշկուհի տիկինը՝ տիրապետելով անգլերէն լեզուին, առաջին օրէն իսկ շրջապատին հետ հաղորդակցելու ոչ մէկ դժուարութիւն ունեցած են, իսկ երեք զաւակներուն ուսումնառութեան համար ան վարուց Գանատան իտէալական երկիր կը համարէր, ըսելով. «2003 թուականն էր, առջինէն զոյգ աղջիկներու ծնունդէն անմիջապէս ետք, երբ արդէն որոշումս փոխանցած էի տիկնոջս. աղջիկներս մասնագիտական իրենց ուսումը Գանատայի մէջ պէտք է որ ստանան այդ ձեւով անոնց ապահոված պիտի ըլլամ աշխարհի որեւէ անկիւնի մէջ արժանաւայել աշխատանք ունենալու հնարաւորութիւնը: Փափաքս քիչ մը կանխահաս, բայց իրականացաւ: Ու մենք ընտանեօք հաստատուեցանք հոս: Պատերազմի դժբախտ օրերու դրական արդիւնքն էր պատահածը»:

Վանիկին (որ չի նախընտրեր բժիշկ կամ տղթոր անուանումը) իրապաշտ ու շատ դրական բնաւորութիւնը առիթ ստեղծած է, որ ան դիւրաւ հարթէ նոր երկիր հաստատուելու բազմատեսակ խոչընդոտները:

Պետական հովանաւորութիւնը վալելով առաջին օղանաւով Կարապետեան

եան ընտանիքը հասած է Գանատա, ուր զիրենք դիմաւորած է երկրին վարչապետը: Անգլերէնի իմացութիւնը առիթ հանդիսացած է, որ Վանիկ վարչապետին հետ զրուցէ: Ետքը, այլ առիթներ եւ ներկայացած են հարցազրոյցներ կայացնելու եւ որպէս բժիշկ ու պատուոյ հիւր՝ խօսք առնելու համագումարներու ընթացքին: «Բազմամըշակութային երկիր է Գանատան, մարդիկ նորք են ու քաղաքակիրթ իրենց վարուելակերպով: Տարբեր են Միջին Արեւելքի ժողովուրդէն: Անոնք մեծապէս կը գնահատեն ու կ'արժեւորեն դժուարութիւններու նկատմամբ մարդու լատեն ու դրական կեցուածքը», կ'ըսէ ան: Որպէս նոր եկուոր, ան սկիզբի շրջանին լաւապէս սերտած ու ըմբռնած է տեղական կենցաղի, մտածելակերպի մանրամասնութիւններն ու տարբերութիւնները ու փորձած է պատշաճիլ անոնց: «Այս մէկը կարեւոր քայլ է նոր եկողին համար եւ կ'օգնէ, որ տեղացիին աչքին տարբեր չերեւի», կ'ըսէ ան, սակայն անմիջապէս կ'աւելցնէ. «Արտաքին կեանքին յարմարիլը անհրաժեշտ է, որուն զուգահեռ ընտանեկան յարկէն ներս պարտաւոր ենք պահել հայկական մեր ամենադիւրեւները, սո-

Տանայեան ընտանիքը՝ Հայ Կեդրոնին մէջ

ետք դառնայ ու հոն թողած կալուածներուն փորձէ տէր կանգնիլ:

Նախկին իր կեանքէն որպէս յիշատակ, ան իր հետ բերած է ընտանեկան բոլոր նկարները, որոնք մէկ առ մէկ պատճէնահանած է նախօրօք:

Այն հարցումին, թէ 10-15 տարիներ ետք ինչ դիրքի հասած կը տեսնէ ինքզինքը, որուն 5 անդամներէ բաղկացած ընտանիքը կը թուի, թէ բաւականաչափ ընտելացած է նոր միջավայրին:

Միշտ աշխոյժ, համարձակ, աշխատասէր ու մանաւանդ լաւատես բնաւորութեամբ օժտուած Լեւոնին համար, առաջնակարգ պարտականութիւն եղած է պատերազմի ընթացքին երաշխաւորել ընտանիքին ֆիզիքական ապահովութիւնը:

Այդ իսկ պատճառով, Հալէպի մէջ ընթացող թէժ պատերազմի օրերուն, Լեւոնը ընտանեօք տեղափոխուած է Քեսապ, ուր ժամանակ մը մնալէ ետք, իրենց մորթին վրայ զգացած են տեղահան ըլլալու դառն փորձութիւնը, երբ 2014ին Քեսապ ներխուժած են ահաբեկիչ խմբաւորումները: «Կէս ժամուան ընթացքին տեղահան եղանք Քեսապէն: Տունս, ունեցուածքս կողոպտուեցան: Խուճապահար էինք: Մեր երկրին մէջ անտէր ու անտիրական զգացինք: Չկար կեանքի ու կալուածներու ապահովութիւն», կ'ըսէ ան: Ու որոշեցին Գանատա հաստատուիլ: Հակառակ անոր, որ կարելիութիւնը ունեցած են նաեւ այլ երկիրներ տեղափոխուելու, սակայն Լեւոնն ու անոր ընտանիքը ընտրած են Գանատան՝ որպէս ապահով, զարգացած ու բազմամշակութային երկիր: «Օրէնքի գործադրութեան եւ մարդկային իրաւունքները պաշտպանող երկիր է Գանատան, առաւել՝ հոն կայ կազմակերպուած հայ գաղութ՝ իր եկեղեցիներով, դպրոցներով ու ակումբներով: Հաստատուելով Գանատա, զաւակներս իրենց ազգային պատկանելիութեամբ այս գաղութին մէկ բաժինը պէտք է դառնան», հաստատեց Լեւոն:

Անդրադառնալով Գանատայի մէջ առաջին տարուան իրենց կեանքին, Լեւոնը եւ իր տիկինը՝ Մայտան անկեղծօրէն արտայայտուեցան յատկապէս առաջին քանի մը ամիսներու անխուսափելի դժուարութիւններուն մասին, զորս իրենք կոչած են «փորձառու ըլլալու շրջան»: Հիմնուելով իրենց սեփական փորձառութեան վրայ, անոնք կը հաւատան, որ նոր եկուորը անհրաժեշտ է, որ «թուղթ մատիտով՝ ապագայի ծրագիր մշակէ: Աչքի առաջ ունենայ կատարածներն ու տակաւին կատարելիքները, նաեւ՝ իրաւունքներն ու իրմէ պահանջուածները: «Սուրիահայը, հինգ տարիներէ ի վեր շարունակաւ ուղի պատերազմի հետեւանքով նիւթական եւ հոգեկան առումով արիւնքաւոր վիճակով կը հասնի Գանատա, հետեւաբար, ապագայ կեանքին համար մշակուած ծրագրի եւ մանաւանդ ինքզինք բազմակողմանի պատրաստելու կարիքը ունի», կ'ըսէ ան:

Լեւոնը առանձնապէս կարեւորեց միութենական եւ ընկերային կեանքէ ներս ընդգրկուելու անհրաժեշտութիւնը: «Գանատա երբ հասանք, հարազատներ չունէինք, այլ միայն քանի մը շար. տես. էջ 26

Կարապետեան ընտանիքը՝ Գ անատայի մէջ

վորութիւնները, եւ մանաւանդ լեզուն»:

Հայկական եկեղեցին դպրոցն ու ակումբը մեծապէս նպաստած են մեղմացնելու նոր կեանքին ընտելանալու անոնց դժուարութիւնները: «Հայ Կեդրոնը մեծապէս օգտակար դարձաւ մեզի իր ցուցմունքներով: Զանազան հանդիպումներու ընթացքին, անոնք մանրամասնօրէն տեղեկութիւններ փոխանցեցին երկրին ու օրէնքներուն մասին, ուղղութիւններ տուին շրջանցելու դժուարութիւնները, որոնց համար շնորհակալ ենք միշտ», կ'ըսէ ան:

Վանիկը կը հաւատայ, որ դրական քայլ էր Գանատա հաստատուելու իր որոշումը, յատկապէս՝ զաւակներուն համար. «Զաւակներս չորս տարի Հալէպի մէջ անապահով եւ բանտարկուած ապրելէ ետք, այժմ կրկին դարձան սովորական կեանքին: Հոս անոնք իրենք մանկութիւնը սկսան վայելելու»:

24 ժամ երկարող Հալէպէն Լիբանան ուղեւորութիւնը անգամ մը եւս առիթ տուած էր, որ Վանիկ մտածէր առաջ՝ որոշումին ճիշդ կամ սխալ ըլլալուն մասին: Նախքան ծամբայ ելլելը, ականատես եղած էր բնական թաղին դիմացը գտնուող երեք շէնքերու փլուզման ու տասնեակ մարդոց մահուան: Ու ալ հաստատաւ համոզուած էր, որ հոն ապրիլը անհնար էր: Այժմ ան իրապաշտ մօտեցումով կը գիտակցի, որ մեծ զոհողութիւններ կը պահանջէ օտար երկիր հաստատուելու որոշումին իրագործումը: Տարակուսանք չունի, որ զաւակներուն եւ տիկնոջ համար Հալէպ դարձի հնարաւորութիւն չկայ: Իսկ ինք, թերեւս պարտաւորաւոր դարձելէ

ինք Գանատայի մէջ, «Գանատական խորհրդարանին մէջ» պատասխանեց Վանիկ առանց տատանելու: Բժշկական իր ասպարէզին հաւասար քաղաքականութիւնը սիրող Վանիկը, կը հաւատայ, որ այս երկրին մէջ անկարելի բան չկայ: «Այնքան ժամանակ, որ պատրաստ ես նոր բան սորվելու, երկիրը այդ կարելիութիւնը կ'ընծայէ քեզի», կ'ըսէ ան ու խնդալով կ'աւելցնէ, «Մինչ տիկնոջս փափաքն է ինքզինքը շրջապատուած տեսնել թոռներով»:

«Մեծ հաւատք ունիմ սուրիահայերու աշխատասիրութեան վրայ: Պատերազմի դաժան տարիներուն տոկացող՝ հոս ալ քանի մը տարիէն ինքզինքը կրնայ գտնել: Սակայն կարեւոր է, որ անոնք մնան հայ դպրոցին, եկեղեցիին ու ակումբին շուրջ: Սփիւռքի մէջ երբ զօրանանք, մեր դատին ալ զօրակցած կ'ըլլանք», կ'ըսէ Վանիկը:

Վերադառնալով Հալէպի մէջ անցուցած վերջին օրը, Վանիկ կը հաստատէ, թէ դիրքին չէ եղած տան դուռը փակելն ու հրաժեշտ տալը: «Կեանքս հոն ապրած եմ, յիշողութիւններս հոն են, սակայն....առաջ նայիլ պէտք է ՆՈՐ ԿԵԱՆՔ, ՆՈՐ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ»: Վանիկին հաւատարմութեամբ ցաւը այն է, որ պիտի չկարենայ այցելել իր մօր գերեզմանը: «Ծննդավայրիս նկատմամբ զգացած կարօտս մեծ է, ու այդ կարօտս կը յա-գենայ, երբ կը նայիմ կնոջս եւ երեք զաւակներուս աչքերուն: Անոնց ներկայութիւնն ու ժպիտը կը մեղմացնեն կարօտս», կ'աւելցնէ ան:

«Արդէն մէկ տարին բոլորեցինք Գանատայի մէջ», զրոյցը սկսաւ Լեւոնը:

«Յուսահատութեան Արտայայտութիւն Է Իրենց Այդ Չինեալ Պոռթկումը». Արսիւն Խանճեան

Խորենացի փողոցի ոստիկանները Յուլիս 27ին կարճ ժամանակի համար ձերբակալեցին Արսիւն Խանճեանը: Լուրջ լայն արձագանգ գտաւ գանատական առաջատար լրատուամիջոցներու մէջ: Նշենք, որ Արսիւն Խանճեան Հայաստան գացած է ֆիլմի մը նկարահանումներուն համար: Ան նախօրէին գացած էր Խորենացի փողոց եւ հանդես եկած էր ելոյթով մը՝ ի պաշտպանութիւն ժողովուրդին եւ «Սասնա ծռեր»ուն:

«Ազատութիւն» ծայնասփիռի կալանի լրագրող Ազա Բաբայեան գրուցած է գանատահայ նշանաւոր դերասանուհի Արսիւն Խանճեանի հետ, որ օրեր առաջ ոստիկանութեան կողմէ Խորենացի փողոցէն բերման ենթարկուեցաւ եւ աւելի ուշ ազատ արձակուեցաւ: «Ազատութեան» լրագրողը հարցուցած է, թէ Արսիւն Խանճեանի համար

ո՞վ են Պաւել Մանուկեանը եւ «Սասնա ծռեր» խումբի անդամները:

«Մեր խորհրդանշական պատմութեան մէջ հերոսներ են իրենք, իրենց գործունէութիւնը, զոր տարած են շատ յստակ ցոյց կու տայ, որ ծառայած են մեր երկրին: Ես կը կարծեմ, թէ կրնայ ըլլալ, որ քիչ մը բորբոքիչ ձեռով կը դրսեւորուին, սակայն կը հասկնամ, որ յու-

սահատութեան արտայայտութիւն է իրենց այդ զինեալ պոռթկումը պետութեան հանդէպ:

Պատասխանելով այն հարցումին, որ արդեօք ինք կը հաւատայ, թէ անոնց կոչով Հայաստանի նախագահը կը հրաժարի՝ Խանճեան ըսած է. «Ես կը կարծեմ, թէ իրենց կոչը չէ, այլ ժողովուրդին կոչով է, որ պիտի ըլլայ այդ փոփոխութիւնը, եթէ ժողովուրդը շարունակէ իր կեցուածքը, եւ, ըստ երեւոյթին, այսօր ժողովուրդը այլեւս չի վախնար: Նոյնիսկ եթէ ոստիկանութիւնը պիտի գայ եւ ամբարտաւան ձեռով, առանց իրաւունքներու, ժողովուրդը վախցնէ, ժողովուրդը այլեւս պատրաստ չէ վախնալու: Կը կարծեմ, թէ ժողովուրդն ալ կը փորձէ հերոսներու օրինակով դառնալ փոփոխութեան մասնակից»:

Լրագրողը հարցուցած է, որ Արսիւն Խանճեանի ամուսինը արդեօք կը բաժնէ՞ իր տեսակէտները. «Անշուշտ. ինք իր մօտեցումները ունի, վերջ ի վերջոյ յստակ է իրեն համար, որ այս երկրին մէջ մեծ հարցեր կան, եւ մեր պարտականութիւնն է, նաեւ իր պարտականութիւնն է մասնակից դառնալ լաւագոյն ձեռով: Մինչեւ այսօր մեր մասնակցութիւնը մշակութային մասնակցութիւն էր...»:

Լրագրողը ուզած է գիտնալ, որ արդեօք պատրաստ են նաեւ քաղաքական մասնակցութիւն բերելու. «Ես անձամբ՝ այո՛, որովհետեւ նաեւ քաղաքական անցեալիս պատկերն է այս մէկը: Իսկ Ատոմին համար ալ, եթէ պէտք է աւելի հաստատէ իր կեցուածքը, վստահ եմ առանց կասկածի, որ պիտի մասնակից դառնայ»:

Որեւէ Հաշուեյարդար Պետք ՉԷ Իրականացուի Այդ Անձերուն Նկատմամբ. Արմէն Ռուստամեան

ՀՀԴ Բիւրոյի քաղաքական ներկայացուցիչ Արմէն Ռուստամեան մեկնաբանած է զինեալներուն կողմէ գէնքը վար դնելու որոշումն ու քաղաքական ստեղծուած իրավիճակը: Ռուստամեանի խօսքը կը ներկայացնենք ամբողջութեամբ:

Մենք ողջունում ենք յանձնուելու մասին զինուած խմբի որոշումը, քանի որ դա միակ ճանապարհն էր նոր զոհերից խուսափելու եւ արինահեղութիւնը բացառելու համար: Եւ, բնականաբար, մեր հիմնական հարցն այն էր, որ կարողանայինք հէնց այս հանգուցալուծմանը հասնել: Ես դա համարում եմ նաեւ 2 կողմերի ողջախոհութեան արդիւնք, որովհետեւ այն, ինչ իշխանութիւնները համբերատարութեամբ արեցին՝ հետեւելով գործընթացին, նոյնպէս նպաստեց դրան:

Նաեւ այն, որ զինուած խմբի անդամները, իսկապէս հասկանալով եւ լինելով իրենց երկրի հայրենասէրը, եւ ընկալելով, որ այս ամէնը կարող է բերել նոր զոհերի, ոչ մի բան աւելին չարժէ, քան այն, որ կանխուեն նոր զոհաբերութիւնները եւ նոր արինահեղութիւնը: Սա իսկապէս գնահատելի է, եւ այս իրավիճակում, բնականաբար, գլխաւոր հարցը մնում է հետեւեալը. մնացած առումներով գործընթացը պէտք է տեղի ունենայ այն տրամաբանութեամբ, որի մասին մենք յայտարարել էինք: Որեւէ հաշուեյարդար չպէտք է իրականացուի այդ անձանց նկատմամբ:

Մենք պէտք է հետեւենք, եւ հասարակութիւնն էլ դա պէտք է անի, որ իսկապէս օրինական եւ ամենամեղմ տրամաբանութեամբ մեղադրանքները, որ ներկայացուելու են կապուած որոշակի յանցագործութիւնների հետ, որոնք անհերքելի են, բայց մնացած խնդիրները, որոնք թոյլ են տալիս, նաեւ օրէնսդրութիւնն է թոյլ տալիս, որ ամենամեղմ կերպով վերաբերուեն կատարուածին:

Միեւնոյն ժամանակ հասկանում ենք, որ, բնականաբար, այն պատճառները, որոնք այդ մարդկանց հասցրել են այդպիսի յուսահատ քայլի, հասարակութեան մէջ խոր արմատներ գցած պատճառներ են, դրանք պէտք է օր առաջ վերացնել, պէտք է ամէն ինչ անել, որպէսզի մեր երկրում այս աստիճանի դժգոհութիւնները պակասեն եւ վերանան:

Դրա համար մտածուած քայլեր են անհրաժեշտ: Ընդունելով այս դժգոհութիւնը վերացնելու բոլոր մօտեցումներն ու հնարաւորութիւնները՝ մենք չենք ընդունում այն ճանապարհը, որը կարող է մեզ իսկապէս հեռացնել այդ նպատակներին հասնելու առումով, եւ սա հիմնական դասն է, որ պէտք է քաղեն բոլորը՝ եւ իշխանութիւնները, եւ հասա-

Հայաստանի ճակատագիրը ո՛չ կաշառակերներու, ո՛չ ալ լկտիներու կամքէն կախեալ կրնայ ըլլալ. երիտասարդ ՀՀԴականներ

Անցեալ երկու շաբաթները ձգնաժամային եղան Էրեբունիի մէջ ծաւալած իրադարձութիւններուն հետեւող համայն հայութեան համար: Չինեալ մարդիկ ներխուժեցին այդ շրջանի ոստիկանութեան կեդրոնը, գրաւեցին զայն ու ճակատամարտի դուրս եկան իշխանութեանց դէմ: Այս ձգնաժամը կառավարութեան դէմ ցոյցեր սկսելու դրդապատճառ եղաւ: Մինչեւ այս իրադարձութեանց աւարտը, երկու ոստիկաններ սպաննուեցան եւ տասնեակներով քաղաքացիներ վիրաւորուեցան: Բազմաթիւ հարցականներ այսօր կը յուզեն մեզ, ու տակաւին պէտք է գտնել պատասխանը, թէ այս կէտէն դէպի ո՞ր պիտի շարժինք:

Իբրեւ սփիւռքեան համայնք, մենք միշտ գիտակից ենք, որ հայաստանեան իրադարձութիւնները ըմբռնելու եւ անոնց մեր մասնակցութիւնը ճիշդ հունաւորելու համար պարտինք լայնօրէն իրազեկուիլ անոնց մասին: Այսօրիւնդեմ, մեր մասնակցութիւնը հայ ժողովուրդի եւ հայրե-

նիքի առօրեային երբեք չէ եղած վաղանցուկ երեւոյթ մը, որ մերթ կը սաստկանայ ու մերթ կ'անհետի: Ազգակերտումը յարատեւ եւ յաճախ դժուարութիւններով առջուն գործընթաց է, որուն յաջողութիւնը բացառապէս կախեալ է ժողովրդավարական եւ լուծումներ հետապնդող մօտեցումների:

Պետութեան պարտականութիւնն է ապահովել իր քաղաքացիներուն բարօրութիւնը. այս սրբազան պարտաւորութենէն կարելի չէ խուսափիլ: Դժգոհութիւն յառաջացնող պայմաններն ու ճնշումներով անոնց հակադարձելու վարքագիծը՝ քաղաքացիները յուսահատութեան հասցնող հոգեվիճակ ստեղծած են: Այս վտանգաւոր եւ անարդարանալի կացութեան լուծում մը պէտք է գտնել:

Հայաստանի կառավարութենէն մենք կը պահանջենք թափանցիկ քննութիւն կատարել անցեալ երկու շաբաթներուն ընթացքին լիազօրութիւններու չարաշահումով իրագործուած բոլոր արարքնե-

րուն շուրջ, եւ քայլեր ձեռք բերել՝ բոլոր կալանուածներուն համար դատական արդար գործընթաց երաշխաւորելու:

Կը պահանջենք յարգել Հայաստանի քաղաքացիներուն խօսքի ազատութեան եւ հաւաքներ կազմակերպելու իրաւունքը, ինչպէս նաեւ՝ պաշտպանել լրագրողները, որպէսզի անոնք կարենան առանց կաշկանդումի ու վախի՝ առարկայականօրէն տեղեկագրել երկրին մէջ ընթացող դէպքերուն մասին:

Կոչ կ'ուղենք Հայաստանի մեր քոյրերուն ու եղբայրներուն, որ շարունակեն առանձնապէս խաղաղ՝ առանց բռնութիւններու ընկերային բարեփոխումներ իրականացնելու իրենց նախաձեռնութիւնները: Մենք պէտք է գիտակցինք, թէ կազմակերպուած ժողովուրդը անյաղթա-հարելի ուժ է քաղաքական դրամագլուխ կը կուտակէ միայն, երբ իր ձեռնարկումները ընթանան բացառապէս խաղաղ ճանապարհներով:

Աւելի բարեւոք Հայաստան մը ունենալու շարժումը երբեք կանգ չի կրնար առնել, ոչ ալ այդ շարժումը աշխարհագրականօրէն սահմանափակուած կրնայ ըլլալ: Այդ շարժումը կրնայ յաջողութեան հասնիլ, միայն եթէ անոր իրենց մասնակցութիւնը բերեն մեր ժողովուրդի բոլոր հատուածները՝ քննարկումներու, բանավէճի ու բողոքի ծամբով, որուն եզրակացութիւնը պիտի վճռուի քուէարկութեամբ:

Մեր հանրապետութեան ճակատագիրը ո՛չ կաշառակերներու, ո՛չ ալ լկտիներու կամքէն կախեալ կրնայ ըլլալ: Երեւանի, Ստեփանակերտի, Լոս Անձելըսի եւ Սփիւռքի այլ շրջաններու զաղափարապաշտ, սկզբունքային, յառաջադէմ ու անվիատ հայորդիներն են, որոնք միասնաբար պիտի կերտեն այն հայրենիքը, որուն արժանի է մեր ազգը:

Արեւմտեան Ամերիկայի Հայ Երիտասարդաց Դաշնակցութիւն

3 Օգոստոս 2016

շաբ. տես. էջ 26

Հերթական, Թե Վերջնական

Արթուր Պողոսյան

Ծանր փորձություն է ինչպէ՛ս դուրս եկաւ մեր երկիրը: Այո՛, փորձութիւն էր զէնքի միջոցաւ ընկերային արդարութեան եւ ազգային կարեւորագոյն խնդիրներու լուծում պարտադրելու խումբ մը հայորդիներու վտանգաւոր գործողութիւնը:

Յաստատական թէ այլ հոգեվիճակով ձեռնարկուած նման գործողութիւններ հայկական իրականութեան մէջ ընդունելի չեն՝ կրնար ըլլալ՝ նախ ժողովրդավարական զարգացման գործընթացը վտանգելու, ապա ամբողջ ազգի ներաշխարհին վրայ հայու ձեռքով հայու արեան հեղումին ծանրագոյն նստուածք թողնելուն պատճառով:

Համաձայն ենք ու կ'ընդգծենք նախագահի ելոյթին մէջ հնչած հաստատումը, թէ՛ «զէնքով եւ բռնութեամբ Հայաստանում հարցեր չեն լուծուելու»:

Այս փորձութենէն անդին անցնելու եւ երկրի հետագայ ընթացքը նշելու իշխանական առաջին դրսեւորումը՝ Հայաստանի նախագահին ելոյթն էր, զոր ան ունեցաւ «հասարակութեան տարբեր շերտերի ներկայացուցիչների՝ մշակոյթի գործիչների, առողջապահութեան ոլորտի, գանգուածային լրատուութեան միջոցների ներկայացուցիչների, հասարակական, քաղաքական գործիչների, Հանրային խորհրդի անդամների, ինչպէս նաեւ օրէնսդիր եւ գործադիր մարմինների ներկայացուցիչների, ՀՀ օրէնքով ստեղծուած մշտապէս գործող մարմինների ղեկավարների, Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի գլխատուութեամբ հոգեւոր դասի ներկայացուցիչների հետ»:

Նախագահը գոհ էր, որ իրաւապահ մարմինները յաջողեցան նուազագոյն զոհերով ու վնասներով հասնիլ այս հանգրուանի «հանգուցալուծման»՝ զինեալ խումբի անդամներու ձերբակալութեան:

Անշուշտ, եթէ նախագահին յիշատակած դասական հակադարձութեամբ՝ զինեալները ուժի միջոցով չէզոքացնելու քայլին դիմուէր, ապա զոհերուն թիւը շատ անելի բարձր պիտի ըլլար, եւ անոր քաղաքական եւ քարոզչական հետեւանքները իշխանութեանց համար շատ անելի ծանր կրնային ըլլալ:

Ոստիկանութեան շարքերէն երկու զոհերու պարագան ցաւով կ'արձանագրենք եւ հազար երանի կու տանք, որ անոնք նահատակութեան պսակը չահէին Արցախեան շարժումի տարիներուն բազմաթիւ ոստիկաններու նման, թշնամիի դէմ կռիւի ընթացքին:

Նախագահը «գրագէտ» գնահատեց ոստիկանութեան հակազդեցութիւնը՝ գովելով անոր «զսպուածութիւնը», որուն

վառ արտայայտութիւնները՝ հորենացիի ու Սարի Թաղի ցուցարարներուն ու լրագրողներուն վրայ իրականացուած բիրտ յարձակումներն էին արդեօք:

Զէ՛, նախագահի ուշադրութենէն չէ վրիպած անիկա, որովհետեւ անելի ուշ, իր ելոյթին մէջ նախագահը կատարած է հետեւեալ արտայայտութիւնը. «Ես շնորհակալ եմ մեր լրագրողներին՝ իրենց անմնացորդ աշխատանքի համար եւ անարին հանգուցալուծմանը նպաստելու համար: Ես նաեւ ներողութիւն եմ խնդրում մեր լրագրողներից, Յուլիսի 29ի՝ լոյս 30ի գիշերուայ դէպքերի համար. սա մեր ամենաեական բացթողումն էր այս օրերի ընթացքում: Բոլոր հետեւութիւններն անշուշտ արուելու են: Ձեր ներողամտութիւնը հայցելով՝ միայն լրագրողներին, բայց ոչ իրաւապահներին, խնդրում եմ մոռնալ այդ դէպքերի մասին, քանի որ իրօք վստահ եմ, որ այլեւս նման բան չի կրկնուելու, եւ նաեւ ուզում եմ, որ այդ դէպքերն այսուհետ անգամ ենթագիտակցական որեւէ ազդեցութիւն չունենան ձեր ազատ գործելաոճի վրայ»:

Արդեօք ոստիկանական ուժերու այսպիսի կոպիտ ու բիրտ գործողութիւններու պարագային նախագահական ներողութիւնն ու չկրկնելու խոստումը բարարա՞ր են հանգստացնելու համար մարդկային իրաւունքներու պաշտպաններու կամ ընդհանրապէս ժողովուրդին մտահոգութիւնն ու զայրոյթը: Դժուար թէ: Իրաւական դաշտի վրայ իսկ, ինչպէս որ նախագահը կը պնդէ, թէ զինեալներուն հանդէպ պիտի գործադրուի օրէնքը, նոյնը պէտք է ակնկալուի ոստիկանութեան պատասխանատուներու զանցումներուն պարագային:

Նախագահը, կը թուի, թէ անդրադարձած է այս ո՛չ բաղձալի վիճակին

տուն տուող հիմնական գործօններուն, որովհետեւ իր բերնով կը հաստատէ, թէ «եկել է եզրակացութիւններ կատարելու ժամանակը: Այս իրադարձութիւնների ամբողջական վերլուծութիւնը դեռ երկար ժամանակ կը պահանջի: Սակայն մի բան ակնյայտ է. ներհայաստանեան հասարակական եւ քաղաքական կեանքում անհրաժեշտ է արագացնել արմատական փոփոխութիւնների գործընթացը»:

0801serj1Նախագահի խօսքին յաջորդ հատուածը՝ մատը իսկական վերջին վրայ դնելու ուղղութեամբ կ'ընթանայ:

«Հիմա՝ հնչող քննադատութեան մասին: Խօսքս, ի հարկէ, ընդգծուած ահաբեկչական ձեռագրով գործող, իրենց մտադրութիւնները հայրենասիրական եւ սոցիալական արդարութեան կոչերի ներքոյ թաքցնող զինեալների մասին չէ. Խօսքս մեր ժողովրդի մի հատուածի մտահոգութիւնների մասին է: Այո՛, Հայաստանի իշխանութիւնները կատարեալ չեն: Այո՛, Հայաստանում շատ թերի հարցեր են բարդ խնդիրներ կան: Մեր նպատակը դրանց լուծումներն արագացնելն է:

«Այս փուլում մեր նպատակը նաեւ ազգային համաձայնութեան իշխանութիւն ձեւաւորելն է, որտեղ լուծումների իրականացումը կը լինի լայն համաձայնութեան դաշտի պատասխանատուութեան ներքոյ: Սահմանադրական բարեփոխումները հէնց դրա մասին էին, հէնց այդպիսի իշխանութիւն ձեւաւորելու հիմքն է դրուել այդ բարեփոխումներով: Ազգային համաձայնութեան կառավարութիւնը իրեն չգտած ինչ-որ մէկի՝ դէպի աթոռ սողոսկելու մասին չէ, այն քաղաքական պատասխանատուութեան հնարաւորինս լայն տեղաբաշխ-

ման եւ կիսելու մասին է, ինչի ինստիտուցիոնալ (կառուցային-հմբ.) ողջ հենքը մենք արդէն իսկ ապահովել ենք: Վստահաբար պնդում եմ, որ ընդամենը ամիսներ անց, մենք ունենալու ենք հէնց այդպիսի՝ կառավարութիւն, հէնց այդպիսի՝ իշխանութիւն:

«Մենք այդ ճանապարհով ենք գնում, եւ այդ ճանապարհը քաղաքական ուժերի, քաղաքական գործիչների դերակատարման մասին է...»:

Այդ ճանապարհը անելի արագ կտրելու ժողովրդային ակնկալութիւնը կրնայ արդարացնել նախագահը իր հետագայ անմիջական գործողութիւններով: Հնչեցումը խօսքը կարծես առաւել յետաձգումը արդարացնելու կը միտի: Այսինքն՝ քիչ մըն ալ սպասեցէք, մինչեւ որ սահմանադրական փոփոխութիւնները գործադրուին եւ ամէն ինչ իր տեղը գտնէ:

Այս խոստումին հանդէպ թերահաւատութեան ամէն պատճառ ունի ժողովուրդը, եւ կտրուելու համար այդ անվստահութեան ամրութիւնը, նախագահը պարտաւոր է անմիջական քայլերու դիմել, հաւատք ներշնչող գործողութիւններ շղթայազերծել՝ ընկերային արդարութեան հաստատման համար: Եւ ստատման, անպատժելիութեան մթնոլորտի վերացման եւ կաշառակերութիւնը չհանդուրժելու ուղղութեամբ:

Արցախի հարցով նախագահի ելոյթը կը ջանայ որոշ յստակութիւն տալ վերջերս շրջագայող զրոյցներուն՝ հաւանական զիջումներու վերաբերեալ:

«Եւս մի խնդրի անդրադառնամ, որի մասին բազմաթիւ անգամներ մենք խօսել ենք: Խօսքս Ղարաբաղի հիմնահարցի եւ, այսպէս ասած՝ «հողեր յանձնելու» մասին է: Արդէն թերեւս անհաշուելի են մեր յստակ դիրքորոշման հրապարակային հնչեցումներն անձամբ իմ կողմից: Կրկնում եմ՝ Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի կարգաւորման ճանապարհին միակողմանի զիջումներ չեն լինելու: Բացառում է: Լեռնային Ղարաբաղը երբեք չի լինելու Ադրբեջանի կազմում: Բացառում է: Մէկ անգամ ես կրկնում եմ՝ բացառում է: Ես իմ ողջ գիտակցական կեանքը իրականում նուիրել եմ այս խնդրին: Եւ իմ ժողովրդի համար ընդունելի տարբերակի հասնելու համար միշտ պատրաստ եմ եղել զոհաբերել ոչ միայն ցանկացած պաշտօն, այլեւ կեանքս: Դա այդպէս է եղել երէկ, այդպէս է այսօր, այդպէս է լինելու վաղը»:

Արցախը երբեք մաս պիտի չկազմէ Ատրպէյճանին: Ատիկա յստակ է: Բայց հողային զիջում... Նախագահին խօսքը չի բացառեր ատիկա: Ուրեմն՝ մենք կը շարունակենք մտահոգուիլ ու տագնապիլ. ի՞նչ հող կը յանձնենք, ինչո՞ւ, ի՞նչ իրաւունքով:

«Ոստիկանութիւնը Անհամաչափ Ուժ Բանեցուցած Է Խաղաղ Ցուցարարներուն Վրայ».

«Հիւմըն Ռայթզ Ուաչ»

29 Յուլիսին Հայաստանի մէջ ոստիկանութիւնը բանեցուցած է անհամաչափ ուժ խաղաղ ցուցարարներուն նկատմամբ՝ բռնութեան ենթարկելով նաեւ ցոյցը լուսաբանող լրագրողները: «Հիւմըն Ռայթզ Ուաչ»ը նման զեկուցում հրապարակած է հայաստանեան վերջին իրադարձութիւններուն մասին:

Հոն նշուած է, որ գործածուած են լուսաձայնային նռնակներ, որոնց պատճառով տուժած են ցուցարարներ ու լրագրողներ: Ոստիկանները նաեւ ծեծած են ցոյցին մասնակիցներն ու լրագրողները, եւ անազատութեան մէջ պահած տասնեակ անձեր:

«Այս դէպքերուն հետաքննութիւնը պէտք է ըլլայ արագ եւ ամբողջական: Ոստիկանութիւնը պէտք է պահպանէ հասարակական կարգը, անոնք արտօնութիւն չունին իրենց գաղափարներն ու մօտեցումները խաղաղութեամբ արտայայտելու համար հաւաքուած մարդոց նկատմամբ բռնութիւն գործադրելու», նշած է «Հիւմըն Ռայթզ Ուաչ»ի հարաւային կովկասի բաժնի տնօրէն Զիորճի Ճոճիան:

«Հիւմըն Ռայթզ Ուաչ»ի անդամները գրուցած են վկայներու եւ վիրաւորներու հետ, որոնք պատմած են դէպքին մանրամասնութիւնները:

Երեւանի Մէջ Կայացաւ «Հայաստան, Ստեղծենք Միասին» Երիտասարդական Ա. Հաւաքը

Յուլիս 11-14, Հայաստանի Սփիւռքի նախարարութեան նախաձեռնութեամբ, Հայկական բարեգործական ընդհանուր միութեան, «Լոյս» եւ «Այբ» հիմնադրամներուն համագործակցութեամբ, Երեւանի մէջ իրականացուող «Հայաստան. ստեղծենք միասին» երիտասարդական առաջին հաւաքին «Հայկական շահերու պաշտպանութիւն եւ մետիա» աշխատանքային խումբի Յուլիս 13ի նիստին ՀՀ Դատքի եւ Բարոյային յանձնախումբի հաղորդակցութեան պատասխանատու Պետո Տեմիրճեան (Պեմիճեան, Պրիքսէլ) հանդէս եկաւ «Երոպայի մէջ հայկական հարցերու վերաբերող արդիւնաւէտ քաղաքականութիւն եւ որոշումներու ընդունում» նիւթով զեկուցումով, ՀՀԸՄ Երոպայի մասնաճիւղի ղեկավար Նիքոլա Դաիթեան (Պեմիճեան, Պրիքսէլ) ներկայացուց «Արդիւններու քաղաքականութիւն: Ի՞նչ կրնայ Երոպայն ընել հայերուն եւ Հայաստանի համար» զեկուցումը:

Նոյն օրը Հայաստանի սփիւռքի նախարար Հրանուշ Յակոբեան ընդունեց Պետո Տեմիրճեանը եւ Նիքոլա Դաիթեանը: Յակոբեան շնորհակալութիւն յայտնեց «Հայկական շահերու պաշտպանութիւն եւ մետիա» ժողովին հե-

տաքըրական զեկուցումներուն համար եւ հետաքրքրուեցաւ երիտասարդական հաւաքին մասին անոնց տպաւորութիւններով եւ առաջարկներով:

Պետո Տեմիրճեան գոհունակութեամբ նշեց, որ լաւ նախաձեռնութիւն է, բայց կը ցանկար, որ յաջորդ տարիներուն աւելնան եւ մասնակիցներու թիւը, եւ տարբեր երկիրներու երիտասարդներու ընդգրկումը:

Նիքոլա Դաիթեան կարեւոր համարեց կրթութիւն, խելացի երիտասարդներու մասնակցութիւնը, որոնց պէտք է ձիշող ուղղորդել եւ միատրել՝ գոնէ Երոպայի մէջ երիտասարդական ցանց մը ստեղծելու նպատակով: Ան մասնատրապէս նշեց. «Լաւ կ'ըլլար, որ գրոյցի ձեւով ալ ծանօթանայինք, հասկնալի ըլլար անոնց կրթութեան, գիտելիքներու մակարդակը: Այդպէս աշխատանքը աւելի արդիւնաւէտ կ'ըլլար»:

Նախարարը հիւրերը լսելէ ետք նշեց. «Կը կարծեմ, որ յաջորդ տարի երիտասարդներուն խումբերն ալ աշխարհագրութիւնն ալ կ'ընդլայնենք: Թող զան, ծանօթանան հայրենիքին, հաղորդակցին իրարու հետ: Այս մէկը պիտի նպաստէ, որ կապուին Հայաստանին եւ աւելի հայրենան»:

«Արի Տուն» Ծրագիրը

Սփիւռքի նախարարութեան «Արի Տուն» ամառնային ծրագիրը այս տարի իրականացաւ 9 հանգրուաններով Առաջին փուլին մասնակցեցան 42 սփիւռքահայ պատանիներ, որոնցմէ 20ը Հայաստան հաստատուած հայկապահայ եւ մնացեալը՝ Ռուսիայէն, Պելժուսիայէն եւ Միացեալ Նահանգներէն:

Երկրորդ փուլին մասնակցելու համար Հայաստան ժամանած էին 95 պատանիներ՝ Ռուսիայէն, Վրաստանէն, Թուրքիայէն, Հունգարիայէն, Սլովակիայէն եւ Միացեալ Նահանգներէն:

Ծրագրի երրորդ փուլին մասնակցեցան 130 պատանիներ, աշխարհի 10 երկիրներէ՝ Ռուսիայէն, Ուքրանիայէն,

Ռումանիայէն, Միացեալ Նահանգներէն, Լեհաստանէն, Թուրքմենիստանէն, Վրաստանէն, Ֆրանսայէն, Թուրքիայէն, Լիբանանէն եւ Սուրիայէն:

Չորրորդ փուլին մասնակցելու համար Հայաստան եկած էին 124 պատանիներ՝ Ռուսիայէն, Ուքրանիայէն, Վրաստանէն, Պելժուսիայէն, Պելժուսիայէն, Շուէտէն, Գերմանիայէն, Պուլկարիայէն, Հունգարիայէն, Կիպրոսէն, Սուրիայէն, Ղազախստանէն, Լիբանանէն, Միացեալ Նահանգներէն եւ Ֆրանսայէն:

Հինգերորդ փուլին մասնակցեցան 132 հայ պատանիներ, որոնք կուգային 15 երկիրներէ:

«Իմ Հայաստան» Համահայկական Փառատօնը Հիւրընկալած Է 25 Երկիրներէ Եկած Խումբեր

Ալ. Սպենդիարեանի անուան օփերայի եւ պալէի ազգային ակադեմական թատրոնին մէջ պարարուեստի օրերուն մեկնարկը արդէն իսկ տեղի ունեցած է Հայաստանի անկախութեան 25ամեակին նուիրուած «Իմ Հայաստան» փառատօնի բացման հանդիսաւոր արարողութեամբ, որ իրականացուած է Հայաստանի նախագահին բարձր հովանաւորութեան տակ:

Հայաստանի Հանրապետութեան քայլերը հնչելէ ետք, Նաւասարդ արք. Կոնյեան «Տէրունական աղօթք»ով օրհնած է փառատօնի մասնակիցներն ու հիւրերը: Հայաստանի նախագահին ողջոյնի ուղերձը փոխանցած է սփիւռքի նախարար Հրանուշ Յակոբեան: Պարուոյց Սուրեն Խաչատրեան կարգացած է հայոց բանակին մէջ ներկայիս ծառայող իր սանին նամակը, որուն մէջ ան կ'ողջունէր «Իմ Հայաստան» փառատօնի մասնակիցները եւ յոյս կը յայտնէր, որ երկու տարի ետք անպայման պիտի մասնակցի փառատօնին:

Ցուցադրուած է «Իմ Հայաստան-2014» փառատօնին տեսերիզը: Ելոյթ ունեցած են փառատօնին մասնակցած աշխարհի 25 երկիրներէ եկած 48 պարարուեստի խումբերը՝ Պոսթընի «Սայաթ Նովա», Պուլժնու Այրեսի «Մասիս», Մոսկուայի «Կիլիկիա», «Վարդավառ», «Հայասա», Ս. Փետրոսպոլի «Նայիրի», Ապշերոնսկի «Ուրարտու», Կրասնոտարի «Արմափր», «Նարեկ», Թիֆլիսի «Անի», «Վանք», «Տարօն», Սթաւրոփոլի «Նայիրի», Տոնի Ռոստովի «Արփի», «Հայաստանի փայլեր», «Ջուարթոնց», Թեհրանի «Ջարթօնք», Սոֆիի «ԼՈՈ», Զալուկայի «Տաշիր», Զալալքի «Վաչիան», «Պարալթ», Արմափրի «Արարատ», Մայքովի «Նայիրի» եւ «Վարդանանք», Կելենձիկի «Նուռ եւ Անի», Խարքովի «Արաքս», Աթէնքի «Ալեքսիս», Սպահանի «Կոնկ», «Էրեբունի», Պէյրութի Համազգայինի «Զնար»,

Ֆիլատելֆիոյ Համազգայինի «Մեղրի», Նիու Ճորճիի Համազգայինի «Նայիրի» պարարուեստի, Արցախի պարի պետական համոյթը:

«Մշակոյթը մեր դէմքը, հայու անձնագիրն է աշխարհի մէջ, եւ չափազանց մեծ է խորհուրդը այն բանին, որ «Իմ Հայաստան» համահայկական փառատօնը կը հիւրընկալէ 25 երկիրներէ եկած մեր հայրենակիցները, քանզի մենք զայն նուիրած ենք Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի հանրապետութիւններու անկախութեան 25ամեայ յօբելեաններուն», ըսած է սփիւռքի նախարար Հրանուշ Յակոբեան:

Ըստ սփիւռքի նախարարութեան հասարակայնութեան հետ կապերու վարչութեան, փառատօնին մասնակցութեան 110 դիմումագիր ներկայացուած է աշխարհի 25 երկիրներէ 1429 մասնակից:

Պարարուեստի փառատօնը պիտի տեւէ 10 օր: Երգչախմբային արուեստի օրերը պիտի սկսին Օգոստոս 5ին եւ պիտի աւարտին Օգոստոս 10ին: Տուտուկի եւ հայկական այլ նուագարաններու օրերը նախատեսուած են Սեպտեմբեր 21-25: Սեպտեմբեր 26ին Կոմիտասի ծննդեան օրը կատարողները աւանդաբար հանդէս պիտի զան հայկական ստեղծագործութիւններու կատարումներով: Փառատօնի ծիրէն ներս Սեպտեմբեր 28ին տեղի պիտի ունենայ նաեւ 100+1 համերգային ծրագիր՝ նուիրուած Հայոց ցեղասպանութեան նահատակներու յիշատակին: Խումբերը ելոյթ պիտի ունենան Շիրակի, Լոռիի, Արագածոտնի, Արարատի, Գեղարքունիքի, Արմափրի, Կոտայքի, Վայոց Ձորի, Տաւուշի մարզերուն մէջ, ինչպէս նաեւ՝ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան մէջ: Փառատօնի ծիրէն ներս պիտի կատարուին նաեւ վարպետութեան դասեր՝ սփիւռքէն եկած պարուսոյցներու համար:

MAPLE HEALTH CENTRE
New Optical and Medical Store

VALUE \$99
DESIGER \$199

Special Frame + Lenses (single or progressive)

Contact Lens \$120 CASH BACK

USE YOUR BENEFITS Direct Billing

1808 Pharmacy Ave. Toronto (Sheppard/Pharmacy) 416.497.2525

We also offer

- Massage
- Acupuncture
- Osteopathy
- Physiotherapy
- Orthopaedic Shoes & Devices
- Medical Supply

Մետասաներորդ Ժամը

Կարո Արմենեան

«...Զարաշահության այստեղ պետք է դուրս շարժվի մեր երկրի հասարակության կեանքը: Ան պետք է արմատախիլ ըլլայ իր տեղը զիջելով ուղղամիտ եւ հպարտ մարդոց հասարակարգին: Եւ դատելով իրերու ընթացքէն մենք ամէն պատճառ ունինք հաւատալու, որ ան անպայման դուրս պիտի գայ մեր երկրի կեանքէն յատկապէս վերջին պատերազմի յառաջ բերած նոր ինքնագիտակցութեան շնորհիւ: Ան դուրս պիտի շարժուի կամ պետական քաղաքականութեամբ եւ կամ ի հեճուկս անոր...Այս ընտրութիւնը շատ յստակ է այսօր եւ հնչած է ժամը: Պէտք է յուսալ եւ սրտանց մաղթել, որ պր. Նախագահը, պր. վարչապետը եւ իրենց գործընկերները այս կենսական ընտրանքին լիովին գիտակցին եւ գործեն մետասաներորդ ժամու սուր զգացողութեամբ»:

(«Եկած է ժամը Գօտինները Սեղմելու...Բայց Որո՞նց Մէջքին», Կարո Արմենեան, Ասպարէզ, Մայիս 31, 2016)

Երբ հասած ենք այն կէտին, ուր երբեմնի ազատամարտիկները իրենց զենքերու փողերը կը դարձնեն դէպի ներքին քաղաքական ոլորտ եւ աննախընթաց թափով եւ աննախընթաց զայրոյթով կ'ընդհարուին երկրի ապահովութեան ուժերուն, մենք արդէն հասած ենք սահմանագիծ եւ մեր հաւաքական ինքնութեան բոլոր նախադրեալները դրուած են նժարի վրայ: Էրեբունի քաղաքամասի ոստիկանատան առջեւ, հակընդդէմ դիրքերու ետին, այժմ դարան մտած երկու կողմերը մեր ազգային ինքնագիտակցութեան իրական չափանիշն է, որ պիտի վճռեն շուտով եւ մեր բոլորին հաշտոյն:

Ահաւոր բան է գտնուիլ այսքան հեռուն եւ գոյութեանդ բոլոր բջիջներով կանգնած ըլլալ ինչ, Էրեբունիի երկու հակամարտ զենքերուն միջեւ: Մեր անկախ պետականութեան քսան հինգերորդ տարին յանկարծ դրած է մեզ այս անհեթեթ եւ միաժամանակ ողբերգական դրութեան մէջ: Այս պահուն գիշեր է Երեւանի մէջ, իսկ մեր կեանքերուն վրայ կախուած է ծանր հարցականը: Արդե՞օք...

Ողբերգութիւնը այն է, որ այս անօրինակ հակամարտութեան կողմերէն իրաքանչիւրը որեւէ բանական ելք չունի այսօր: Անոնք երկուստեք կը գտնուին նոյն փակուղիին մէջ: Ապահովութեան ուժերը գիտեն, որ արինահեղութեամբ կարելի չէ վերջ տալ այս ըմբոստութեան: Արինահեղութեամբ կրնայ միայն ծաալիլ ըմբոստութիւնը եւ երկիրը տանիլ անելի մեծ արինահեղութեան եւ ինքնակործանումի: Ոստիկանատունը գրաւած զինեալները գիտեն, որ իրենք կրնան միայն վարկաբեկել իրենց պահանջատիրութիւնը, եթէ իրենց զենքերը ուղղեն իրենց պատանդներուն դէմ, որոնք իրենց եղբայրներն են: Իսկ երկուքն ալ քաջ գիտեն, որ այս անմիտ գործընթացը ստոյգ ինքնասպանութիւն է մեր երկրին եւ մեր ժողովուրդին համար:

Ազգային այս տագնապին լուծում կրնայ բերել միայն հանրապետութեան վերին իշխանութիւնը՝ ինք: Մենք ուզեցինք հաւատալ պր. Նախագահի Փետրուար 12ի եւ պր. վարչապետի Մայիս 12ի հանգամանալից յայտարարութիւններուն եւ յուսացինք, որ իշխանութիւնը անկեղծ երկխօսութեան կը սկսէր մեր ժողովուրդին հետ եւ վճռական եւ անմիջական քայլեր կ'առնէր երկրէն ներս

չարաշահութեան (կոռուպցիա) համակարգը լուծարքի ենթարկելու, մենաշնորհները ջարդելու, քաղաքական արդարախոհ մշակոյթի մը հունը պատրաստելու: Ակնկալեցինք, որ Զորասօրեայ Պատերազմը զարթոցիչ կը հանդիսանար իշխանութեան՝ երկրէն ներս արագընթաց յեղաշրջումի մը վստահելի երաշխիքները տեսանելի դարձնելու եւ ժողովուրդը հաւաքագրելու այդ ընդհանրական գործին համար: Այսօր, անելի քան երբեք, ժողովուրդի լայն խաւերուն մէջ արմատացած է այն սուր գիտակցութիւնը, որ ոչինչ կրնայ փոխուիլ ժողովուրդի կեանքին մէջ որքան ատեն, որ մենաշնորհային համակարգը կը կապտէ բոլոր իր հնարաւորութիւնները իրեն թողնելով միայն երկրէն դուրս գալու եւ պարտադրաբար հայրենազուրկ ըլլալու դաժան հնարաւորութիւնը: Անկախ այն բանէն, թէ ո՞ր

կը հասնի Էրեբունիի ողբերգութիւնը այս գիշեր կամ յաջորդող օրերուն, այս մեծ խնդիրն է, որ պիտի ճշտէ ճակատագիրը մեր երկրի վաղուան ուժին եւ կայունութեան:

Ինքն իր պետութեան դէմ զինեալ պայքարի ելլելու ներկայ մոլորութիւնը յուսահատ արարք մը ըլլալով հանդերձ՝ յստակ ազդարարութիւն մըն է, որ մենք ազգովին կը գտնուինք հոգեբանական հսկայ անելի մը մէջ: Այս բանին պէտք է գիտակցինք ազգովին եւ գործենք օրհասական պայծառատեսութեամբ: Մայիսի 31ին կը շեշտէի, թէ իշխանութիւնը պէտք է գործէ «մետասաներորդ ժամու զգացողութեամբ»:

Արթնցէք, Ընկերներ: Մետասաներորդ ժամը հասած է: Այս պահուս մետասաներորդ ժամն է արդէն Երեւանի մէջ եւ ամէն տեղ՝ ուր հայութեան սիրտը կը բաբախէ:

Արցախի Շուրջ՝ Մտահոգիչ Զարգացումներ

Թաթուլ Յակոբեան

Շատերին թւում էր, թէ ապրիլեան 4օրեայ պատերազմից յետոյ արցախեան կարգաւորման խաղաղ գործընթացը կը մտնի անելի խորը փակուղի: Դա տեղի չունեցաւ, եւ հակառակը, այսօր ականատեսն ենք բարձր մակարդակի դիւանագիտութեան, որի մէջ ներգրաւուած են ինչպէս ԵԱՀԿ Մինսքի խմբի համանախագահ պետութիւնները՝ Ռուսաստանը, Միացեալ Նահանգներն ու Ֆրանսան, այնպէս էլ՝ Գերմանիան, որը մէկ տարով իրականացնում է ԵԱՀԿի նախագահութիւնը:

Ապրիլեան պատերազմից յետոյ տեղի է ունեցել Հայաստանի եւ Ազրպէյճանի նախագահների երկու հանդիպում՝ Վիեննայում եւ Ս. Փետրոսպոլում, առաջիկայում նախատեսւում է Սերժ Սարգսեանի եւ Իլհամ Ալիեւի միջեւ բանակցութիւնների նոր փուլ Գործում: Հայաստանի եւ Ազրպէյճանի ղեկավարներից բացի, արցախեան գործընթացը Մինսքի խմբի համանախագահ պետութիւնների նախագահների եւ արտաքին գործերի նախարարների օրակարգում է:

Այսպէս, Յունիսի 30ին Ռուսաստանի եւ Ֆրանսայի նախագահները հեռախօսով քննարկել են արցախեան հակամարտութիւնը, որի ընթացքում Վլատիմիր Փութինը Ֆրանսուա Հոլլանտին տեղեկացրել է Յունիսի 20ին Ս. Փետրոսպոլում Սերժ Սարգսեանի եւ Իլհամ Ալիեւի հետ եռակողմ հանդիպման արդիւնքների մասին: Նոյն օրը հակամարտութեան հարցով առանձին հեռախօսազրոյցներ են կայացել Միացեալ Նահանգների արտաքին գործերի նախարար Զոն Զերիի եւ Սերժ

Սարգսեանի ու Իլհամ Ալիեւի միջեւ: Զերին կոչ է արել խուսափել լարուածութիւնից՝ նպաստելու խաղաղ գործընթացի առաջընթացին, ինչպէս նաեւ կատարել Վիեննայում եւ Ս. Փետրոսպոլում ստանձնած պարտաւորութիւնները:

Օրերս տարածաշրջանում այցով գտնուող ԵԱՀԿ գործող նախագահ, Գերմանիայի արտաքին գործերի նախարար Ֆրանք-Վալթեր Շթայնմայերը Երեւանում, ապա Պաքում խօսելով կարգաւորման գործընթացի մասին՝ ասել է, որ սթաթիս քուռն երկար պահպանուել չի կարող եւ պէտք է փոխուի: Երեւանում Շթայնմայերը հանդիպել է նաեւ Արցախի նախագահ Բակո Սահակեանի հետ: Յուլիսի 4ին Երեւան եւ Պաքու կ'այցելի Ռուսաստանի արտաքին գործերի նախարար Սերկէյ Լաւրովը:

Մեր ունեցած տեղեկութիւնների համաձայն, անցնող տարուայ աշնանը Լաւրովի Պաքու եւ Երեւան այցելութիւնների ընթացքում հակամարտութեան կողմերին ներկայացրել է կարգաւորման նոր առաջարկներ, որոնք քննարկուել են Յունիսի 20ին Փութինի միջնորդութեամբ Ս. Փետրոսպոլում կայացած Սարգսեան-Ալիեւ եռակողմ բանակցութիւնների ընթացքում:

Ռուսաստանը փորձում է արցախեան կարգաւորման միջանկեալ լուծում գտնել եւ յորդորել կողմերին, որպէսզի նրանք ընդունեն այդ առաջարկը:

Մասնաւորապէս, Վլատիմիր Փութինն ու Սերկէյ Լաւրովը Հայաստանի եւ Ազրպէյճանի ղեկավարութեանը ծանօթացրել են ռուսական այդ նախագծին, որը ամբողջութեամբ նորութիւն չէ,

նոր մօտեցում չէ, բայց որոշակի տարբերութիւններ ունի նախկինում ներկայացուած առաջարկներից: Այդ առաջարկութիւնը անելի մօտ է 1997ի փուլային տարբերակին:

Արցախեան կարգաւորման Փութինի նախագիծը ենթադրում է երկու հիմնական փաթեթ.

Առաջին. հայկական ուժերը յետ են քաշուում հինգ շրջաններից՝ Աղդամ, Ֆիզուլի, Ճեպրայիլ, Ջանգելան, Ղուբաթլու:

Երկրորդ. Լեռնային Ղարաբաղը ստանում է միջանկեալ կարգավիճակ, որը չի ենթադրում վերադարձ Ազրպէյճանի տարածքային ամբողջականութեան կազմ, բայց նաեւ չի ենթադրում անկախ կարգավիճակ տեսանելի ապագայում՝ Արցախում հանրաքուէ անցկացնելու ծանապարհով, որի արդիւնքները կ'ընդունեն Ազրպէյճանն ու միջազգային հանրութիւնը, ինչպէս նախատեսւում էին մատրիտեան եւ քաղաքեան առաջարկները:

Մեր տեղեկութիւններով, մատրիտեան փաստաթղթում եւ նրանից ածանցեալ քաղաքեան առաջարկներում ամրագրուած Լեռնային Ղարաբաղի ինքնորոշման իրաւունքի իրացումը դուրս չի մնացել Փութինի նախագծից, սակայն հանրաքուէի անցկացումը թողնւում է անորոշ ապագայի:

Հայաստանը, բնականաբար, չի համաձայնում Լեռնային Ղարաբաղի որեւէ կարգավիճակ Ազրպէյճանի կազմում, այդ պատճառով ռուսական կողմը նոր մօտեցում է որդեգրել՝ հինգ շրջանի դիմաց միջանկեալ անելի ամուր կարգավիճակ, քան ամրագրուած է մատրիտեան եւ քաղաքեան առաջարկներում: Միջանկեալ կարգավիճակը են-

թադրում է, որ Ազրպէյճանն ու միջազգային հանրութիւնը ծանաչում են Արցախի այսօրուայ փաստացի անկախ կարգավիճակը, ինչը Ստեփանակերտին հնարաւորութիւն է տալու ընտրութիւնների ծանապարհով ձեւաւորել օրէնսդիր եւ գործադիր իշխանութիւն, որը, ի տարբերութիւն այսօրուայ, ծանաչելու է միջազգայնօրէն: Արցախը դիտորդի կարգավիճակով մասնակցելու է ԵԱՀԿ այն նստաշրջաններում, որոնցում քննարկուում են անմիջականօրէն Լեռնային Ղարաբաղին վերաբերող հարցեր: Արցախը իրաւունք է ստանալու անդամակցել միջազգային այն կազմակերպութիւններին, որոնցում միջազգայնօրէն ծանաչուած լինելու կարգավիճակը նախապայման չէ: Բացի այդ, Արցախը իրաւունք է ունենում ստանալ արտասահմանեան երկրների եւ միջազգային կազմակերպութիւնների ֆինանսական օժանդակութիւնը:

Փութինի առաջարկներում անորոշ ծանախակով մոռացութեան են տրուում Քարվաճառի եւ Լաչինի շրջանների վերադարձի մասին ձեւակերպումները:

«Ո՛չ Մէկ Թիզ Զող Զակառակորդին»ը Միայն Լոգունգ Չէ

Սարգիս Տաղտվիրեան

Ապրիլեան քառօրեայ պատերազմին յաջորդող օրերուն թէ՛ հայ բանակի զին-տրականները, թէ՛ կամատրոնները «Ո՛չ մէկ թիզ հող հակառակորդին» եզրը լոգունգի նման գործածեցին տպագիր եւ եթերային մամուլի թղթակիցներուն. միա կողմէ, մեր քաղաքական-դիւանագիտական վերնա-խաւը ընդունելէ ետք ազդպէճանական կողմէն եկած զինադուի առաջարկը, սկսաւ ԵԱՀԿի Մինսքի խմբակի միջնորդներուն կողմէ խմբագրուած Մատրիտի (Յուլիս 2007) եւ ապա Քազանի (Յունիս 2011), գրեթէ համաձայնեցուած, բայց ծախողած հայ-ազդպէճանական խաղաղութեան ծրագիրներուն մասին կրկին անգամ խօսիլ:

Մինչեւ այս վերջին արտայայտութիւնները՝ վերոյիշեալ քաղաքներուն անունով կոչուած ծրագիրներուն մասին շատ բան չէր ըսուած հանրութեան: Ի վերջոյ յայտնի դարձաւ, որ անոնք կը պարունակէին Լեռնային Ղարաբաղի Յանրապետութեան պաշտպանութեան ուժերու ազատամարտիկներուն ազատագրած պատմական Հայաստանի 7 տարածքները աստիճանաբար Ազդպէճանին վերադարձնելու եւ փոխարէնը Լեռնային Ղարաբաղի Յանրապետութեան բնակչութեան ինքնորոշումի հանրաքուէի մը խոստումին գլխաւոր կէտերը:

Այս աշխատանքը պիտի ջանայ ցոյց տալ, թէ «Ո՛չ մէկ թիզ հող հակառակորդին»ը սոսկ լոգունգ չէ, այլ կը բխի Լեռնային Ղարաբաղի Յանրապետութեան եւ, հետեւաբար, ամբողջ հայ ժողովուրդին անվտանգութեան պահանջէն: Առաւել, այս աշխատանքին մէջ յիշուածները նոր գիտարարութիւններ չեն, նախապէս յիշուած են քաղաքական, զինուորական, կուսակցական, պատմական եւ մշակութային գործիչներու կողմէ, պարզապէս հարկ է, այս օրերուն վտանգաւոր առգանձանքէսմ հոլովուող տարածքներու վերադարձնելուն դէմ, հաստատ կերպով, անգամ մը եւս շեշտել իրաւատէր հայ ժողովուրդին կեցուածքը:

Նաեւ, այս աշխատանքը պիտի ջանարամասնէ կարգ մը բացարձակ իրականութիւններ, որոնք անվիճելի են, գոնէ՝ պահանջատէր հայուն համար.

- Թէ՛ ազատագրուած այդ 7 տարածքներուն համար հայութիւնը եւ մանաւանդ արցախահայութիւնը վճարած է շատ սուղ՝ իր լաւագոյն զաւակներուն՝ ազատամարտիկներուն (ազատութեան մարտիկներուն) կենսքը, անհաշի զինակաւն ու նիւթական միջոցներ եւ անչափելի տառապանք:

- Թէ՛ այդ տարածքները հայութեան ծագումին առաջին օրէն իսկ մաս կազմած են Հայաստանի թագաւորութիւններուն, իշխանական տոհմերուն կամ մելիքութիւններուն:

- Թէ՛ արինով ազատագրուած թուղթով չի վերադարձուիր: Յաղթանակով աւարտած պատերազմը դիւանագիտութեան քուլիսներուն մէջ պարտութեան կարելի չէ վերածել, ինչ ալ ըլլայ ճնշումներու տարողութիւնը. իսկ եթէ որեւէ միատր կը փորձէ տակի կը ընել, կ'արժանանայ իր ժողովուրդին կողմէ զգեստնումի:

- Թէ՛ Ազդպէճանը Հայաստանէն բազմապատիկ անգամ աւելի կը ծախսէ եւ գոնէ ցարդ միջոցներն ու կապերն ալ ունի իր բանակը ուժեղացնելու, զինանոցը բազմացնելու եւ արդիականացնելու:

- Թէ՛ Թուրքիան, Օսմանեան կայսրութեան օրերէն, ծրագրած եւ մինչեւ այսօր փորձած է յաջողցնել փանթուրքիզմը՝ նախ միանալով Ազդպէճանին, հասնելու Կեդրոնական Ասիոյ իր ցեղակիցներուն, այդպիսով կտրելու ռուսական ծաւալողական ձգտումները դէպի հարաւ: Հայ ժողովուրդն ալ, որպէս առաջին արգելք այս նպատակին, հարկաւոր կը դառնայ վերացնել, Արեւմտահայաստանի մէջ ըլլալ ան (Հայոց ցեղասպանութիւն), Արեւելահայաստանի (կասեցուած՝ Սարդարապատով, Բաշ Ապարանով ու Ղարաքիլիսյանով), թէ Արցախի (կասեցուած՝ 1988-1994 շարժումով ու գոյամարտով). հայութենէն ետք վերացնելու հերթը այդ ծամբուն վրայ բնիկ միւս ժողովուրդներուն եղած է, եւ է ներկայիս ալ՝ յոյներ, ասորիներ եւ քիւրտեր:

Վերլուծութիւնը հարկ է կատարել հար-

ցին հետ առնչութիւն ունեցող բազմազան երեսներով, որոնք կրնան նաեւ ամբողջական չլլալ, բայց հարկ է գանոնք մեկնարկել:

Ռազմագիտական

Արցախը, Խորհրդային Միութեան օրերուն՝ ծանչցուած որպէս Լեռնային Ղարաբաղի Ինքնավար Մարզ (ԼՂԻՄ), 1988էն մինչեւ 1991 քանիցս կը փորձէ սահմանադրական ծանապարհներով միանալ Հայաստանին՝ դիմելով Խորհրդային Միութեան կեդրոնական իշխանութիւններուն, սակայն միշտ ալ կը մերժուի անոնց կողմէ: 1991ին Արցախը կը յայտարարէ իր անկախութիւնը, եւ կը ստեղծուի Լեռնային Ղարաբաղի Յանրապետութիւնը: Հետագայ տարիներուն ազդպէճանցիք պատերազմի ուժով կը փորձեն ճնշել արցախահայութեան ազատատենչութիւնը, ու կը սկսի Արցախի գոյամարտը, որ արիւնալի, երկարատեւ ծակաւորումներէ եւ հազարաւոր զոհերէ ետք, 1994ին կը յանգի զինադադարի՝ հայկական կողմի յաղթանակներէն, 7 տարածքներուն ազատագրումէն, սակայն նաեւ կարգ մը հողատարածքներու կորուստէն ետք (ԼՂԻՄի Շահումեանը, հատուածներ Մարտակերտէն ու Մարտունիէն եւ Հայաստանին նախապէս պատկանող Արծուաշէնը):

Այժմ՝ Թիւերու Մասին

Խորհրդային Միութեան օրերուն Հայաստանի հետ ցամաքային ոչ մէկ կապ ունեցած ԼՂԻՄի՝ Խորհրդային Ազդպէճանի հետ սահմաններու երկարութիւնը մօտ 650 քմ. եղած է, ներառեալ՝ վերոյիշեալ կորուստեալ տարածքները (Շահումեան եւ հատուածներ Մարտակերտի ու Մարտունիի շրջաններէն): 1994ի զինադադարէն ետք, Քարվաճառ-Քաշաթաղ (Քելբաջար-Լաչին) միջնատարածքով Հայաստանի հետ հողային միացումով, Ազդպէճանի հետ շփման գիծի երկարութիւնը կը վերածուի մօտ 220 քմ.ի:

220 քմ.՝ փոխան 650ի, գրեթէ 3 անգամով աւելի կարծ:

Նոյն առեւն, Հայաստանի սահմաններու երկարութիւնը Խորհրդային Ազդպէճանին հետ մօտ 800 քմ. եղած է, ներառեալ՝ Արծուաշէնը եւ Լախիջեանը: 1994ի զինադադարէն ետք սահմաններու երկայնքը երկու անկախ երկիրներուն միջեւ կը վերածուի մօտ 480 քմ.ի՝ Քարվաճառ-Քաշաթաղ միջնատարածքով Լեռնային Ղարաբաղի Յանրապետութեան հետ միացումով ու Արծուաշէնի կորուստով:

480 քմ.՝ փոխան 800ի, 40 առ հարիւրով աւելի կարծ:

ԼՂՀի եւ Հայաստանի ու Ազդպէճանի հետ նախկին սահմաններու երկարութիւնը, միասնաբար, մօտ 1450 քմ., 7 տարածքներու վերադարձնելուն պարագային, փոխան ներկայի 700 քմ.ի, պիտի պահանջէ կրկնապատիկ թիւով զինուորներ (ու կամաւորներ) եւ միջոցներ՝ թէ՛ խաղաղութեան, թէ՛ պատերազմի պարագային:

Այլ խօսքով, եթէ հայոց ցամաքային բանակը, Հայաստանի ու Արցախի միասնաբար, կը հաշուէ մօտ 70 հազար զինուոր (ըստ International Institute for Strategic Studies կազմակերպութեան «The Military Balance 2013» պարբերական տեղեկագիրին) եւ ենթադրելով, թէ ամբողջ այս բանակը տեղակայուած է միայն Ազդպէճանի դէմ հայկական սահմանները պաշտպանելու, առանց զինուոր տրամադրելու ալ աւելի վտանգաւոր Թուրքիոյ ու յարաբերաբար բարեկամական Վրաստանի ու Իրանի սահմաններուն, ներկայի 700 քմ.ի

համար ունինք մօտ 100 տրամադրելի զինուոր ու սպայ՝ իւրաքանչիւր քմ.ին կամ 1 զինուոր՝ իւրաքանչիւր 10 մեթրին համար, ամէն վայրկեան, ցերեկ-գիշեր, առանց փոխարինողի: Ազատագրուած 7 տարածքներուն վերադարձնելուն պարագային, իւրաքանչիւր քմ.ի համար կ'ունենանք միայն 49 տրամադրելի զինուոր ու սպայ՝ կամ 1 զինուոր՝ իւրաքանչիւր 20 մեթրի համար, ամէն վայրկեան, ցերեկ-գիշեր, առանց փոխարինողի: Քառօրեայ պատերազմէն ետք փորձեցէք գործնականի խոշորացոյցով դիտել վերոյիշեալը եւ պիտի տեսնէք անվտանգութեան ցնդումը:

Ճիշդ այս պատճառով է նաեւ, որ ճնշում կը բանեցուի հայկական կողմին վրայ հողատարածքներու վերադարձով, միջազգային խաղաղապահներ տեղադրելը ընդունիլը, որովհետեւ Ազդպէճանը (ի մասնաւորի) գիտէ, թէ հայկական կողմը առանձինս, դժուարութիւն պիտի ունենայ այդքան երկար սահմաններ պահելը. առաւել, միջազգային խաղաղապահներ տեղադրելը կամ չտեղադրելը նոյնն է, որովհետեւ անոնք աշխարհի վրայ ուր որ ալ գործուողած են, խորհրդանշական ներկայութիւն միայն եղած են, նոյնիսկ՝ զոհեր տուած, բայց ոչ մէկ տեղ միջամուկ եղած են զինուորական գործողութիւններու, հետեւաբար ցեղասպան Ազդպէճանի սպառնալիքը միշտ առկայ պիտի մնայ:

Աշխարհագրական

Ազատագրուած տարածքներուն բարձրադիր լեռներէն կը բխի Արցախի Թարթառ գետը, որ հանրապետութեան հիւսիսի, Մոզաի լեռնաշղթային կիրճերէն ու ձորերէն հոսելով՝ կը կազմէ Սարսանգի ջրամբարը, որ ջուր կը հայթայթէ Մարտակերտ քաղաքին եւ կ'ոռոգէ ամբողջ Մարտակերտի մարզին արօտավայրերը:

Սարսանգի ջրամբարը այնքան կարեւոր է, նոյնիսկ Ազդպէճանի համար, որ ԵԱՀԿ Մինսքի խմբակի խաղաղարար համախաղաղապահները անոր նիւթը ըրին հայա-ազդպէճանական բանակցութիւններուն ընթացքին, որպէսզի հակառակորդները համատեղ ու միասնաբար օգտուին անոր ջուրերէն:

Նման է պարագան նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի Յանրապետութեան Խաչենագետին, որ նոյնպէս կը բխի ազատագրուած տարածքներէն:

Վտանգաւորը, ազատագրուած տարածքներու յանձնումով, Թարթառի ու Խաչենագետի ակունքները եւ ընդհանրապէս Լեռնային Ղարաբաղի Յանրապետութեան ջրային մատակարարման 85 առ հարիւրը կ'անցնին ազդպէճանցիներու հսկողութեան տակ, եւ ինչպէս Լեռնային Ղարաբաղի Յանրապետութեան նախագահի բանբեր Դաիթ Բաբայեանը բազմիցս յայտարարած է (տե՛ս «Ապառաժ» 15 Յուլիս 2015), անոնք կը դառնան թունաւորման անգամ մը եւս ենթակայ, ինչպէս 1990ականներու սկիզբները ազդպէճանցիք նախընթացը արդէն ստեղծած են, մինչեւ այդ տարածքներու ազատագրումը՝ Լեռնային Ղարաբաղի Յանրապետութեան ազատամարտիկներուն կողմէն:

Վտանգը առկայ է նաեւ Հայաստանի Որոտան եւ Արփա գետերուն պարագային, որոնք նոյնպէս կը բխին ազատագրուած Քարվաճառ-Քաշաթաղ միջնատարածքի լեռներէն ու կը հոսին Սինիքի լեռներուն կիրճերուն մէջ:

Երկրորդ ազդակ է Արցախի լեռնաշղթաներուն ընծեռած բնական պաշտպա-

նութիւնը:

Հայաստանի եւ ԼՂՀի լեռնաշղթաներու քարտէս

Հիւսիսի Մոզաի լեռնաշղթան, որուն արեւմտեան մասը կը գտնուի ազատագրուած տարածքներուն մէջ, անոնց յանձնուելուն պարագային, կը կորսուի Լեռնային Ղարաբաղի Յանրապետութեան հիւսիսային անանցանելի պարիսպը:

Արցախ լեռնաշղթան (նախկին Ղարաբաղ լեռնաշղթայ) կ'երկարի Լեռնային Ղարաբաղի Յանրապետութեան հիւսիսէն հարաւ: Անոր արեւմտեան լանջերը կը գտնուին Քարվաճառ-Քաշաթաղ միջնատարածքին մէջ, որուն յանձնուելուն պարագային, Լեռնային Ղարաբաղի Յանրապետութեան արեւմտեան լեռնաշղթայ-պարիսպին արեւմտեան լանջերը կը կորսուին հայոց համար:

Նոյն միջնատարածքին կորուստով Հայաստանի ալ արեւելեան սահմանային բարձունքներուն (արեւելեան Սեւանի, Վարդենիսի եւ Սինիքի լեռնաշղթաներ) ապահովութիւնը կը կորսուի եւ սահմանամերձ մարզերը կը դառնան թրիակի՝ ազդրպէճանական ամէնէն սովորական զինանոցին:

Երրորդ ազդակ մը՝ ազատագրուած Աղդամը Ասկերանէն հազիւ 15 քմ. եւ մայրաքաղաք Ստեփանակերտէն 25 քմ. հեռու է: Աղդամի վերադարձնելուն պարագային, գրեթէ դաշտային ծանապարհով, վերջինները կը դառնան գրաւիչ պատառ ազդպէճանական նոյնիսկ ցամաքային արշաւանքներու, ինչպէս նպատակն էր ապրիլեան քառօրեայ պատերազմի ընթացքին ծախողեցուած մէկ փորձին:

Մշակութային

Քարվաճառ-Քաշաթաղ միջնատարածքին մէջ, այլ յուշարձաններու շարքին, կը գտնուին հայ մշակոյթի հոգետը բազմաթիւ կոթողներ՝ Դադիվանքի համալիրը, Ծիծեռնավանքը, Ծառայ Ս. Աստուածածինը, Զորայիս Ս. Աստուածածինը, Ամուտեղը եւ Ձորավանքը:

Կ'արժէ երկու խօսք աւելի ըսել ասոնցմէ երկուքին մասին.

Դադիվանքը հիմնուած է Ա. դարուն, ըստ աւանդութեան, Յիսուսի աշակերտներէն Հայաստան գործուողած Ս. Թադէոս առաքելի սաներէն Ս. Դադիի մասունքներուն վրայ: Ներկայ համալիրը սկսած է կառուցուիլ ԺԲ. դարուն: Բազմիցս քանդուած է արշաւող բանակներու կողմէն, սակայն ամէն անգամ վերակառուցուած է աւելի շքեղ եւ որպէս աւելի կարեւոր կեդրոն հայ մատենագիտութեան, արուեստի ու հոգեւորականութեան:

Ծիծեռնավանքն ալ (հիմնուած՝ Դ.-Ե. դարերուն) վերջին ազատագրումին յաջորդած, 1994ի զինադադարէն ետք, վերստացած է ուխտատեղի ըլլալու իր հանգամանքը, եւ հոն տեղի կ'ունենան տարեկան փառատօն եւ հանդէսներ:

Իսկ Աղդամի մօտերը, ազատագրուած տարածքներուն մէջ կը գտնուի Արցախի Տիգրանակերտը (Տիգրան Մեծի կողմէն կառուցուած, ԶԱ Ա. դարուն), ուր 2006ին պեղումներ սկսած են եւ յայտնաբերուած հնութիւններուն համար աւելի ուշ բացուած է թանգարան:

Կը բաւէ յիշեցնել Նախիջեանի, քանի մը տարի առաջ մեծ աղմուկ հանած, խաչքարերուն քանդումին պարագան, Պաքոյի ու ազդպէճանական, նախապէս հայաշատ միւս քաղաքներուն հայկական եկեղեցիներուն եւ յուշակոթողներուն աւերումին օրինակները (առանց տակաւին խորանալու Արեւմտահայաստանի մեր հոգետը, մշակութային ու պատմական հազարաւոր կոթողներուն բռնի աւերակուած իրավիճակին), եզրակացնելու համար ազատագրուած տարածքներուն պատմական գանձերուն սպասող ծակատագիրը՝ վերադարձելու պարագային:

Քաղաքական-Ռազմավարական

Ազատագրուած տարածքներուն մաս կը կազմեն Կովկասկան (նախկին Զանգե-լան), Մեխակական (նախկին Զեբերայիլ), Քաշունիք (նախկին Ղուբաթիլ) եւ Վարանդա (նախկին Ֆիզուլի) քաղաքները իրենց շրջաններով, որոնք Լեռնային Ղարաբաղի Յանրապետութիւնը միացուցին հարաւ

շար. տես. էջ 11

Այսօրը

Մկրտիչ Մկրտիչեան

Հայկական այսօրը տխուր պատկեր մը կը ներկայացնէ, որովհետեւ կը պատահի աներեւակայելին: Կը պատահի այն, որ Արցախի բանակցութիւններու ըստ երեւոյթին ամէնէն ծաւալագրական հանգրուանին, ումանք իրենց ընթացքով կը յաջողին հայկական ներքին կեանքը աննախընթաց կերպով պառակտել: Յանցաւորներ մատնանշելու համար չէ, որ ցաւով կը գրենք այս քանի մը տողերը: Ատիկա անկի ուշ ընելը թէ՛ անկի խելացի է, թէ՛ անկի օգտակար: Հիմա այս վիճակէն դուրս գալը անկի՛ հրամայական է: Հայութեան առջեւ վերջերս յաճախ լարուող ծուղակներէն ծարպիկօրէն խուսափելը շատ անկի կենսական է:

Ամէնէն մեծ ու վտանգաւոր ծուղակը այս տարուան ապրիլին ազերիական լայնածաւալ յարձակումն էր: Կոյրն ալ պիտի տեսնէր, որ ատիկա պատահեցաւ Հայաստանը բանակցութիւններու սեղանին վրայ ծուկի բերելու նպատակով: Այդ փորձը չյաջողեցաւ շնոր-

հի համահայկական բուռն դիմադրութեան, մանաւանդ՝ հայ զինուորի եւ քաղաքացիի անսակարկ հայրենասիրութեան եւ հակառակ հայկական կողմին մօտ երեւան եկած բոլոր տկարութիւններուն: Փաստուեցաւ ճիշդը. այսինքն՝ թէ ներքին հարցերն ու հաշիւները մէկ կողմ կը ծալուին, երբ վտանգուած են հայրենիքն ու հայոց պետականութիւնը: Մինչդեռ ամէնէն լաւատեսները նոյնիսկ կ'ակնկալէին, որ հայրենասիրական կայծը մարած պէտք է ըլլայ ընկերային արդարութեան մարզին մէջ հայկական պետութեան ակնբախ անկատարութեան պատճառով:

Հայութեան վրայ բանեցուած գին-տրական ճնշումի ծախողութենէն ետք ականատես եղանք դիւանագիտական բացայայտ ճնշումներուն, որոնք գործածեցին անկի քան քսանամեայ ծանծաղանջող յանկերը. փոյլային ու փաթեթային, տարածքներու յանձնում, Հայաստանի նախագահ (փոխտուր) ու Ալիեւ (մնայուն) եւ համանման եզրերու գործածութիւն՝ առաւել կամ նուազ չափով նոյն տեսակի նախադասութիւններու մէջ շա-

րուած: Հակառակ քաղաքական ճնշումներուն, դժուար է մտածել, թէ Արցախի հարցի դիրքին եւ հիմնովին ոչ հայանըպաստ լուծումի մը հորիզոնի վրայ երեւումը մօտաւոր է: Հայութիւնը տակաւին ամուր է:

Հայութեան կորովը տկարացնելու համար կը մնայ ի գործ դնել ամէնէն զգուշի տարբերակը, որ կրնայ շահագրգիռ կողմերը յաջողութեան առաջնորդել կարեւոր հաւանականութեամբ. ատիկա ալ ներքին պառակտման սերմանումն է: Այս մարզին մէջ յաջողելու կարելիութիւնները մեծ են, որովհետեւ հայկական հասարակութեան մէջ ատոր համար կայ անհրաժեշտ մթնոլորտը՝ պատրուակներն ու իսկական պատճառները: Իշխանութիւններու պարտականութիւնն է, ի հարկէ, ի գործ դնել ամէն միջոց վերացնելու համար բոլոր պատրուակները եւ մանաւանդ՝ հասարակական լայնածիր դժգոհութեան պատճառները: Ընկերային արդարութիւնը կ'ամրապնդէ հայրենիքի եւ ազգային հաւաքականութեան հետ կապը եւ անոնց հանդէպ սէրը: Ասիկա

առաջնահերթ պայման է որեւէ պետութեան գոյութեան ապահովման համար. մանաւանդ՝ հայկականին նման պետութեան համար, որ այլապէս շատ խոցելի է արդէն: Հայաստանի իշխանութիւնները թափանցիկ ու տեսանելի կերպով, կարելի է ըսել նոյնիսկ՝ ցուցական միջոցներով պէտք է անյապաղ լծին այդ աշխատանքին:

Ներկայ հանգրուանը սակայն անկի քան երբեք կը պահանջէ ողջմտութիւն՝ հայութեան բոլոր առարկայական ու ենթակայական կարելիութիւնները կեդրոնացնելով Արցախի հարցին վրայ: Ատիկա ընելու համար ներքին անդորրի վերահաստատումը պայման է: Ասկէ առաջ ալ ումանք փորձած են հայութիւնը պառակտել. չարաչար ծախողած են: Պէտք չէ մտահան ընել, որ Արցախը ազատագրուեցաւ, երբ հայոց ազատամարտիկները առիծի նման մէկ մարդու պէս կը կռուէին եւ միաժամանակ ազերիները ներքին խնդիրներով զիրար կը բզկտէին:

«Ո՛չ Մէկ Թիզ ...»

շար. 10րդ էջէն

արեւմուտքէն Հայաստանին ու հարաւին՝ Իրանին, այդպիսով Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան տարածքները հասան մինչեւ Արաքս գետ եւ Իրանի սահման ու վերացուցին Հայաստանի հարաւին՝ Մեղրիի շրջանին սպառնացող Ազրպէյժան-Նախիջեւան անցք բանալու եւ Հայաստանը Իրանէն կտրելու վտանգը, որ յաճախ քրքրուած է միջազգային քաղաքականութեան եւ մամուլին մէջ:

Մատրիտի եւ Քազանի առաջարկութիւններուն մէջ, տարածքներուն վերադարձին կողքին, կը խօսուի նաեւ Ազրպէյժանին դէպի Նախիջեւան Հայաստանի հարաւէն ազատ անցք տալու մասին:

Թուրքիան ու Ազրպէյժանը, Արցախի գոյամարտի առաջին օրերէն ի վեր, փակեցին Հայաստանի հետ իրենց սահմանները: Հայաստանի հիւսիսային դրացիի՝ Վրաստանի սահմանները բանուկ են, սակայն՝ միշտ վտանգի ենթակայ, ըլլա՛յ Վրաստանի Ռուսիոյ հետ ունեցած իրաքանչիւր տագնապին ժամանակ, ըլլա՛յ հայկական Ջաւախքը Վրաստանի կողմէ ճնշելու նուազագոյն առիթին: Հետեւաբար եւ դժբախտաբար, Հայաստանին ապահով առեւտրի համար կը մնայ միայն Իրանի ցամաքային սահմանագիծը, որ ռազմավարական առումով որքան երկարութեամբ պահուի, այնքան անկի բարենպաստ արդիւնք կրնայ ունենալ:

Ազատագրուած տարածքներուն վերադարձին պարագային, ո՛չ միայն Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութիւնը կը կտրուի Իրանէն, այլ կը վերակենդանանայ Հայաստանին սպառնացող վերոյիշեալ ծակաւազրական վտանգը:

***

Հոս տեղին է նշել քանի մը մէջբերումներ Արցախ աշխարհի ընդհանրապէս հայութեան համար կարեւորութեան մասին.

«Պատմութիւնը մեզ շատ փաստերով ցոյց է տալիս, որ նուաճող ազգերի ահաւոր յորձանքները գալիս ընդհարում էին Ղարաբաղի լեռնաստանին, փշուրում էին ու ետ դառնում: ... Առանց Ղարաբաղի լեռնաստանի՝ անհնարին է երեւակայել Հա-

յաստանի սրտի՝ այն է՝ Արարատեան երկրի պաշտպանութիւնը հիւսիսային եւ արեւելեան տափաստաններէն»:

ԼԵՕ (1860-1932), պատմաբան, «Երկերի ժողովածու», հատոր 3:

«Երբեք առանց Սիւնիքի եւ Արցախի: Առանց Հայաստանի աշխարհագրական այդ ուժեղ ողնաշարին մեր ամբողջական հայրենիքը գոյութիւն ունենալ չի կարող»:

ԳԱՐԵԳԻՆ ՆՇԴԵՅ (1886-1955), գործարար, «Ազատ Սիւնիք» (Իմ պատուիրանները):

«Մեր դէմ սկսուած պատերազմի վերջնական արդիւնքի մասին ես գիտեմ մէկ ճշմարտութիւն. ունենալու ենք ազատ Ղարաբաղ: Ազգովին պարտադրուած ենք յաղթելու, որովհետեւ դրուած է Արցախի հայութեան լինել-չլինելու հարցը: Մեր ողջ պատմութեան ընթացքում հայոց գոյապայքարի առջեւից ընթացող արցախահայութիւնը պարտուելու տարբերակ չունի, որովհետեւ պարտութիւնը՝ դա վերջն է...»:

ԲԵՎՈՐ - ԱՇՈՏ ՂՈՒԼԵԱՆ (1959-1992), ազատամարտիկ, հրամանատար, («Բեկորը ինչպէս որ կար», հեղինակ՝ Արմէն Դանիէլեան):

***

Բոլոր վերոյիշեալները նկատի առած՝ արցախահայութեան ու բնականաբար ամբողջ հայութեան անվտանգութիւնը սակարկութեան նիւթի կարելի չէ վերածել. առեւտրի եւ «փոխ»-գիշումի առարկայ կրնան դառնալ միայն հաւասար արժէք ներկայացնող հարցեր, երեւոյթներ կամ առարկաներ: Իսկ յաղթող կողմի պարագային կշիռը ծանրօրէն կը թեքի իր կողմը:

Հայկական քաղաքական-դիւանագիտական վերնախաւը, մանաւանդ՝ սահմանագիծի մեր բանակայիններուն կողմէ ազրպէյժանցիներուն կայծակնային յարձակումները թաղող սխրագործութիւններէն ետք, հայ ժողովուրդին կողմէ իրեն տրուած իրաւունքը ունի, անգիշող «Ո՛չ մէկ թիզ հող հակառակորդին» պայմանը դնելու բանակցութիւններու սեղանին եւ իր կարգին, իր դիրքերը պահելու, թէկուզ իր բաժանմունքի զոհերուն գնով, մեր ցանկացած Միացեալ Հայաստանի արեւելեան նահանգները ամրագրելու:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ
Հայ Կրթական եւ
Մշակութային Միութեան
«Գլաժոր» Մասնաճիւղ, Թորոնթօ

HAMAZKAYIN
Armenian Educational & Cultural Society
"Klatsor" Chapter, Toronto

Յիշատակի Հաւաք
Ի յարգանք՝
Դոկտ. Վրէժ (Էտ) Սէֆերեանի

**Remembering
Dr. Ed Safarian**

Կիրակի, 21 Օգոստոս 2016
Կէսօրէ ետք ժամը 2:00-ին
Համազգայինի
«Յ. Մանուկեան» գրադարան
Հայ Կեդրոն

**Sunday, August 21, 2016
at 2:00 p.m.**
Hamazkayin
"H. Manougian" Library
Armenian Community Centre
45 Hallcrown Place, Toronto

**Սիրով հրաւիրուած էք
Please join us!**

Dr. Tatevik Shaboyan, Optometrist

- ☑ Comprehensive Eye Exams
- ☑ Contact Lenses
- ☑ Visual Field Testing

- ☑ Evening & Weekend Appointments
- ☑ Direct Insurance Billing! (Most major carriers)
- ☑ New Patients, Emergencies & Walk-ins Welcome!

Call or visit us for
your vision care needs

3410 Sheppard Ave. East, Suite #205
Toronto, ON M1T 3K4
(Sheppard & Warden)

(416) 700-3003

www.drshaboyan.com

Ազատ Մաթեան Թորոնթոյի մէջ

Համեստ, անմիջական եւ դիրահաղորդ Ազատ Մաթեանը, Մայիս 29ին ՀԲԸՄի սրահին մէջ, գրասէր լսարանին ներկայացաւ իր բանաստեղծական եւ թարգմանական ստեղծագործութեամբ:

Թորոնթոյի հայ ակումբի վարչութեան հրաւերով եւ կազմակերպութեամբ՝ Ռուբէն Մնացականեանը Դրօ Ծատրեանի հոգեբանական հասարակական վերլուծական նախաբանով ներկայացուց իրանահայ բանաստեղծ, թարգմանիչ, համալսարանի դասախօս եւ արուեստագետ Ազատ Մաթեանը:

Ազատ Մաթեանէն մինչ այժմ հրատարակուած է «Անապատի Ծաղիկներ» 1981ին, «Ո՛վ է Չարենցը» 1983ին, «Զընդհատող եղանակ» 1995ին, Գրիգոր Նարեկացիի «Մատենան Ողբերկութեան» գիրքի պարսկերէն թարգմանութիւնը 2001ին,

«Օմար Խայեամ» քառեակներ, հայերէն 2007ին, Հաֆէզ «Գազէլներ» հայերէն 2007ին, «Նոր Ժամանակներ» հայկական ժամանակակից պոէզիա, պարսկերէն 2009ին, Պարոյր Սեւակի բանաստեղծութիւններու թարգմանութիւնը պարսկերէն 2011ին:

Գրական երեկոյի ընթացքին ընթերցումներ, վերլուծումներ եւ մեկնաբանութիւններ եղան Մաթեանի գրական ստեղծագործութիւններու մասին, որոնցմէ ետք բանաստեղծը մէջբերումներով եւ բացատրութեամբ անդրադարձաւ իր գրական ստեղծագործութիւններուն: Վերջապահութեան մասնակիցներուն առիթ տրուեցաւ հարցումներ ուղղելու արուեստագէտին, որով եւ ամբողջացաւ օգտաշատ, բովանդակալից եւ եզակի գրական այս հանդիպումը:

Հարցրագոյց Բանաստեղծ Թարգմանիչ, Մտաւորական Ազատ Մաթեանի Հետ

-Հարցում. Սփիւռքի մէջ բնակելով եւ ստեղծագործելով ինչ է ձեր կարծիքը սփիւռքահայ գրականութեան մասին:

-Ազատ Մաթեան. Ներկայ համաշխարհային տագնապներով լեցուն աշխարհում, եւ համացանցային հաղորդակցական տարբեր միջոցները սահմանափակում եւ աշխատացնում են խօսակցական լեզուին ընդհանրապէս եւ փոխում է ընթերցանութեան ձեւը: Այս բոլոր անցադարձերի մէջ նաեւ ազդում է սփիւռքահայ գրականութիւնը տարբեր տարածաշրջաններում: Այս բոլորով հանդերձ ես հաւատում եմ, որ կենսական մեծ ներուժ գոյութիւն ունի հայ լեզուի եւ գրականութեան մէջ եւ ի վերջոյ ծնում է հայի մի նոր տեսակ, որը կասի իր խօսքը հայերէնով:

-Հ. Ինչ է բանաստեղծութեան դերը ժամանակակից աշխարհի մէջ:

Ա.Մ. Եթէ մարդն տակաւին ակնկալիքներ ունի պոէզիայից, դա երջանիկ երեւոյթ է: Արուեստի դերը հիմնականում մարդու բեռի թեթեւացումն է եւ հոգու բիրեղացումը: Եղեմնի մասին գրել եւ բանաստեղծելը թեթեւացնում եւ զտում է հոգին: Արիստոտելը նոյն մօտեցումն ունի իր աշխատանքներում, փնտռելով

պատասխաններ մարդկային հարցումների համար: Մի ուրիշ օրինակ՝ Գոյայի աշխատանքները այլանդակութիւն է, բայց երբ վերածում է արուեստի գեղարուեստի եւ գեղեցիկի:

Հ. Ինչպէ՞ս կը բացատրէք ձեր բանաստեղծական իրայատուկ ոճը մեր ընթերցողներուն:

Ա.Մ. Ազատ կամ սպիտակ բանաստեղծութիւնը հանգ եւ չափ չունի: Իմ ոճը ժամանակակից մտածողութեամբ յաճախ ազդուած նաեւ դասական բանաստեղծութիւնից, այլաբանութիւններով արտայայտուած ստեղծագործութիւն է:

Հ. Ո՞ր բանաստեղծներէն ազդեցութիւն կրած էք:

Ա.Մ. Հայ բանաստեղծներ՝ Սիւսանթա, Վարուժան, Չարենց եւ Սեւակ, իսկ պարսիկ բանաստեղծներ՝ Շամլու, Սեփեհրի եւ բանաստեղծուհի՝ Ֆորուհի:

Հ. Բողոքը եւ ընդվզումը ձեր բանաստեղծութեան մէջ պայքարի չի վերածուիր, այլ ցանկութեան: Ինչո՞ւ:

Ա.Մ. Դա նկարագրի եւ աշխար-

հայացքի հարց է, բողոքով բանաստեղծը յեղափոխութիւն է ստեղծում իր մտածողութեամբ, դատողութեամբ եւ տրամաբանութեամբ: Անհնար է նրան քաղաքական ակտիւստի վերածել եւ միատեղել այդ երկու կողմերը:

Հ. Նոյն պոռթումը կը նկատուի ձեր քանդակներով, ինչպէ՞ս կը բացատրէք:

Ա.Մ. Բանաստեղծը վերաստեղծում է իր ոճը, նոր լեզուով է արտայայտում իր ասելիքը, որեւէ գեղարուեստական ստեղծագործութեամբ՝ նկարել, քանդակել: Ինձ համար շատ հաճելի մանկական խաղ եմ գտնում եւ գեղարուեստական ակտ, երբ հաւաքում եմ բնութեան մասնիկները եւ ստեղծում նորը:

Հ. «Զընդհատող եղանակ»-ը՝ ձեր սիրերգութեան շարքը, կրնա՞ք բնութագրել ընթերցողին համար:

Ա.Մ. Սիրոյ յաւերժականութիւնն է համարում այդ գրքի սկզբունքը: Աշխարհի ստեղծումն ու արարչագործութիւնը հրաշք սիրոյ արդիւնքն է: Զրիստոնէութեան սիմվոլիկական եւ մտածողութիւնը այդ սիրոյ արտացոլումն է եւ Սուրբ Գրային պատկերները խորհրդանշական արտայայտութիւններն են ա-

րարչական-տիեզերական սիրոյ:

Հ. Ինչո՞ւ Նարեկացին ընտրեցիք պարսկերէն թարգմանութեան համար:

Ա.Մ. Ուշանողութեան շրջանում հանգուցեալ Դուկտ. Մեսրոպ Բալայեանը ինձ քաջալերեց թարգմանելու Նարեկացին: Առաջին հրատարակութիւնը չգոհացրեց ինձ: Վերստին աշխատեցի հայերէնի հմայքը, պարսկական գրականութեան եւ փիլիսոփայութեան հարստութիւնը եւ երկու գրականութիւնների միջեւ միստիցիզմի նմանութիւնները, որոնք ունեն միացեալ անկունք՝ Աստուածաշունչը: Իսկ Նարեկացին լատեղեակ է եղել նաեւ արաբական գրականութեանը: 10րդ դարում մեր վերածնունդը տեղի ունեցաւ Նարեկացու շնորհիւ:

Հ. Պոն. Մաթեան ինչ է ձեր ակընկալիքը ընթերցողին:

Ա.Մ. Բանաստեղծը սպասում է ընկալուելու եւ հասկացուելու, այլ խօսքով, բանաստեղծը սպասում է հասցէատիրոջ, առանց դրա լռում է եւ դադարում է ...:

Հանրային Ձայնասփիւռին Դիմաց՝ Աստղերու Ճեմուղին

Յուլիս 13ի երեկոյեան «Մոսկուա» շարժապատկերի սրահին մէջ Ֆրանսուա Թրիւֆոյի «Ամերիկեան գիշեր» ժապաւէնի ցուցադրութեամբ սկսած է համաշխարհային շարժապատկերի յայտնի աստղերէն մէկուն՝ Ժաքլին Պիսէի ժապաւէններու յետադարձ ցուցադրութիւնը՝ դերասանուհիին մասնակցութեամբ:

«Կոլտըն կոյ»-ի եւ այլ հեղինակաւոր մրցանակներու արժանացած, տասնեակ ժապաւէններու մէջ դերեր ստանձնած, այսօր արդէն 72ամեայ դերասանուհին «Ոսկէ ծիրան» միջազգա-

յին 13րդ շարժապատկերի փառատօնի պատուաւոր հիւրերու կարգին էր, եւ այս տարի «Ոսկէ ծիրան»-ի փակման հանդիսաւոր արարողութեան ատեն անոր յանձնուած է փառատօնի բարձրագոյն պարգեւը՝ «Փարաշանովեան թաւերը»:

Վերջին տարիներուն Լուս Անժելլոս բնակող եւ իոն բազմաթիւ հայ ընկերներ ունեցող Ժաքլին Պիսէն լրագրողներուն հետ ունեցած հանդիպումին ընթացքին յայտնած էր, որ փառատօնի օրերուն նաեւ կը փորձէ Հայաստանը բացայայտել:

Լրագրողներուն հետ զրոյցի ընթացքին ան եղած է անկեղծ ու անկաշկանդ: Պատմած է, որ ծնած է 1944ին, Անգլիոյ մէջ, ուր Համաշխարհային Բ. պատերազմին ատեն իր կիսով չափ անգլիացի եւ կիսով չափ ֆրանսացի մայրը Փարիզէն մինչեւ Մանչի նեղուցը նահանջող զօրքին հետ հեծանիւով հասած է:

Պատանեկութեան եւ երիտասարդութեան տարիներուն փորձած է յաղթահարել բնածին ամաչկոտութիւնը. «Արուեստներու համար կը խեղճեմալի, սակայն երբեք չէի պատկերացներ, որ կրնամ դերասանուհի դառնալ, որովհետեւ երբեք ծանօթ չէի շարժապատկերին»:

Հաւանաբար պատահական չէ, որ

լատիներէնի ծեր, իմաստուն ուսուցիչը առիթով մը 15ամեայ Ժաքլինին ըսած է, որ ան լաւ դերասանուհի կրնայ ըլլալ: Երեք տարի ետք նոյն բանը իրեն ըսած է Ռոման Փոլանսքին: «Այն ժամանակ արդէն սկսած էի ժապաւէններ դիտել եւ շատ կը սիրէի կապ հաստատել մարդոց հետ: Ինծի մեծապէս կը հետաքրքրէր մարդկային հոգեբանութիւնը եւ արդէն կը մտածէի, որ կրնամ դերասանուհի դառնալ», ըսած է Պիսէ՝ աւելցնելով, որ այն ժամանակ դեռ չէր գիտեր, թէ դերասանուհի դառնալու համար որքան պիտի սորվէր, զարգանար, բան մը, որով զբաղած է մինչեւ այսօր, երբ արդէն աւելի քան 40 տարուան դերասանուհի է:

Ժաքլին Պիսէ նշած է, որ հրաշալի խաղընկերներ ունեցած է: Շեշտած է, որ կարելի է երջանիկ ըլլալ նաեւ առանց ամուսնանալու. «Ո՛վ ըսաւ, որ ամուսնութիւնն ու երջանկութիւնը հոմանիշներ են»:

Թէեւ իրեն մասին ըսուած է, որ աշխարհի ամէնէն գեղեցիկ դերասանուհին է, սակայն ինք այդպէս չի նկատեր ինքզինք: Պատմած է, որ 20 տարեկանին առիթով մը իր սկոլտիացի հայրը իրեն ըսած է՝ կը բաւէ հայելիին մէջ դուն քեզի նայիս, քիչ մըն ալ ուրիշներուն նայէ անկէ դուրս: «Այդպէս ալ կ'ընեմ մինչեւ հիմա», յայտնած է Ժաքլին Պիսէ:

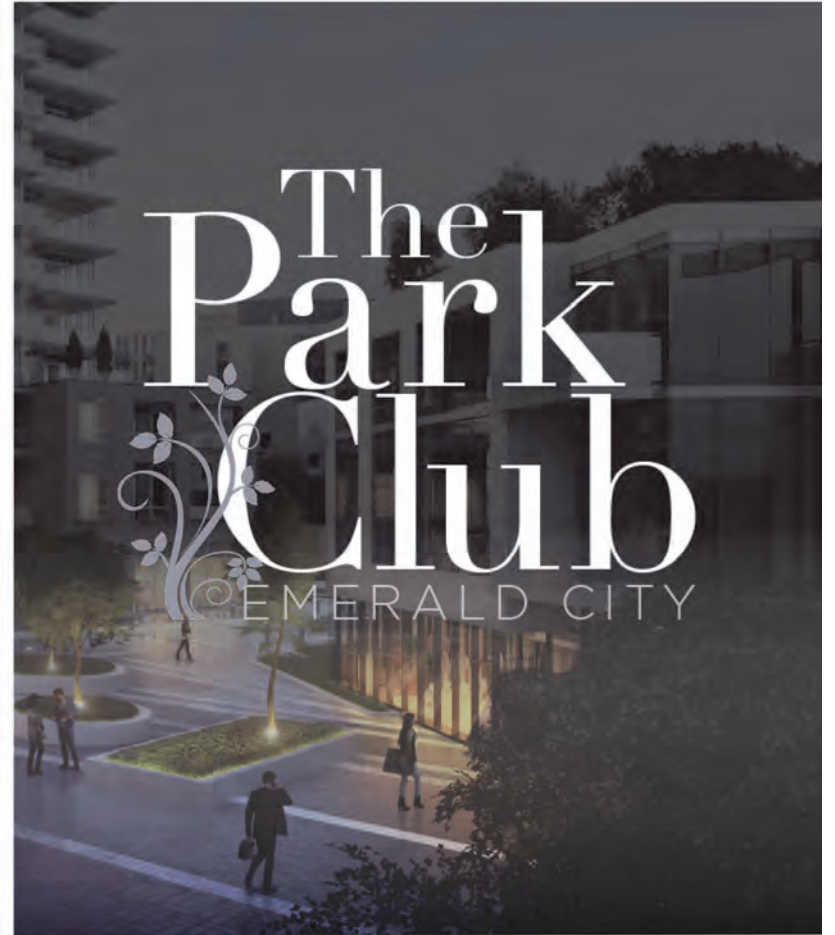
18 Յուլիսին Հանրային ձայնասփիւռի առջեւ հանդիսաւոր կերպով բացումը կատարուած է Հայաստանի հանրային ռադիօհեռուստատեսութեան երախտաւորներու աստղային ճեմուղիին:

Հայաստանի պատկերասփիւռի եւ ձայնասփիւռի հաղորդումներուն առաւելապէս տեղ տալու եւ անոնց բարգաւաճման նպաստած վաստակաշատ մասնակիցներն են՝ Օհան Դուրեան, Օֆելիա Համբարձումեան, Վերա Յակոբեան, Տիգրան Նաղդալեան, Ռուբերթ Մալիսաքալեան, Ճոն Կիրակոսեան, Վաչէ Յովսէփեան, Յովհաննէս Պատալեան, Գրիգոր Չալիկեան, Ժիրայր Աւետիսեան, Արմէն Ամիրեան, Զլարա Թերզեան եւ այլ անձնաւորութիւններ, որոնց անունները ամրագրուած են աստղային ճեմուղիին վրայ:

LUXURY LIVING IN THE CITY'S MOST EXCLUSIVE NEW RESIDENCE
33 STOREY POINT TOWER | PRIVATE CLUB AMENITIES

STARTING FROM \$250,900

BE THE FIRST TO ACCESS EXCLUSIVE VIP INCENTIVES
VIP Price List - Renderings & Floor Plans - Extended Deposit Structure - Capped
Closing Costs - Reduced Assignment Fee - Discounted Parking and Locker

CONTACT **BIG CITY REALTY** TO SECURE YOUR UNIT

905-604-7200 | sales@bigcityrealty.ca

www.theparkclubcondos.net

BIG CITY REALTY INC. Brokerage. 16-20 Crown Steel Dr, Markham, ON, L3R 9X9.
Not intended to solicit parties currently under contract.

CASSANDRA HEALTH CENTRE ARMENIAN MEDICAL CENTRE & PHARMACY

Dr. Rupert Abdalian
Gastroenteology

Dr. Mari Marinosyan
Family Physician

Dr. Omayma Fouda
Family Physician

Dr. I. Manhas
Family Physician

Dr. H. Kavazandjian
Family Physician

Physioworx Physiotherapy

**DR. MARI
MARINOSYAN**

Family Doctor

Accepting New Patients

Located at Cassandra Health Centre
2030 Victoria Park Ave.

Please call 416-331-9111
to arrange an appointment

Vartan (PharmD, RPh), **Sarkis** (BScPhm, RPh) & **Maral Balian** (PharmD, RPh)

Դեղագիրներու պատրաստութիւն՝ շաբաթական
յատուկ տուփերու մէջ:

Արեան ճնշման քննութիւն եւ հետետղականութիւն՝
անվճար:

Շաքարախտի քննութիւն:

Դեղերը իրենց հասցէներուն առաքելու անվճար
սպասարկութիւն:

Տարեցներու 10% զեղչ:

Կը յարգենք եւ սիրով կը կատարենք բոլոր
ապահովագրական ընկերութիւններու պայմանները:

Walk - in Clinic բաց է շաբաթը 6 օր: Կրնաք բժշկները
տեսնել առանց ժամադրութեան:

WALK-IN CLINIC ONSITE

416-331-9111

Դիմեցէք մեզի
եւ պիտի դառնաք մեր
մնայուն յաճախորդը

2030 Victoria Park Ave. (south of Ellesmere)
North York, ON M1R 1V2

Tel: 416-449-2040

Fax: 416-449-2048

ԹՈՐՈՆՏՈՅԷ T O R O N T O H V E

Խմբագրության կողմէ

«Թորոնթոնիայ» պարասխանապու չէ
իր էջերուն մէջ լոյս տեսած ծանուցումներու
բովանդակութեան:

Մեզի յղուած բոլոր թղթակցութիւններն ու
գրութիւնները ենթակայ են որոշ խմբագրումի:

JZELECTRIC JOHN ZENY JANGEOSIAN

416-824-9695
johnzeny@hotmail.com

FOR ALL
YOUR
ELECTRICAL
NEEDS

Seda Bakhshian

Sales Representative

Cell: (647) 779-3660

Bus: (416) 383-1828

sedabakhshian@gmail.com
www.propertyca.ca

**Allen
Der Minassian**

Sales Representative

Call 416-939-1851 for a
FREE Market evaluation of your home.

allendm@gmail.com

www.derminhomes.com

Գիտէ՞իք թէ

Թաղման ծախսերը գրեթէ նոյնն են
եւ կախեալ՝ ընտանիքի
կատարած ընտրութենէն

R.S.KANE
FUNERAL HOME

Բարեւ « Ես ճոն Զէյնս եմ՝ R.S.Kane Funeral Home-ի նախագահը:
Եթէ յաւելեալ օգնութեան պէտք ունիք « խնդրեմ կապուեցէք մեզի հետ
Հեռ. 416-221-1159 Կամ e-mail: info@rskane.ca

ԱՆՄՈՌԱՆԱԼԻ ՇՐՋԱՊՏՈՅՏ

**Montenegro
Croatia
Italy**

**Altima
Tours
& Charters Ltd.**

Օգոստոս 25-ին Սեպտեմբեր 8

Տեղերը սահմանափակ են
Մանրամասնութեանց համար դիմել՝
Բեննա Թարգիին
416-494-4067 կամ 416-496-0606

Hamazkayin ArtLinks 2016: A Weekend of Cultural Exploration and Discovery

Around 20 participants between the ages of 21 and 35 from the United States and Canada arrived at Auberge du Mont-Lanaudière in Saint-Gabriel-de-Brandon, Quebec, on June 30 for ArtLinks 2016, a four-day arts retreat organized by the Hamazkayin regional boards of the East Coast, West Coast, and Canada. The program promised to deliver five engaging workshops run by experts in their respective fields covering film, theater, journalism, leadership, and mythology. Participants, workshop leaders, and organizers emerged from the weekend having gained so much more—from newly gained knowledge to an immersion in the arts and, more importantly, an opportunity to engage with others who have an appreciation for the exploration of the arts and of Armenian culture.

"ArtLinks was incredible—an amazing weekend of great people, limitless conversation, and a reminder that as the future leaders in our communities we can be the beginning of change! This was a weekend that I won't forget," said Helena Bardakjian, a participant who hailed from Detroit.

Upon arriving at the retreat, the participants were given folders containing information, ArtLinks tees, and a room number. Once everyone had gathered in the cafeteria for the lahmajun and mana'ishdinner, the chair of the Hamazkayin regional of Canada, Dzovig Kahvejian, offered welcoming remarks, which were followed by introductions. The evening waned with conversations, discussions, and games.

Culture as Experimentation and Exploration

Saturday's program began immediately after breakfast with welcoming remarks and a brief presentation by Khatchig Mouradian, ArtLinks program director and former Armenian Weekly editor. He spoke about the significance of ArtLinks, how we relate to culture today, and the type of impact culture has on space and time. Mouradian focused on his travels to Western Armenia, and spoke about the choice some Islamized Armenians are making today in discovering their roots and reconnecting with their Armenian culture despite the monumental challenges facing them.

"For 101 years, Armenians in the diaspora and Armenia have tried to preserve their culture in the hopes that one day this will have the kind of significance beyond the diaspora and Armenia... Today, by publishing books and materials, they are returning to that land and helping those who are trying to rediscover their identity," said Mouradian, adding that "culture is not something that needs to be preserved, but something that is celebrated."

Continuing his discussion about Islamized Armenians, Mouradian stressed, "Culture is at its best when it is open to experimentation and exploration." He warned against narrowing down the definition of who is Armenian, and suggested broadening it instead, embracing all those who try to reconnect with their roots. "We need to embrace them for our own good, not their own good," he added. In the diaspora, we often take for granted the freedom to learn our language and explore our culture, whereas for some, for example those living in Turkey, it is a challenge. We can learn and be inspired by them, he said.

"If we just try to preserve culture, like pickles, it's not going to work. It's about opening things up. It's about experimentation. That is how we look at ArtLinks. We bring the speakers and workshop leaders that are somehow connected to Armenianness and offer different perspectives together. It's about bringing people together to think about Armenian culture and identity," Mouradian said.

Workshop on Film Explores Collaboration

The first workshop of the program was

led by filmmaker Talin Avakian, who explored with participants how one can watch a film critically, how to decipher the intentions of the filmmaker, and what constitutes storytelling. She said that even social media platforms like Instagram and Snapchat are ways for individuals to tell their stories.

Avakian spoke about her personal artistic journey, which has taken her from drawing sketches to illustrating cartoons to film. She stressed the importance of the support of her community and family in her journey, and discussed her own struggle to gain confidence in filmmaking.

Avakian also focused on the importance of finding one's voice. "Your voice might not be so loud and profound at first," she said, but it is important to learn from your mistakes, while building confidence along the way. In her journey, Avakian discovered that she is a collaborative worker, working with different voices and drawing from the strengths of individuals on a team.

She showed two clips—one a compilation of segments of her work, and one short film titled, "Two Tales of a City."

She also discussed the history of storytelling and the moving image, and showed a short documentary about "The Birth of Cinema." She briefly discussed composition, lighting, mis-en-scene, framing, art direction and production design, camera angle, and game.

Avakian's discussion was peppered with various exercises that demonstrated certain concepts: Participants played games that stressed the importance of collaboration. They engaged in a storytelling exercise using Instagram. Finally, they were tasked with directing a clip over the course of the weekend that would put to use some of the knowledge gained during the workshop.

Avakian is a filmmaker who explores themes of identity, cultural appropriation and struggle, coming of age, and fantasy versus reality in her work. She has produced, shot, edited, and directed numerous films, some of which have made their way around the festival circuit winning awards. She holds a BFA in film/video from the Massachusetts College of Art and Design.

Workshop on Theater Focuses on Space, Movement

Following a break for lunch, the group reconvened for the day's second workshop led by Vaneh Assadourian, a Los Angeles based actor and director.

Assadourian spoke about the challenges facing those wishing to "make it" as an actor, in terms of the role of agents, personal talents, and demand. "[Acting] is not just about talent but making a product," she said.

Assadourian shared some of her personal experiences in the acting world, including the role of commercial, theatrical, and film agents; auditions (even tips on what to wear); resume drafting; headshots; and a reel (snippets of one's work). She also discussed the business side of acting, juxtaposing it with the creative and fun side.

She then touched on some of the training that goes into acting. She escorted the group to the open field across from the house, where she led training exercises for the better portion of the workshop, where participants were forced to be aware of their own bodies, movements, surroundings, and others who they shared that space with.

In 2015, Assadourian earned her B.A. in both directing and acting from UCLA's School of Theatre, Film, and Television. Recently, she served as the assistant director of the world premiere of SALOME at the Mack Sennett Studios in Los Angeles, and is currently teaching the acting workshop series at the Hamazkayin Cultural Center in Glendale.

Following the theater workshop,

Participant of Artlinks 2016 cultural program

participants and organizers made their way to the nearby lake, where some swam, while others ate ice cream and chatted. One group found itself on unplanned dog-sitting duty, as a lost dog that had wandered to the house earlier in the day had followed them to the lake. Boss the dog enjoyed the company of the group, belly rubs, and ham sandwiches well into the evening when its owner came to pick him up.

Following a power outage and, finally, dinner, which was prepared by resident chef extraordinaire (and stand-up-comedian) Levon Kaprielian, participants dispersed into the game room where they played pool, ping pong, foosball, and cards, and some enjoyed the rooftop Jacuzzi.

Leadership and Culture

Saturday morning, participants ate breakfast and gathered to engage in Dr. Kristi Rendahl's workshop on "Leadership and Culture." Rendahl lived and worked in Armenia from 1997 to 2002 and visits the country regularly. She currently works with the Center for Victims of Torture as the organizational development advisor to 10 torture treatment centers around the world. Rendahl is also an adjunct professor at the University of St. Thomas and Hamline University in Minnesota, and will teach at ITESO University in Guadalajara, Mexico, in the summer of 2016.

Rendahl opened the workshop by greeting and offering introductory remarks in Armenian. She locked the attention of the participants through a brief writing exercise, asking participants to write an acrostic poem using the word "Leadership."

This was followed by a free-writing exercise. The writing prompt asked participants to begin writing with the following in mind: "My culture is..."; "I see my culture's influence in the way that I..."; and "Cultures build leaders by..." Some shared their writing with the group.

Rendahl then shared diagrams of the cultural types of the Lewis Model, national cultural models, the Hofstede Model, and a table of low-context and high-context countries and their features. While these models were shared, participants engaged in discussions sharing their observations and thoughts on where Armenian culture is situated within these models. Rendahl also discussed the sociopolitical contexts of various groups (post-colonial, post-communist, post-conflict, and those who fit in one or more of these categories).

Following a presentation of her personal experience leading, observing various

leadership styles, and meeting upcoming leaders in various countries, Rendahl divided the participants into groups, offering them guiding questions for a discussion, which participants later shared with the group at large. The discussion centered on leaders the participants knew in their personal lives, how their cultures influenced their leadership styles, and whether they felt their culture could inhibit their leadership.

Rendahl's workshop was marked by lively and honest discussions.

Writing the Story

The second workshop of the day was led by journalist Liana Aghajanian, who began the workshop by speaking about her journey to journalism. She discussed what journalism means to her, and how it has offered her a mode of witnessing and interacting with the world and strangers.

Speaking about what journalism encompasses, she recalled the saying, "[Journalism is] the first rough draft of history."

Aghajanian discussed what makes something newsworthy: timeliness, proximity, conflict and controversy, human interest, and relevance. She spoke about some of the stories she has written over the years and why she has been attracted to these stories.

She then led a discussion focused on the following questions: Where do you get your news? What news is most important to you? What are stories that you think should receive more media coverage but don't? These questions led to a robust and open discussion on why some stories receive wide coverage while others do not.

Aghajanian then divided the group into teams, and sent them off to interview organizers on various aspects of the ArtLinks program and write a news item about it. Half an hour later, the teams returned to share their stories, which opened way for further discussions.

Aghajanian is a journalist who explores the issues, people, and places that remain hidden on the fringes of society. Her work has appeared in the New York Times, the Guardian, Newsweek, BBC News Magazine, and Al Jazeera America. She also authors a bi-monthly column for L.A. Times Community News covering the intersection of identity, immigration, and culture, and occasionally runs an online magazine geared towards Armenia and its various diasporas.

In the afternoon, Tamar Chahinian and Nareh Nokhodian from the Montreal

cont. on page 19

The Toronto ACC 20th Summerfest 2016

Crowds being entertained by Armenian music, food and dance at Toronto Armenian Community Centre Summerfest 8-10 July, 2016.

By Talin Orfali

Annually for the past 20 years, The Armenian Community Centre of Toronto committee members, organizers and volunteers come together to plan a summerfest outdoors, pitching a tent up, bringing incredibly talented artists and performers from all over the world and as well as giving us other surprises. The summerfest happens in a duration of 3 days beginning on a Friday and ending on a Sunday night.

This year in 2016, the summerfest began on July 8th and concluded on July 10th. It was a great and successful weekend which was enjoyed by so many people who came from out of town and as well as the new comers to Canada from Syria, and also from our city of Toronto and GTA. We had many performances by Mister X, Harout Pamboukjian, Arden Arapyan, Martin, Ararad Aharonian, Joelle (for the children), Silva, and Adiss Harmandian. Adiss Harmandian and Ararad Aharonian surprised us by singing their famous duet together "Lousnyage Kenats".

On Sunday.

The Erepuni and Sassoun Dance ensembles performed traditional Armenian dances. We watched the Euro Cup final on

Sunday where Portugal won 1-0 beating France. There were also fun and games as well as face painting for the kids, a popcorn stand, then a petting zoo of various animals on the Sunday.

Many dignitaries and politicians were also present during the Summerfest 2016 including the Mayor of Toronto John Tory.

There were several market vendors from Hye Riders, Ara The Rat, Rogers, ACC The Hallcrown Banquet Hall, Dr. Datevik Shaboyan, The Uncle Mike Show, plus many more. We had platinum sponsors such as TD, Lara's Restaurant, and Arz Fine foods.

The purpose of the Summerfest is to bring the Armenian community together as one, and to make new friends, reunite with one another to embrace and enjoy our beautiful Armenian culture with our food, music, and our beautiful traditions all in one atmosphere. A lot of people who are not Armenians also came to enjoy our culture as well. Proceeds from the Summerfest go to community events such as culture, educational and humanitarian works.

I was happy to attend all 3 days and cherish each moment. I did not want it to end! I am excited for the 2017 summerfest next year.

Thank you to all the organizers, sponsors,

Tamar Donabedian Kuzuian attending TorontoHye Newspaper's booth.

committee, and volunteers of this incredibly awesome event with incredibly awesome performers! Congratulations on 20 years!! Wish you all many more years of continued success in pulling off a great festival. I know its not easy and a lot of hard work and countless hours, energy, and invested time

go into planning it. I appreciate it so much!

May this annual summer event go on for many more decades. God bless you all and God bless our Armenian Community Centre of Toronto and all our Armenians around the world!

Newcomers' Luncheon Organized by Armenian Family Support Services

On May 15, following Divine Liturgy at Holy Trinity Armenian Church, a luncheon and talent show was organized at the "Magaros Artinian" hall by the Armenian Family Support Services (AFSS) to welcome Syrian-Armenian newcomers.

About 300 people attended this one-of-a-kind event and enjoyed the warm atmosphere with friends, great food and performances.

Archpriest Father Zareh Zargarian, Parish Priest of Holy Trinity Armenian Church (HTAC), delivered his warm welcoming message to the Syrian-Armenian newcomers, and expressed his well wishes to them. He appreciated the organizers' efforts and devotion and praised the AFSS board members for their ongoing efforts. Many of the HTAC Parish Council members were present at this lovely gathering.

Maida Icliates, Founder of AFSS, introduced Toronto Councillor Jim Karygiannis, who thanked the AFSS Board and volunteers for their many years of dedication and service to the Toronto Armenian community. He presented a Certificate of Appreciation from the City of Toronto.

Rita Odjaghian, Chair of AFSS, welcomed everyone with a heartfelt speech. She talked about the mission of AFSS, and how important it is to create a sense of love and affection in the hearts of all the newcomers through

compassion, hard work and dedication. She thanked Janet Yeremian, the organizing committee members and all volunteers without whom the event would not have been possible.

Greg Sarkissian, President of the Zoryan Institute, addressed the newcomers and spoke about a new Oral History Project they are undertaking to document the stories of the new Syrian-Armenian refugees. He invited interested newcomers to join this project.

The MC of the day was the lovely Sarin Poladian, herself a newcomer. She opened the event by thanking AFSS for welcoming the Syrian-Armenians and allowing them to showcase their talents in this new land.

The event featured several performances by well-known artists such as Nazar Poladian, Hasmig Tachajian Bertizian, Mher Minassian, Anahit Koutsouzian, Anna-Maria and Mike Moubayed. Several paintings by well-known artist Razmig Bertizian were on prominent display.

The "Sassoun Dance Ensemble" of Holy Trinity Armenian Church performed lively Armenian dances, bringing even more joy to the gathering.

A delicious lunch was served, followed by homemade desserts. As the two "Welcome to Canada" cakes with Canadian flag designs were brought into the hall, everyone stood up and sang the national anthems of Canada and Armenia.

At the end of the luncheon, the joy and happiness were palpable in the air. AFSS Board members received many testimonials of gratitude from the attendants. Many said they felt they were treated like family, felt at home and appreciated.

For over 12 years AFSS has provided various humanitarian services to our existing and new community members. Two years ago, AFSS was granted the Sponsorship Agreement Holder privilege. Since then we

have sponsored over 300 Syrian-Armenian refugees. Our services begin at the point of landing and continue throughout the settlement and integration into this beautiful country. AFSS greets refugees along with their sponsors at the airport. Services include assistance with housing and furnishings, schooling for children, employment counseling and placement, support circles, referrals and more. This truly manifests an end-to-end settlement process for our new Canadians.

Don't tread on me...please

By Talyn Terzian Gilmour

You're so nice. That's so considerate of you. Wow, thanks for thinking of me.

Putting the needs of someone else before yours is a good virtue...isn't that what we're taught at an early age? Share your toys; give him a turn – you can always play with that later. Hold the door open for that person rushing to get in before you – surely they must need a coffee more than you do. Blah, blah, blah. What about ME?!

Putting the needs of someone else first can be a real sacrifice. Really. What you're giving up is time – the time to get what you want. And what you're hoping for in return – unless perhaps if you're the Dalai Lama – is some sort of acknowledgement of graciousness or (even just brownie points with the Big Man upstairs). What you're hoping for is credit that you made a choice that benefited someone else instead of yourself. Sadly, what I've come to learn is that sometimes I'm sacrificing too much. When is it my turn?

I can't really recall at what point I became a pleaser. You know, someone who wants everyone else to feel comfortable and happy. I also can't really decide whether I've become more or less affable and unselfish in my dealings at this age.

Perhaps motherhood has affected me as I believe the need and desire to be more giving is a trait that afflicts most mothers – we are instinctively wired to put the needs of our children first for how would they ever survive outside of the cave? How would they hunt and scavenge for their food? How would they defend themselves against wild animals? Yes, putting ourselves second is most definitely an inherent part of the job.

What I'm also sure of is that being a pleaser, this “putting someone else first” trait, is not necessarily a characteristic of “nice people.” Mr. Niceguy is a nice person – in fact he is one of the nicest people I know except when he's not so nice...like when I do the rundown of all the things that have gone wrong with my day/week/month/year and he's like, “can you please stop complaining I can't take it anymore.” And I'm just, “why won't you just let me vent? I'm exhausted. I'm tired. I have no time to myself. I barely sleep anymore except when I pass out in the middle of a movie somewhere around midnight because that was the only time I could carve out for myself and use the iPad because our children don't fall asleep until 11:00 PM and I'm tired of this renovation, of cleaning up after everybody, of being

the family chauffeur and when are you going to take me out on a date night, you didn't even buy me a birthday present this year...” etc., etc., ad nauseum ad infinitum.

In any case, Mr. Niceguy does not struggle with being “over considerate” or “over conciliatory” – in other words, a doormat. He's very good at carving out space for himself AND managing to be there for me and our children. He's great at advocating for himself in the face of odd requests and he's awesome at doing it right then and there...to my inner competitor's chagrin.

Contrast that with the number of times I've automatically acquiesced only to say later, “I should've said no...” or “Why did I ever agree to that?!”

Yes. In the face of requests, favours and compromises, I am always who you want on the other side, for nine times out of ten, you will get your way. Still, time is fleeting. Summer is once again almost over – it's August! Soon we will be back to school, back to work, and back to our normal routines and I sincerely hope to change that ingrained instinct to always put others ahead of myself.

So here's what I suggest: I won't tread on you, if you don't tread on me and if I go along with you, sometimes, suggest to come along with me.

While I was taught that being considerate is an ultimate virtue, for the sake of my boys, I must ensure that they not be considerate to the point where they feel like they lose out. It's hard to find the right balance between teaching our children to be kind, to share their toys, and to say please and thank you with teaching them to recognize their self-worth.

Thousands of miles away in Armenia, people are spilling into the streets because they too recognize their self-worth...and that time is of the essence; that they should no longer assume that someone else will take their needs into consideration. The people of Armenia are calling for balance.

It is easy to tread on someone who is nice. It is easy to cast aside a kinder, quieter voice. It is easy to focus on oneself. So for now, I'm going to try and remember that while being a pleaser, putting someone else's needs ahead of my own, and being considerate can (sometimes) be rewarding, it can also go unnoticed. Being considerate should be balanced out with what we really want and when faced with consideration, we must always remember to say, thank you.

Hamazkayin ArtLinks...

cont. from page 17

Armenian TV station Horizon arrived. They proceeded to interview workshop leaders and organizers. Nokhoudian stayed on, capturing segments of ArtLinks events as the evening progressed.

A musical evening followed when Beirut-based professional guitarist Megerditch Mikayelian played some numbers on his guitar and presented videos of performances. Participants also shared their own musical talents; some sang, others played the guitar, and still others danced. Outside, a bonfire drew participants. The night evolved into a celebration of dance and music.

Sunday Workshop and Goodbyes

Two brief presentations followed breakfast on Sunday morning, before the final workshop of the program. First, Tamar Donabedian Kuzuian spoke about the Hamazkayin Forum, its history, and its aim. Her presentation was accompanied by a slideshow. She encouraged participants to consider attending the forum.

Next, Armenian Environmental Network (AEN) Executive Director Serda Ozbenian and environmental writer and co-manager of the Thousand Leaf Project Lena Tachdjian spoke about the recently launched Thousand Leaf Project, which is sponsored through a partnership with AEN and the American University of Armenia (AUA). The project is in the form of a website that documents (in Armenian and English) plants, herbs, and mushrooms that are used by Armenians worldwide, and their properties. The project encourages people to submit names, recipes, stories, locations, and sustainable harvesting methods of plants and mushrooms that Armenians have come to use (and not just in Armenia). The end goal of the project is to encourage eco-tourism and sustainability. For more information, visit www.1000leaf.aua.am.

Following these brief presentations, Mheir Karakashian led the workshop on Armenian mythology, covering the various regions of historic Armenia, and the mythologies associated with those areas. Karakashian supplemented his talk with a slideshow that featured images of archaeological discoveries, maps, as well as illustrations and sculptures depicting figures from Armenian mythology. He spoke about the 7,500-year-old Karahunch where people went to observe the stars and worship, Oughdasar where hunters would make a sacrifice for a successful hunt, and the Metzamor Observatory.

Karakashian discussed the various symbols that are associated with Armenian mythology, such as the dragon, the snake, the sun sign/symbol of eternity, and the tree of life. Armenians have always had a connection with fire, he stressed. He spoke about the Urartian Kingdom, the Van fortress,

and Mher's Door (the site of ancient inscriptions that is credited to the Urartian King Menua). He profiled the various gods worshipped in historic Armenia (Khalti, Shivini, Warupani, Mihr, Asdghig, Anahid, Vahakn, Nane, Amanor, Vanadur, etc.). He shared some of the myths that have traveled down to us, and highlighted important locations such as Van, Nemrut, Gamakh, etc.

Karakashian also spoke about the origins of Vartavar, the Armenian tradition where individuals splash water on one another. He said that the temple of Asdghig, the goddess of water and love, was located on the shore of the river Aradzani (or Murad), which people would decorate with roses; the tradition stems from there.

Karakashian is a teacher and coordinator of Armenian studies at the Sourp Hagop Armenian School in Montreal. Following his studies in communication arts in Lebanon, Karakashian graduated from the film studies program of Concordia University, specializing in film production. He has also co-authored three volumes of Armenian poetry.

Following Karakashian's talk, closing remarks were offered by Mouradian, Kahvedjian, and Hamazkayin Central Executive member Viken Tufenkjian.

As a last activity, participants were asked to head outside and line up under the banister for one last group photo. The camera rolled, the participants smiled, and down poured the water! After all, Vartavar was on that very same day!

Hamazkayin Central Executive members Hrair Baronian (United States) and Viken Tufenkjian (Canada) were present during the length of the four-day program, as they were also heavily engaged in the organizing. During the span of the program, following each presentation, Hamazkayin Regional Board members Dzovig Kahvejian (Canada), Manoug Joulkhajian and Zvig Guedikian (West Coast), and Nanore Barsoumian (East Coast) presented the workshop leaders with a copy of Toronto-based photographer Kaloust Babian's self-titled photo book as a token of gratitude.

“Not only were the workshops at ArtLinks insightful and thought provoking, but they allowed us to critically examine our Armenian identity and culture. We were able to learn a lot and gain perspective. All the participants bonded and we made friendships that will last a lifetime. I feel lucky that I was able to participate in ArtLinks,” reflected Seda Byurat, a participant from Los Angeles.

This was the second annual ArtLinks program. The first took place in New York in the summer of 2015 and featured scholar Talar Chahinian, photojournalist Scout Tufankjian, filmmaker Eric Nazarian, novelist Aline Ohanesian, and actor and playwright Eric Bogosian.

Խմբագրութեան կողմէ

«Թորոնթոհայ» պապասխանապու չէ
իր էջերուն մէջ լոյս փնտած ծանուցումներու բովանդակութեան:
Մեզի յղուած բոլոր թղթակցութիւններն ու գրութիւնները
ենթակայ են որոշ խմբագրումի:

Swimming Pool Openings and Closings!

We provide weekly or bi-weekly service!
Equipment maintenance and leak
detection available!
Chemicals for sale!

We do everything pools!

Contact us at 416-898-7122 or
visit us online at www.sunswim.ca

Why the ANCA Works Relentlessly For U.S. Aid to Artsakh

By Raffi Hamparian

Sometimes we lose before we win. Failure is often the price of trying. Of striving. Ultimately, of achieving.

Looking back on setbacks in our own work, we can point to May 1, 1997, a discouraging day to be sure in the history of the Armenian National Committee of America. On that day, nearly two decades ago, we failed. Before the U.S. Congress and our entire community, we fell short in our effort to launch a U.S. direct assistance program to Nagorno-Karabakh (Artsakh).

Congressman Brad Sherman – a great friend and strong ANCA supporter – had, during a meeting of the U.S. House Foreign Affairs Committee, offered an amendment to the Foreign Policy Reform Act to appropriate direct U.S. funding for Nagorno Karabakh. As you might expect, the Azerbaijani government attacked, hard. For our part, we worked closely with his office, educated his Committee colleagues, and rallied grassroots support, but the Sherman Amendment still went down in flames – failing by a margin of 14 yeas to 23 nays.

That could have been the end of the story. We could have thrown up our hands, cursed the Azerbaijani Embassy's lies (and there were many), complained about the Clinton Administration's opposition, and grumbled about a rigged system.

But that's not how it went. I remember, because I was there, working as an aide on Capitol Hill. The evening of the vote the ANCA gathered our best and brightest at our office, got our leaders on the line, and rolled up our sleeves. We analyzed the vote, took a sober look at the lessons to be learned from this experience, and examined the state of the legislative landscape. Then we charted our path forward.

Our decision: Double down on U.S. aid to Artsakh.

Our reasons: Meeting urgent humanitarian needs, supporting our long-term conflict-resolution goals, and, of course, highlighting Nagorno Karabakh's independent status.

Our result: Within a few short months, with our support, the House Appropriations Committee approved a Foreign Aid bill (Public Law 105-118) that ultimately led to the allocation of \$12 million in Fiscal Year 1998 aid for Nagorno Karabakh.

This victory for Nagorno Karabakh was surely the result of Congressman Sherman's leadership and lots of hard work – much of it done by ANCA activists in Congressional Districts across America – but it was also a

ANCA leaders visit Nagorno Karabakh's Rehabilitation Center in Stepanakert.

powerful tribute to the power of persistence, the eternal truth that if at first you do not succeed, try, try again.

Since those battles back in 1997, and despite opposition by both Republican and Democratic occupants in the White House, Congress has dependably, if not always entirely consistently, supported the U.S. aid program for Artsakh – implemented through the United States Agency for International Development (USAID).

Among the major beneficiaries of U.S. aid to Nagorno Karabakh have been countless families, who received, in the early years of the program, vitally needed maternal health care. More recently, others have been the men, women and children who work the fields and walk the forests throughout the interior of Artsakh – territory that is sadly home to thousands of landmines.

Since 2000, the HALO Trust has used American aid dollars – in concert with other funds – to clear over 11,000 mines, 12,000 cluster bombs and over 47,000 items of ordnance across Nagorno Karabakh. According to the HALO Trust, which is active in war torn regions around the world, they have now cleared 85% of all minefields within Nagorno Karabakh. In 2015 alone, HALO Trust employed 130 courageous individuals to conduct their mine clearing efforts.

Our success in securing U.S. assistance funds to de-mine Artsakh isn't just a victory for the ANCA, but for all those who kept the faith, keeping their shoulder to the wheel in Washington and around the nation even when, after the defeat of the Sherman Amendment, all seemed lost.

Another major benefit of U.S. aid to

Nagorno Karabakh has been the rebuilding of Stepanakert's water system to provide clean, safe drinking water to Artsakh's families. USAID delivered millions of Congressionally allocated dollars to bring potable water to thousands in Nagorno Karabakh, materially enhancing the quality of life and strengthening the basic infrastructure required for Artsakh's growth and prosperity.

Again, the success of U.S. assistance funds being secured for water infrastructure projects in Artsakh represents, at one level, the hard-earned fruit of our labors, but, at a deeper level, the result of our grit and determination.

Today, the ANCA continues to work to ensure that U.S. assistance is appropriated by Congress for worthwhile projects in Nagorno Karabakh.

The ANCA is doing this work despite the indifference and even opposition of the Obama Administration, which has declined to propose funding for Nagorno Karabakh in the annual budgets they have presented to the U.S. Congress since 2009.

The ANCA is doing this work despite the opposition of an army of lobbyists on Capitol Hill working for the decidedly undemocratic governments of Azerbaijan and Turkey.

Earlier this year, the ANCA Board of Directors set as a policy goal the aim of securing millions of dollars in U.S. assistance for Nagorno Karabakh in the Fiscal Year 2017 foreign aid spending bill that Congress will be considering this year. As part of this goal, we are working to secure funding for the Baroness Cox Rehabilitation Center in Stepanakert, a center that, each year,

provides rehabilitation and reintegration services for over 1,000 children and adults with disabilities. To advance this goal, the ANCA submitted formal testimony to Congress outlining a goal of securing \$5 million for the center.

In March of this year, ANCA leaders came to Washington, DC and joined the Rehabilitation Center's Stepanakert-based director, Vardan Tadevosyan, to encourage Congress to allocate assistance for the center.

In May of this year, many ANCA Board members, myself included, traveled to Nagorno Karabakh – shortly after Azerbaijan's reckless attack in April – and personally visited the Baroness Cox Rehabilitation Center – where we saw for ourselves the great needs facing the facility.

We are glad to report that, thanks in large measure to the outstanding outreach of the ANC of Illinois, Senator Mark Kirk (R-IL) worked successfully to include language in the U.S. Senate's foreign aid spending bill for Fiscal Year 2017 that addresses Nagorno Karabakh's needs.

This language, in the report accompanying the Senate foreign aid bill for Fiscal Year 2017, states that: "The Committee recommends assistance for victims of the Nagorno Karabakh conflict in amounts consistent with prior fiscal years, and for ongoing needs related to the conflict. The Committee urges a peaceful resolution of the conflict. The Committee recognizes that Nagorno Karabakh has a per capita landmine accident rate among the highest in the world, and that mine clearance programs have been effective where implemented. The Committee is concerned with territorial restrictions on demining activities in the region and recommends continued funds for, and the geographic expansion of, such programs."

Just as it was back in 1997, the ANCA's work to ensure continued U.S. assistance to Nagorno Karabakh is far from guaranteed, this year or any year. With the corridors up on Capitol Hill and the halls of power across Washington filled with the lies spread by Azerbaijani and Turkish lobbyists, we have our work cut out for us.

What we do know for sure is that we must – like the citizens and soldiers of Nagorno Karabakh – remain vigilant, persistent, and relentless.

For supporting the ANCA and helping us secure U.S. aid for Nagorno Karabakh and so many of our other policy priorities, I have two words for you: Thank you.

Your Most Reliable Transportation Partner To/From Armenia & Worldwide

- Ocean, Air & Land Int'l Transportation
- Door to Door Services Available
- 20', 40', LCL and Break-Bulk
- Insurance Coverage
- Export Documentation, Letters of Credit Handling and Banking Negotiations
- Dedicated Agency Network Worldwide

METRAS

SHIPPING & FORWARDING INC.

2175 Sheppard Ave. E.
Suite 215 Toronto ON, M2J 1W8

Tel.: 416-497-0377

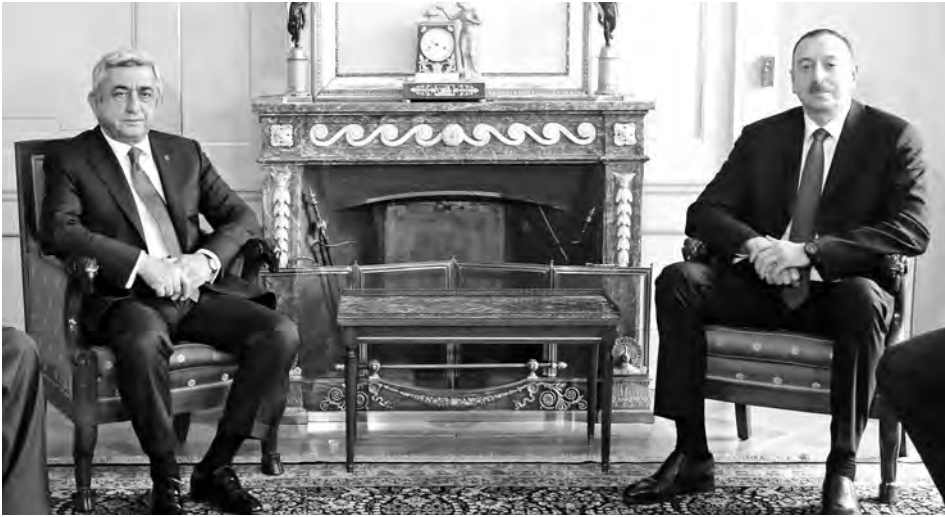
Fax: 416-497-0783

info@metrasshipping.com

www.metrasshipping.com

Armenia, Azerbaijan Inch Closer to Peace, Says Russia

Azerbaijan's President Ilham Aliyev (R) meets with Armenia's President Serzh Sargsyan for talks about their conflict over the disputed Karabakh region, in the Swiss city of Bern on December 19, 2015. (AFP photo)

(RFE/RL)- After recent meetings of their presidents, Armenia and Azerbaijan are now closer to resolving the Nagorno-Karabakh conflict than ever before, Russian Foreign Minister Sergey Lavrov said during a recent visit to Baku.

"We have grounds to think that this time around we are moving much closer to the prospect of success than we did before," he told a joint news conference with his Azerbaijani counterpart Elmar Mammadyarov.

In remarks publicized by the Russian Foreign Ministry, Lavrov described as "very useful" his talks with Azerbaijani President Ilham Aliyev held on Monday evening. "This will help us move forward in implementing the understanding reached by the presidents of Russia, Armenia and Azerbaijan at their meeting in Saint Petersburg on June 20," he said.

Mammadyarov echoed Lavrov's cautious optimism. The TASS news agency quoted him

as saying the Azerbaijani leadership hopes that "the intensification of the negotiation process" will yield a breakthrough.

In a joint statement issued after the Saint Petersburg summit, the three presidents said Aliyev and his Armenian counterpart Serzh Sargsyan reached common ground on unspecified "issues" hampering a peace accord on Karabakh. It is not clear whether they referred only to measures to strengthen the ceasefire around Karabakh or also a comprehensive settlement of the conflict.

Lavrov refused to go into details, saying that Aliyev, Sargsyan and Russian President Vladimir Putin agreed not to publicize them for now.

In a further indication of progress in the protracted peace process, Putin telephone U.S. President Barack Obama on July 6 to brief him on the Saint Petersburg talks. According to the White House, Obama expressed readiness to "intensify"

Washington's joint efforts with Russia and France to broker an Armenian-Azerbaijani peace deal.

U.S. Secretary of State John Kerry is scheduled to travel to Moscow on Thursday. Kerry held separate talks with Aliyev and Sargsyan late last week on the sidelines of a NATO summit in Warsaw.

The United States, Russia and France have co-chaired the OSCE Minsk Group on Karabakh since the late 1990s. French President Francois Hollande has reportedly offered to host the next Aliyev-Sargsyan meeting expected later this year.

Armenian Deputy Foreign Minister Shavarsh Kocharian indicated on Monday that Yerevan continues to regard a framework accord advanced by the U.S., Russian and French mediators over the past decade as the basis for the conflict's resolution. He singled out a key element of the mediators' so-called Basic Principles stipulating that Karabakh's status will be determined by its predominantly Armenian population in a future referendum.

In that context, Kocharian brushed aside Aliyev's recent calls for a "phased" settlement that could only give Karabakh the status of an autonomous region in Azerbaijan.

Aliyev and Sargsyan most recently came close to agreeing on the Basic Principles at a 2011 meeting held in Kazan, Russia. Armenian and Russian officials have said that Aliyev scuttled the deal with last-minute additional concessions demanded from the Armenian side.

It is not yet clear whether Russia or the two other mediating powers have made major changes in the Kazan document in recent months. They ramped up their peace efforts following the April 2-5 heavy fighting around Karabakh which nearly escalated into an all-out Armenian-Azerbaijani war.

International recognition of Nagorno Karabakh is a matter of time: President Bako Sahakyan

A multidimensional policy for achieving the international recognition of Nagorno Karabakh Republic has been elaborated which starts from municipal and regional levels aiming to transfer onto state level, "Armenpress" reports President of NKR Bako Sahakyan told Lenta.ru. He noted that a significant achievement in this context has been recorded.

"Several American States such as Massachusetts, Rhode Island, Maine, Louisiana, California, Georgia, Hawaii, Australian New South Wales state, the Basque Country, as well as numerous major cities such as Los Angeles have adopted declarations supporting the recognition of our state. We continue expanding our activities in this direction and hope that administrative districts of other countries will also recognize our independence", Bako Sahakyan said.

He stated that naturally, the emphasis is put on recognizing the independence of NKR by states. "Moreover, I believe it's a matter of time and hard work. Nagorno Karabakh Republic really deserves international recognition. We have been building a democratic state for over a quarter of century that does not endanger the international community or any other separate state", NKR President added.

Bako Sahakyan underlined that they watchfully follow the process of implementation of people's right to selfdetermination in different parts of the world and Stepanakert conducts consistent policy for the recognition of NKR. He added that the process has intensified in the last years

Possible Concessions Discussed By Sarkisian, Karabakh Activists

Armenian President Serzh Sarkisian visits Nagorno Karabakh early June.

(RFE/RL)- President Serzh Sarkisian is said to have discussed with Nagorno-Karabakh's veteran political activists the possibility of a compromise peace accord with Azerbaijan when he visited Stepanakert in early July.

Sarkisian travelled to Karabakh for a second time since his most recent face-to-face talks with Azerbaijani President Ilham Aliyev held in Saint Petersburg, Russia on June 20.

The trips came intensifying efforts by

Russia, the United States and France to end the Armenian-Azerbaijani dispute. Russian Foreign Minister Sergey Lavrov claimed last week that the conflicting parties are inching closer to a peace deal.

It emerged Sarkisian met in Stepanakert with local activists who played a major role in the 1988 popular movement for Karabakh's secession from Soviet Azerbaijan.

Two of them told RFE/RL's Armenian service (Azatutyun.am) that Sarkisian solicited their views on the idea of returning to

Azerbaijan districts around Karabakh that were occupied by Karabakh Armenian forces during the 1991-1994.

"He asked each of us what we think," said one of the participants, Razmik Petrosian. "Ninety percent of us spoke out against such concessions. Why should we make them?"

According to Petrosian, Sarkisian insisted that Armenia and Karabakh are not facing strong pressure from the Russian, U.S. and French mediators to make such concessions. "But I think the fact that they [Russia] give weapons to Azerbaijan amounts to pressure," he said.

"We have no intention to give up lands," another Karabakh activist, Hamlet Grigorian. "Neither the Armenian president nor the Karabakh president claimed the opposite."

The liberation of virtually all seven districts fully or partly controlled by the Karabakh Armenians is a key element of a framework peace accord advanced by the three mediating powers over the past decade. Armenian withdrawal from those lands would be followed by a referendum in Karabakh on the disputed territory's status.

Armenia's government has repeatedly said that this peace formula is largely acceptable to it. Many Karabakh Armenians are opposed to it, however.

Join us
[www.facebook/TorontohyeNewspaper](http://www.facebook.com/TorontohyeNewspaper)

209 Ellesmere road, Scarborough, Ontario

ԹԱՐՄ ԵՒ ՀԱՏ ԶԱՄԵՂ ԼԱԶՄԱՃՈՒՆ
We make lahmajoun fresh everyday.
 We also serve Zaatar, soujouk and cheese manaeesh, pizza, beuregs and now making mantuh.
www.mamajoun.com

Buy one sandwich and drink and get the second for **50% off**

Monday: closed
 Tuesday: 9am to 7pm
 Wednesday: 9am to 7pm
 Thursday: 9am to 9pm
 Friday: 9am to 9pm
 Saturday: 9am to 7pm
 Sunday: 9am to 5pm

Armenian Government Plans Trade Protectionism

(RFE/RL)- Armenia's government plans to ban imports of some Turkish goods as part of broader protectionist measures designed to boost domestic manufacturers, Economy Minister Artsvik Minasian announced recently in Yerevan.

Minasian said that the ban will initially apply to around 50 of 700 types of Turkish-made products imported to Armenia. Its imposition will mark "the first stage" of a government effort to stimulate the domestic manufacturing sector and thereby create more jobs in the country, he told reporters.

Outlining further protectionist measures planned by the government, Minasian said: "If a particular product imported from any country hurts local manufacturers, drives them out of business or limits the possibility of producing it here, we will use legitimate non-tariff methods [against its imports.]"

The minister, who is affiliated with the Armenian Revolutionary Federation (Dashnaksutyun), did not specify what concrete form those non-tariff barriers will take. The government has announced no decisions to that effect yet.

Landlocked Armenia has long had a liberal trade regime with the outside world. It remains to be seen whether the trade protectionism heralded by Minasian will fall foul of its membership commitments to the Eurasian Economic Union or the World Trade Organization.

Minasian, whose party favors a hard line on Turkey, called for a full or partial ban on Turkish imports shortly after he was appointed as economy minister in March as a result of Dashnaksutyun's power-sharing deal with President Serzh Sarkisian.

According to Armenian government statistics, Armenia imported about \$50 million worth of Turkish goods in the first five months of this year. With the Turkish-Armenian border closed since the early 1990s, the bulk of them reached the country via Georgia.

As part of its economic embargo imposed on Armenia out of solidarity with Azerbaijan, Turkey has also banned imports of all Armenian products.

Overall imports of goods and commodities to Armenia stood \$1.2 billion in January-May 2016. By comparison, Armenian exports totaled \$657 million in that period.

Armenian PM Touts Rising Exports

A newly modernized gold processing plant in Ararat belonging to a Russian company, 28 April 2014.

(RFE/RL)- Economic growth in Armenia has accelerated this year thanks to a double-digit increase in exports that has boosted domestic industrial output, Prime Minister Hovik Abrahamian insisted on Tuesday.

"It can be concluded that despite a decrease in domestic consumption, economic growth in Armenia has been driven by foreign trade in the last 18 months, which means that we are already witnessing a qualitatively new growth," he said at a meeting with senior government officials.

Abrahamian stood by official statistics which show that the Armenian economy grew by 4.4 percent in the first quarter of this year, up from 3 percent registered in 2015. The reported growth contrasted with a drop in retail trade primarily caused by falling remittances from Armenians working in recession-hit Russia.

According to fresh government data publicized by Abrahamian, Armenian exports rose by about 17 percent to \$815 million in the first half of this year.

More detailed figures released by the National Statistical Service (NSS) separately indicate that precious metals, refined diamonds, textiles, agricultural products and alcoholic beverages generated the bulk of the export gain.

A large part of these products were sold in Russia. First-half Armenian exports to Russia nearly doubled year on year, totaling

\$168 million, according to the NSS.

In Abrahamian's words, the strong growth in exports is the main reason why Armenian industrial output soared by almost 9 percent in the same period. This shows that economic growth in the country is becoming export-oriented, he said.

The Armenian government, the premier went on, must do everything to sustain this trend, including with major economic reforms. "It is extremely important today to improve the domestic business environment, minimize corruption risks and identify new competitive edges," said Abrahamian.

Abrahamian already declared in May that the government will speed up reforms in order to confront new security challenges emanating from the Nagorno-Karabakh conflict. He said it will toughen its declared fight against corruption, make tax administration less arbitrary and break up de facto economic monopolies.

Armenia's main opposition parties, independent media and pundits critical of the government have dismissed the promised reform drive as a publicity stunt. They insist that the government is not serious about changing the existing economic system because many of its senior officials have used it to enrich themselves and hold on to power.

Armenia Turns To Iran As Russian Gas Supplies Suspended

The construction in Syunik province of a pipeline that will ship Iranian natural gas to Armenia, 21Aug2007.

(RFE/RL)- Armenia has asked Iran to supply it with much more natural gas during a month-long suspension of its gas imports from Russia carried out via Georgia.

A Georgian gas operator halted Russian gas deliveries to Armenia on Sunday, citing the need for urgent capital repairs on a section of a Georgian pipeline stretching to the Armenian border. The company said

they will resume on August 10.

Armenia buys roughly 80 percent of the gas used by its companies and population from Russia. It was initially expected to make up for the temporary shortage by tapping an underground gas storage facility just north of Yerevan.

However, the Armenian government has decided instead to switch to emergency supplies from

Iran. It said Prime Minister Hovik Abrahamian phoned Iran's First Vice-President Eshaq Jahangiri on Tuesday to request a sharp rise in Iranian gas supplies to Armenia.

"The Iranian side responded positively to the Armenian side's proposal," said a government statement. It did not reveal the volume of emergency gas imports from Iran agreed by Abrahamian and Jahangiri.

Armenia has imported up to 500 million cubic meters of Iranian gas annually ever since it built in 2008 a gas pipeline connecting it to the Islamic Republic. By comparison, Russian gas supplies to the South Caucasus country total around 2 billion cubic meters.

With Armenia paying for Iranian gas with electricity, Iran is due to at least triple the gas supplies after the construction of a third power transmission line connecting the two neighboring states. Work on the \$120 million line is slated for completion in 2018.

Armenian Government Ends Energy Subsidy

(RFE/RL)- The Armenian government has stopped subsidizing the domestic retail prices of electricity just over one year after state utility regulators raised them and triggered dramatic street protests in Yerevan.

The government will now compensate only Armenians living below the official poverty line.

The June 2015 protests dubbed "Electric Yerevan" forced the government to keep the tariff unchanged for the vast majority of Armenian households until August 1, 2016. The resulting subsidy has since been equally financed by the government and Samvel Karapetian, a Russian-Armenian billionaire.

Karapetian's Tashir Group business conglomerate purchased the debt-ridden national power utility, Electricity Networks of Armenia (ENA), from a state-run Russian

energy giant in September 2015.

On paper, the daytime electricity price for Armenian households rose from 42 drams to almost 49 drams (10 U.S. cents) per kilowatt/hour.

In late June, the Public Services Regulatory Commission (PSRC) cut this nominal tariff by 2.6 drams, citing a recent decrease in the price of Russian natural gas delivered to Armenia. The regulatory body also argued that the new ENA owner has already managed to cut the company's losses.

The government announced on July 29 that the subsidy will not be extended, meaning that Armenian households will pay 46.3 drams per kilowatt/hour from now on. Prime Minister Hovik Abrahamian said the government will only cover the extra energy expenses of some 112,300 families receiving poverty benefits.

The average amount of those benefits was raised by 1,000 drams, to 31,350 drams. Abrahamian said that will be enough to fully compensate them for the price rise. The subsidy will cost the government 561 million drams (\$1.2 million) this year and 1.15 billion drams next year, he added.

The main official rationale for last year's electricity price hike was mounting losses incurred by ENA since 2010. The company had \$220 million in outstanding debts to Armenian power plants and commercial banks as of September 2015.

The mostly young "Electric Yerevan" protesters dismissed that justification when they held non-stop demonstrations on one of the Armenian capital's main streets for two weeks. They believe that the losses primarily resulted from corruption and mismanagement.

Armenians demonstrate in Yerevan against a controversial electricity price hike, 26Jun2015.

Focus Should Remain on Governance Rather Than Regime Change

By Sassoon Grigorian

An armed group called “Sasna Tser” (Daredevils of Sassoon) recently seized the Erebuni police station in Yerevan, taking several policemen hostage and calling for the resignation of Armenian President Sarkisian and the release of prisoner Jirair Sefilyan, who is charged with the illegal procurement, transportation, and storing of weapons. The armed group is comprised of former soldiers who fought in the Karabagh War.

Violence must be condemned. Change through forced coercion sets a dangerous precedent.

The actions of the armed group have given rise to subsequent demonstrations and clashes with police. Citizens are rightly frustrated about a range of issues in Armenia, including corruption and governance, and are expressing their discontent.

Civil society in Armenia has been increasingly active, whether it be in response to prices rises in electricity and transport, or to the brutal murder of a family of seven in Gyumri, committed by a deserter from the city’s Russian military base.

Regime change will not immediately bring about the change the citizens and demonstrators want; regime change may eventually occur, but what is required in the

first instance is real governance change.

In other words, combating corruption seriously includes overhauling the current Anti-Corruption Council and Commission and appointing a new leadership, fully independent of the current apparatus. The prosecution of alleged corruption should take place in a special court that can administer punishments and serious penalties should breaches be found. This should occur noting the state of Armenia’s judiciary today—Armenia’s ombudsman has claimed that the system is corrupt from top to bottom.

There needs to be a strengthening of civil society including fostering a healthy investigative journalism model, an effective way to create accountability and transparency. This should include a funded independent public broadcaster. Television is the main medium in Armenia, and most of its channels are controlled or friendly with the government, as broadcast media requires a license.

Armenia needs to address voter fraud seriously. Last month, the National Assembly approved major amendments, including having cameras at polling stations and improved voter identification. These amendments were dependent on foreign donors, who paid for the purchase of special equipment—a poor reflection of the government’s commitment.

A scene from a recent protest in Yerevan calling for President Serge Sarkisian’s resignation (Photo: Photolure)

There exists a lack of competition in certain staple commodity markets in Armenia, including wheat flour and sugar. Beginning in 2004, a monopoly in sugar has constantly controlled over 90 percent of the market, reaching 99.9 percent in 2011.¹ For wheat flour, an essential staple, monopolists earned \$110 million in pre-tax profits in 2014 alone, charging a 93-percent markup.² Agencies

responsible for fair competition need to take proper and real action.

Armenia must address its governance issues seriously and aggressively. One cannot build a solid home without a strong foundation. Governance reform for Armenia must be treated in this context. Regime change alone will not be effective until Armenia builds a strong foundation.

Armenia Shows More Sympathy for Gunmen Than Their Hostages

By Marianna Grigoryan

A crowd of hundreds of sympathizers gathered on July 25 to demonstrate for the “rights” of the anti-government gunmen that took over the Erebuni police station in Yerevan. (Photo: Anahit Hayrapetyan.)

Usually in a hostage crisis, the public sympathizes with the hostages upon their release. But in the Armenian capital of Yerevan, where a group of anti-government gunmen took over a police station last Sunday, more sympathy seems to be with the hostage-takers themselves.

“It is unclear why the guys turned to such a measure,” complained 35-year-old radio technician Armen Nersesian about the group’s July 23 agreement to release four policemen in exchange for a press briefing. “It is the most incorrect step they could take. Now [government forces] can invade at any moment and carry out an armed attack.”

Members of a fringe opposition movement called Founding Parliament, the fighters are mostly veterans of the 1988-1994 conflict with Azerbaijan over breakaway Nagorno-Karabakh. Some of them hold highly celebrated war records.

Aside from adamantly opposing any territorial concessions to Azerbaijan, they have demanded Armenian President Serzh Sargsyan’s resignation and the release of their political leader, Jirair Sefilian, jailed for allegedly plotting the government’s overthrow. They also have asked for the release of other alleged political prisoners.

Much of the Yerevan sympathy for them stems from antipathy toward the government, reputed among many for rampant corruption and abuse of civil rights. Guns appear to be the best way of getting across disapproval of that record, the thinking goes.

Aware of the group’s attractions for many – clashes on July 20 between police and protesters injured scores – President Sargsyan, also a Karabakh war veteran, emphasized on July 22 in his first statement since the standoff began that “solving issues with violence” comes with “very serious consequences for our country and statehood.” The government, he claimed, will not take those steps.

One policeman was killed when the gunmen stormed the police station; a few injuries also occurred.

But some Yerevan residents do not believe the president’s words.

Rather than the government acting prudently by avoiding violence, they believe that the gunmen acted “imprudently” in agreeing to release their hostages.

“What else can hold the government back now from attacking, or make it carry out the [gunmen’s] demands when there are no more hostages?” asked one of those gathered near the police station, an area that now has attracted hundreds to demonstrate for the gunmen’s “rights.” “How can we believe the government, or on what grounds can we miss all the opportunities [to bring about change]?”

In exchange for the hostages, government forces allowed about three dozen reporters inside the Erebuni police station on July 23. The rifle-toting gunmen, some wearing headbands with the red, orange and blue colors of the Armenian flag, posed for photos, but did not elaborate in detail about their long-term plans.

“They wanted to show that they are not a group of terrorists,” commented political analyst Aghasi Yenokian, head of the Armenian Center of Political and International Relations, a nonprofit think-tank. With negotiations ongoing with the government and an allegedly “serious system of defense” inside the Erebuni police station, “now they do not need the hostages,” he speculated.

The government has stopped calling the gunmen “terrorists;” further proof, according to some onlookers, that they recognize their public support.

The police have published a list of 24 names of men that allegedly make up the Daredevils of Sassoun, also claiming that drug addicts, alcoholics and those subject to nervous disorders are among them.

No mention is made of those men – including the gunmen’s de facto leader, Pavel Manukian – who previously were considered heroes of the war with Azerbaijan over ethnic Armenian-dominated Karabakh.

Whatever these veterans learned of tactics and strategy during that war will now be put seriously to the test. The group, calling themselves the Daredevils of Sassoun after an epic poem about patriotic fighters against Arab invaders, has claimed that others in Armenia’s regions will follow their example. But, as yet, apart from one statement of support from seven people in the southeastern

Members of Daredevils of Sassoun give up the arms and surrender to police in Yerevan, July 31.

region of Kapan and unconfirmed reports of other regional supporters having joined the crowd in Yerevan, no sign exists that that is the case.

Since the hostages’ release, shooting reportedly has been heard from the station. The A1+ website reported that the group had shot a police drone, while a police car was burned in the station, now dubbed “New Armenia” by the militants.

The gunmen also have claimed that helicopters flew over the police station’s territory. Late on July 25, a crowd of hundreds of sympathizers had again gathered near the building.

Misinformation runs rife, however, with objective news reporting rare. Last night, many on social networks claimed police were starting to attack the Erebuni station, and were trying to break down one of the walls to enter. Nevertheless, an attack never occurred.

Other Armenians are less enthusiastic about the gunmen. Some lament what their popularity among members of the younger generation says about the role of violence in Armenian society.

Others put their distaste aside when considering violent measures taken by the government itself in recent years; in particular, the fatalities and imprisonments that followed protests over the 2008 presidential elections.

“I do not accept violence, or solving issues this way,” commented 40-year-old musician

Nune Margarian. “In another situation, I’d call what [the gunmen] did madness, but people have stood up, and I also understand that during the past 25 years in our country we have run out of many options for fighting, and I somehow understand these guys.”

Human rights activist Artur Sakunts called the gunmen’s complaints “legitimate” since they supposedly had “exhausted all legal and political methods,” but cautions that the government should continue to refrain from violence to resolve the dispute. [Sakunts is the head of the Vanadzor office of the Helsinki Citizens’ Assembly, a human rights NGO receiving support from the Open Society Foundations-Armenia that operates as part of the Soros Foundations network. EurasiaNet.org operates under the auspices of the New York-based Open Society Foundations, a separate entity in the Soros network.]

The National Security Service, an intelligence-policing-and-investigative body, urged the gunmen on July 25 “to behave reasonably” and “put down their arms and give up. You still have time for that.”

But the gunmen, apparently reliving their Karabakh war days, still maintain that they will not surrender.

“We will go till the end, we will give up our life, but we will not give up,” they declared in their July 23 briefing.

Ruben Vardanyan to Invest \$10 million in Foundation for Armenian Science and Technology

(Arka)—Russia-based businessman and philanthropist, co-founder of Initiatives for the Development of Armenia (IDeA Foundation) Ruben Vardanyan said in an interview that the IDeA Foundation, along with its partners, is finalizing requirements for the launch of IDeA's new project, the Foundation for Armenian Science and Technology (FAST), aimed at developing the means for technological innovation in Armenia and the mobilization of scientific, technological and financial resources of the Armenian and international communities.

According to Vardanyan, FAST will become a platform for bringing about the technological breakthrough in Armenia in the areas of IT and computer science, artificial intelligence, high-tech materials, robotics, biotechnology, advanced engineering and manufacturing technologies.

"We are looking at the possibility of at first providing \$10 million towards developing the fund and then launching the fund globally with the goal of raising \$200 million within three years. Within the model that we are discussing, FAST can become a mixed financial vehicle, which provides both research grants and venture financing. The Advisory Board will undertake the fund's management. Within this board, besides the founders, there will be prominent Armenians from Armenia and abroad with a successful track record in science, technology, venture capital and industry. The fund will be subject to high standards of effectiveness, transparency and independence," he said.

In an interview with Mediamax, Vardanyan was asked how this fund will work

with Armenia's government. "The work of the fund will only be effective in a public-private partnership and at the moment we are intensely discussing these questions with Armenia's leadership. In our view, this partnership means engaging with the government on multiple levels, from the selection of promising scientific programs to the formation of government orders for important work. There are on-going talks on the creation of a systematic support for science and technology on every level within every day activity of the government," he responded.

"At the same time, in supporting FAST or any other technology initiative, the state must adhere to the principle of the rule of law, an open economy and free competition. This will create a favorable ecosystem that will attract the best minds, who in turn will create and implement unique projects in Armenia."

Vardanyan was also asked what the key solutions are in light of April's events in Nagorno-Karabakh. "We must strengthen Armenia, and no one will do it apart from us. Only a strong Armenia can avoid another war and be able to defend our interests through peaceful means, finding acceptable compromises for the sake of the country and the nation," he responded.

"This is the only way we can ensure that the opposing side will uphold its obligations instead of waiting for the right moment to undertake yet another military escapade, and international mediators will respect the positions of Armenia and Artsakh."

"I think that Armenia's priorities, as a nation must be the rebirth of Armenian science and the creation of a technology industry. It

Russian-Armenian entrepreneur and philanthropist, Ruben Vardanyan

is vital that we become objective and truthful in the shadow of April's events. Tangible results could be on the horizon in 5-10 years, but it must be started today. We must give the opportunity to Armenian scientists, especially young ones, to undertake basic and applied research, development and discovery, use their scientific and research potential to address critical national issues. We can see around the world that the consistent implementation of scientific development creates a synergistic effect, developing all areas of the economy," Vardanyan continued.

The entrepreneur believes that the Armenia must rediscover itself as a nation of innovators and entrepreneurs, fulfilling creative potential in the country and not only outside of its borders.

"The main purpose for introducing FAST

— is to unite the government and the private sector, the Church, the general public and the elite, the citizens of Armenian, the Diaspora and our partners in other countries, donors and international organizations, so that through our joint efforts we can create the conditions and mechanisms for turning Armenia into a regional technology and innovation center," he said.

"The focus should be on a kind of 'broad coalition,' which will unite educational institutions, leading IT-companies, professional associations of Armenia and network operators."

"Only by acting together we can create a future where we reclaim our leading position and break the mold in science and technology," Vardanyan concluded.

Berberian, Pirhamzei, and Tokhatyan's '3 Weeks in Yerevan'

(The Armenian Weekly)- If you were in Armenia last summer, you probably heard about the movie Hrant Tokhatyan, Vahik Pirhamzei, and Vahe Berberian were filming. The post-production of the film is almost over now, and the three friends aim to open the film in August, first in Armenia, then in the United States, followed by all major cities with Armenian communities.

The Armenian-language film "3 Weeks in Yerevan" tells the story of two friends, a Lebanese Armenian and an Iranian Armenian, who go to Armenia to make a movie with their partner in Yerevan. The two men arrive with great expectations, but soon realize that in Yerevan nothing goes as planned, and it was naive of them to believe all the promises given to them.

The script, written by Vahe Berberian, based on a story by Narbeh Nazarian, recounts the two filmmakers' experiences in Yerevan

as they desperately try to overcome hurdle after hurdle to realize their dream.

The movie is rich with humor, witty scenes, and a slew of fascinating characters, performed by some of the best actors in Armenia, including Ashot Ghazaryan, Narek Duryan, Khoren Levonyan, and Levon Harutyunyan. The movie boasts many cameos by such luminaries as Tata Simonyan, Nune Yesayan, Inga and Anoush, Eric, Christine Pepelyan, Sushan Petrosyan, Aramo, and others.

The producer, Vahik Pirhamzei, who co-directed the movie with Berberian, explains that he had been planning to work on a project with his friends Tokhatyan and Berberian for a long time, and "3 Weeks in Yerevan" turned out to be the ideal project for collaboration.

"Even though the movie is in Armenian, it is subtitled, and we hope that as a foreign film, it will find its audience in all of the major

metropolitan cities," said Pirhamzei. "We have been getting wonderful response so far because of the universality of its theme and its refined, subtle humor."

Tokhatyan, a well-known actor and one of the producers of the movie, says the film was the perfect vehicle to bring together three characters from different backgrounds and present a complete, honest, and pleasant picture of the Armenian cultural identity.

Interestingly, the actors who play the characters of the three friends in the movie are the same three friends who have made "3 Weeks in Yerevan." Berberian, Pirhamzei, and Tokhatyan are names that command respect both in Armenia and the Diaspora. Tokhatyan has appeared in numerous movies and theatrical productions, is widely respected as a cultural icon, and has a huge fan base in Russia, where he starred in the TV series "The Last Mohican."

Pirhamzei, who is also known for the many characters he has portrayed on stage and in films, previously produced and directed the movies "My Uncle Rafael" and "Guardian Angel."

Berberian, mostly known for his one-man shows, is also a renowned playwright, novelist, director, and artist.

The three friends are very excited about their movie, and vow that it is a meticulously shot, witty, beautiful film that will be appreciated by its audience—especially these days, when it is crucial for Armenians to create a united front and face the world with a proud, confident smile.

CNN enlists Armenia's Vayots Dzor among the 15 wine trails worth getting sidetracked on

CNN - "According to the Bible, Armenia was the first wine-producing region in the world, since it was on the slopes of Mount Ararat that Noah planted the first vine after the flood.

Archaeologists agree — at least on the long tradition: a 6,100-year-old winery was discovered not long ago.

The local Areni variety has been unchanged for centuries, being highly resistant against disease with a thick skin that helps shield it from cold extremes.

The easiest wine-growing region to get to from the capital, Yerevan, is Vayots Dzor, where a microclimate ensures 300 sunny days a year.

Most organized tours zoom in on the Areni Noir, an incomparable red that put Armenia on the map when it was launched internationally in 2012."

The 15 best routes include also Hunter Valley (Australia), Napa and Sonoma (California), Alentejo (Portugal), Cape Winelands (South Africa), Route des Vins (Alsace, France), Santorini (Greece), Maipo (Chile), Okanagan (Canada), Tuscany (Italy), Bento Goncalves (Brazil), Mendoza (Argentina), Rioja (Spain), Moselle Valley (Germany), Bordeaux (France).

Գրեցեք մեզի

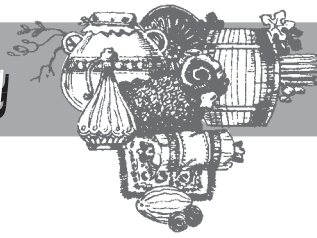
«Թորոնթոյէ» իր ընթերցողներէն անձնական գրութիւններ, ինչպէս նաեւ խմբագրութեան ուղղուած կարծիքներ կը ստանայ մեքենագրուած եւ ուղղուած հետեւեալ էլեկտրոնիկ հասցէին՝ Email: torontohye@gmail.com

Տափիկի խոհանոց

ՏԱՊԱԿԱՅ

Սոնիա Թաշճեան

Ճաշատեսակներու ամբողջ շարք մը ունինք մեր ամանական խոհանոցին մէջ, որոնք պարզապէս "թաւայ կամ տապակայ" կ'անուանուին. այսպէս օրինակ՝ սմբուկով թաւայ, լոլիկով թաւայ, թաւահացիկ, հացտապակ, ձուտապակ, դոմիկի տապակայ, բանջարի տապակայ, եայլն...: Թաւայ կամ թավա բառը պարսկերէն է եւ դեռ վաղ միջնադարուն անցած է մեր ժողովրդական խօսակցութեան մէջ. այն է՝ հոմանիշ է տապակ (պոչաւոր, ոչ խորը կաթսայ) բառին, եւ անունն է բոլոր այն ճաշատեսակներուն, որոնք տապակին մէջ մարմանդ կրակով կ'եփուին, կը շոգեխաշուին կամ կը տապկուին: Այն շատ ընդհարացած է մեր բազմաթիւ տարածաշրջաններուն մէջ. փոքր մշակոյթն ու օգտագործումը հազուադէպ ըլլալով, ըստ կարիքի ստեղծուած է ճաշը եփելու այս տարբերակը եւ ստացած ամանին անուանումը:

Սովորաբար մսային ճաշատեսակներ են, մանր կտրատուած կամ աղացած միսը՝ տարբեր բանջարեղէններու հետ միասին կը տապկուի կամ կը շոգեխաշուի:

Ուրֆայի խոհանոցի մէջ շատ կան նման տապակներ. սմբուկով թաւան աղացած մսի լցոն է՝ շերտուած սմբուկի մէջ. նմանօրինակ է լոլիկի թաւան, բայց առաւել հետաքրքիր, այն առումով որ համեմուած աղացած միսը կը լեցուի շերտուած լոլիկներու առանքը. եփուելու ընթացքին լոլիկը կը ջրոտուի. երբ արդէն պատրաստ ըլլայ միսը, ափ մը բրինձ կը լեցնեն լոլիկներուն վրայ, որպէսզի լոլիկի հիւսքը ներքաշի. կը մատուցեն միասնաբար՝ ճաշ եւ փլափ նման: Նոյն ձեւով

աղացած միսը կը լեցուի միջուկը հանած սոխերու մէջ, վրան մանրուած լոլիկ եւ պղպեղ շարելով կը շոգեխաշուի:

Բանջարի եւ դոմիկի տապական կը պատրաստեն մանրուած բանջարեղէնին խառնելով հալիթ, ալիւր, կանաչի, սոխ եւ համեմունք, ապա դգալ առ դգալ տապկելով տաք ձէթի մէջ:

Հացտապակը տապկելու համար շերտուած հին հացը նախ կը թաթխեն հալիթի մէջ, ապա կը տապկեն իւրի մէջ: Ձուտապակի համար հալիթը, ալիւրն ու կաթը կը խառնեն, ապա կը տապկեն ձուածեղի նման:

Սմբուկի տապակայի համար երկար շերտուած սմբուկ, պղպեղ, սոխ եւ լոլիկ միասնաբար կը շարուի կաթսային մէջ, վրան ձէթ կը լեցուի, ապա կը շոգեխաշուի մարմանդ կրակով: Կոված ճաշատեսակը թէեւ տապակայ չի կոչուիր, սակայն իր պատրաստման բնոյթով գուցէ այդ տեսակ ճաշերու շարքին դասուի: Այս կերակուրը շատ իւրօրինակ է ու համեղ. երբեմն միսով կը պատրաստուի, երբեմն ալ առանց միսի: Պարզապէս մանրուած բանջարեղէնն ու դեռիաս պտուղներ՝ ծիրան, սալոր, նուշ եւ խնձոր միասին կը դարսուի կաթսային մէջ, կտոր մը կարագով կամ ձէթով, համեմունքով ու կանաչիով:

Սմբուկով թավա խորովածը կրկնօրինակումն է Ուրֆայի յայտնի սմբուկով խորովածին. սովորաբար այն պատրաստուած է ջրաղացպաններուն կողմէ, որպէս առօրեայական ուտեստ. մինչ կ'աղային ալիւրը, կրակին վրայ մարմանդ կ'եփուէր թավա խորովածը:

Բաղադրութիւնը

1 քիլօկրամ սմբուկ
0.5 քիլօկրամ լոլիկ
0.5 քիլօկրամ աղացած իւղոտ միս
1 սոխ
1 կանաչ կծու պղպեղ
կարմիր եւ սեւ պղպեղ
աղ

Պատրաստութիւնը

Մանրացնել սոխն ու պղպեղը, խառնել միսին, համեմել ու շաղել: Սմբուկները շեղակի ձեղքել՝ 1 սմ. հաստութեամբ, այնպէս որ ներքեւի մասը չզատուի. մէջը խցկել միջուկէն, դասաւորել կաթսայի մէջ. վրան շարել շերտուած լոլիկ. փակ կափարիչով եփել դանդաղ, մարմանդ կրակով:

Private and Group Swimming Lessons

- Experienced swim instructors
- Fully insured
- We can travel to you or you can come to us!
- AquaFit also available

Visit us online at www.sunswim.ca
Contact us at info@sunswim.ca or 416-898-7122

Թորոնթոյի Հայ Օգնութեան
Միութեան «Ռուբինա» Մասնաճիւղ

**Տոհմիկ Օր
Չօնուած՝**

**20-րդ Դարու Հայ Ազգի
Հերոսամարտերուն**

Վանի, Տարօնի, Ուրֆայի, Շապին Գարահիսարի,
Զէյթունի, Հաճընի, Այնթապի, Մուսա Լեւան, Բաշ
Ապարանի, Ղարաքիլիսէի, Սարտարապատի եւ Արցախի

Շաբաթ 3 Դեկտեմբեր 2016

Միասնաբար ոգեկոչենք մեր հերոսամարտերը

Հերոսամարտ մը հովանաւորելու համար հաճեցէք կապուիլ
ՀՕՄ-ի վարչութեան հետ arstoronto@gmail.com

MTO Approved BDE Course Provider

iDRIVE
DRIVING SCHOOL

- G2 and G driving affordable lessons
- Early Road Test Booking
- Professional in-car and in-class instructors
- New cars for the lessons
- School certificate for insurance discount (40%)

Anania Hakobyan

647-860-6646

idriveschool.ca

5330 Yonge Street, unit 215, North York

DEVRY SMITH FRANK LLP

LAWYERS & MEDIATORS

Real Estate
Wills and Powers of Attorney
Estate Administration and Corporate Law

Robert P. Adourian

416-446-3303

robert.adourian@devrylaw.ca

Alleen Sakarian

416-446-3307

alleen.sakarian@devrylaw.ca

DSF

95 Barber Greene Road, Suite 100
Toronto, ON M3C 3E9
416-449-1400
www.devrylaw.ca

Evolution
DANCE THEATRE
we always have a choice

Presents

Follow Your Heart

A Middle Eastern Spectacle

"Here's how to put on a show"
- Toronto Star

A Middle Eastern love story of
taboo and tradition

An empowering and inspiring
tale that tantalizes the senses

Buy Tickets:

September 22, 23 and 24 at 8:00 pm
Sunday September 25th at 2:00 pm
Please join us for reception after
each performance

Early Bird - \$10 off from
May 27 to June 12, 2016

Regular: \$45 - \$40

Students/Seniors/CADA/Equity/
Groups of 10 people or more
receive a 10% discount at all times

Richmond Hill Centre for the
Performing Arts, 10268 Yonge Street,
Richmond Hill
RHCentre.ca

Box Office

Tel: 905.787.8811

EvolutionDanceTheatre.com/Tickets

EvolutionDanceTheatre.com

Facebook.com/EvolutionDanceTheatre

Instagram.com/evolutiondancetheatre

twitter.com/evolutiondt

Armineh Keshishian
Artistic & Executive Director

The founder and Artistic Director of
Evolution Dance Theatre; Armineh
Keshishian says: "My aim is to
bring people and cultures together

With the expertise and solid commitment of Keshishian, Evolution Dance Theatre
has produced and brought to the stage four successful Middle Eastern-inspired
shows in Toronto since 2006.

Evolution Dance Theatre also known as EDT is a federally registered not-for-
profit Canadian company that develops, promotes and performs original Middle
Eastern-inspired multimedia and multidisciplinary spectacles to both entertain
and provoke dialogue on social, spiritual and humanistic themes.

The EDT mandate is to entertain, educate and inspire.

Evolution Dance Theatre's core values of Unity, Universality and Integrity are
reflected strongly in all of its productions as well as in the spirit of the company.

by focusing on our commonalities
vs. our differences. I have a deep
desire for cultural interchange.
I am inspired by concepts of
women's empowerment, diversity,
multiculturalism and breaking down
archetypal traditions. The emotion
evoked in me by fusing cultures and
dance forms is a sense of peace
and belonging. I strive to have the
artists and the audience to look at
our work differently instead of from
a confined experience". She adds
"The story of *Follow Your Heart* is
important at this time because with
the current world events *Follow Your
Heart* is a true representation of
the Middle Eastern people not from
a political or religious perspective
but from a cultural and social point
of view. The story of *Follow Your
Heart* is particularly interesting to
me because of its compelling nature
both artistically and socially.

Follow Your Heart

is a Broadway style Middle Eastern show with a
global cast of more than 45 artists with dances of
different genres, acting, haunting music both live
and recorded, a story teller, pre-recorded videos to give the back drop of the
story, set décor, digital media, special effects and beautiful imagery to transport
the audience on a wondrous journey into the depths of human spirit.

Follow Your Heart is about a modern Middle Eastern woman, Almaza, who is in
love with a traditional man, Jivan. Their love is irresistible, yet doomed as he is
bound by tradition and his culture. It is a journey of a woman who fights for love
against all odds, against her culture and traditions. What starts as a love story of
taboo and tradition in Toronto travels to Middle East and back again, to end up in
a world where other cultures and traditions join in to help their love prevail.

Evolution
DANCE THEATRE
we always have a choice

Have It All *in* North York

STANDING ABOVE THE REST AT DON MILLS & SHEPPARD
WALKING DISTANCE TO DON MILLS SUBWAY STATION
FAIRVIEW MALL WITH OVER 175 RETAILERS
CLOSE PROXIMITY TO HWY 401, 404 AND THE DVP

COMING SOON

A Slender 33-Storey Point Tower
with Private Club Amenities
only at Emerald City
starting in the mid \$200s

The
**Park
Club**
EMERALD CITY

Looking for the perfect place to live your refined lifestyle?

Join the Club.

TheParkClub.ca

FOR MORE INFO, CALL 416.492.0001

ELADCANADA

EXCLUSIVE LISTING: BAKER REAL ESTATE INCORPORATED BROKERAGE
BROKERS PROTECTED.

THE RENDERINGS ARE IN THE DEVELOPMENT STAGES AND BUILDING DESIGN, FEATURES AND SPECIFICATIONS ARE SUBJECT TO CHANGE WITHOUT NOTICE. THE RENDERING IS FOR ILLUSTRATION ONLY AND IS NOT IN ANY WAY DESIGNED TO REPRESENT OR GUARANTEE A VIEW FROM ANY PARTICULAR UNIT OR LOCATION. THE RENDERING DOES NOT REPRESENT ANY CONDITION AT PRESENT, OR IN THE FUTURE, WHICH MAY OBSTRUCT OR IMPEDE THE VIEWS, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO CURRENT AND FUTURE CONSTRUCTION PLANS BY THE DEVELOPER OR OTHERS. NEITHER THE DEVELOPER NOR ITS AGENTS MAKE ANY GUARANTEES OF THE EXISTENCE OF ANY VIEW FROM ANY UNIT OR LOCATIONS WITHIN EMERALD CITY AND VIEWS ARE SUBJECT TO CHANGE WITHOUT NOTICE. BLOCK B WILL HAVE THREE PROPOSED TOWERS WITHIN THIS PHASE. FEATURES WITHIN THE AMENITY SPACES ARE SUBJECT TO CHANGE WITHOUT NOTICE. RENDERING ARE AN ARTIST'S IMPRESSION ONLY. E.&O.E.

